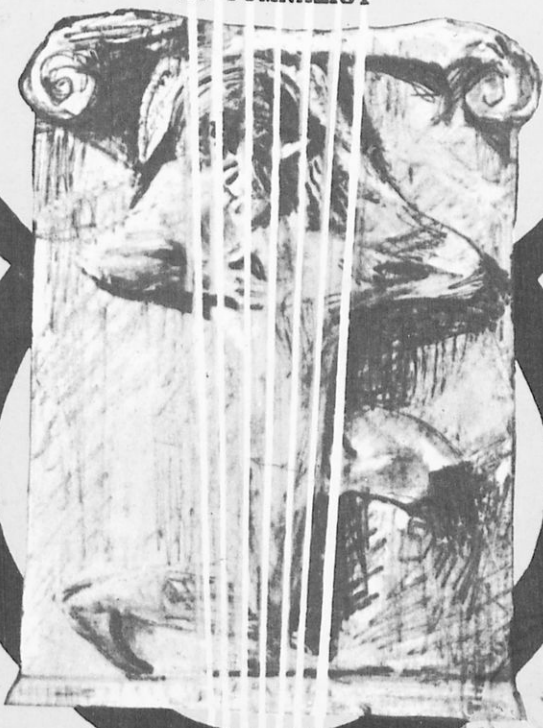

ΑΡΧΑΙΑ
ΣΤ/Υ
= 29

ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΛΥΡΙΚΟΙ

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΣΤ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
598

ΒΙΚΤΩΡΟΣ Α. ΚΡΗΤΙΚΟΣ
ΜΙΑΤΙΛΟΤΣ Τ. ΤΕΛΑΙΩΤ

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΩΡΕΑΝ

ΑΡΧΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΛΥΡΙΚΗ
ΛΟΓΙΑ

ΔΩΡΕΑΝ

Σ. Ζ. 83 Σ. Χ. 13

Ὁργανισμὸς Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων

ΒΙΚΤΩΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ
ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ Γ. ΤΣΕΛΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)
ΣΤ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ — ΑΘΗΝΑΙ 1975

002
4NE
ET2B
598

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΔΩΡΗΣΙΑΤΟ

ΑΡΧΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΛΥΡΙΚΑ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)
ΤΕ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΔΩΡΗΣΙΑΤΟ
'Οργ. Έπ. Διδ. Βιβλίων
αδ. αρ. 9, εισα. 2088 του έτους 1976

Ε Ί Ξ Δ Γ Ω Γ Η

Ο ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι ἐκαλλιέργησαν θαυμασίως ὅλα τὰ εἶδη τοῦ γραπτοῦ λόγου. Τὰ ἀθάνατα ἔργα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων δεικνύουν, ὅτι καὶ ἡ ποίησις καὶ ὁ πεζὸς λόγος ἐφθασαν εἰς ὑψιστον βαθμὸν ἀναπτύξεως.

Καὶ ἡ μὲν ποίησις γενικῶς προηγῆθη τοῦ πεζοῦ λόγου,

διότι αὕτη εἶναι προῖδν φαντασίας, τὴν ὁποίαν εἶχε πλουσίαν ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἐνῶ ὁ πεζὸς λόγος ἀπαιτεῖ ὠριμότητα σκέψεως καὶ ἀκρίβειαν ἐκφράσεων.

Εἰδικώτερον δὲ ἡ ἐπικὴ ποίησις εἶναι τὸ ἀρχαιότερον εἶδος, ἀναπτυχθὲν πρὸ τῆς λυρικῆς καὶ τῆς δραματικῆς, διότι οἱ Ἕλληνες, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπεκράτουν ἀκόμη αἱ παλαιαὶ βασιλεῖαι, ἐτέρποντο ἀκούοντας τὰς μυθικὰς παραδόσεις περὶ τῶν πράξεων καὶ τῶν κατορθωμάτων τῶν ἡρώων, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνῆγον τὸ γένος των οἱ ἄνακτες.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ἡ λυρικὴ ποίησις ἀνεπτύχθη βραδύτερον τῆς ἐπικῆς. Καὶ εἶχε μὲν καὶ αὕτη τὴν ἀρχὴν παλαιότατα εἰς τὰ ἄσματα τοῦ λαοῦ ἐν ἀτέχνῳ ἢ δημῳδῷ ποιήσῃ (ιδίως εἰς θρησκευτικὰ ἄσματα πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ Ἀπόλλωνος), ἀλλ' ὡς ἐντεχνον εἶδος ἡ λυρικὴ ποίησις ἤρχισεν ἀναφαινομένη ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Η' π.Χ. αἰῶνος, ἦτοι πολὺ μετὰ τὴν ἐπικὴν.

Ἡ ἐκδήλωσις καὶ αὐτῆς ἐγένετο εἰς προσήκοντα τόπον καὶ χρόνον. Κάτω ἀπὸ τὸν λαμπρὸν οὐρανὸν τῆς Ἰωνίας «μὲ τὸ γλυκύτερον κλίμα τοῦ κόσμου» οἱ Ἕλληνες εἶχον ἰδρῦσαι μεγάλας καὶ πλουσίας πόλεις. Εἰς ἐλευθέραις καὶ ἀκμαζούσαις πολιτείας οἱ ποιητικοὶ Ἴωνες ἐπλημμυρίζοντο ἀπὸ συναισθήματα, τὰ ὁποῖα ἐζήτουν νὰ ἐξωτερικευθοῦν. Ἡσθάνοντο βαθύτατα τὴν ἀνάγκην καὶ εἶχον πλήρη τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ πλουσίου ψυχικοῦ των κόσμου.

Κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν δημιουργικὴν ἐποχὴν εὐρέθησαν ἄνδρες ἔχοντες τὴν ἰκανότητα ν' ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν καὶ ἤρχισαν οὕτω τὴν πρώτην ἐντεχνον λυρικὴν δημιουργίαν. Ἀπὸ τότε βαθμηδὸν ἡ λυρικὴ ποίησις προήχθη μέχρι τῶν μέσων τοῦ Ε' αἰῶνος, ὅτε ἐφθασεν εἰς ὑψίστην ἀνμὴν, διαδοθεῖσα εἰς ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ὁ ἐσωτερικὸς ψυχικὸς κόσμος, τὸν ὁποῖον ἐκφράζει ἡ λυρική ποίησις, εἶναι ποικίλος. Σκέψεις, ιδέαι, συναισθήματα καὶ πάθη διάφορα (χαρά, λύπη, ἐνθουσιασμός, ἀπογοήτευσις, ὄρμη πρὸς δρᾶσιν, ἀπελπισία, θαυμασμός, ἀγάπη, ἔχθρα, τόλμη, φόβος καὶ τόσα ἄλλα) πλημμυρίζουσι τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ καὶ ἐξωτερικεύονται διὰ τῶν προϊόντων τῆς ποιήσεώς του. Ἐπειτα καὶ οἱ τρόποι τῆς ἐξωτερικεύσεως ποικίλλουσι. Τὰ μέτρα, οἱ ῥυθμοί, ἡ γλῶσσα, ἡ ἀπαγγελία ἢ ἡ μετὰ μουσικῆς ἔκφρασις τῶν λυρικῶν ποιημάτων ποικίλλουσι ἐπίσης.

Τοιοτοτρόπως ἡ λυρική ποίησις, ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς μορφῆς διὰ τῆς ὁποίας ἐκφράζεται, διακρίνεται εἰς τέσσαρα κύρια εἶδη: εἰς τὴν **ἐλεγειακὴν**, τὴν **ιαμβικὴν**, τὴν **μελικὴν** καὶ τὴν **χορικὴν**. Τὰ εἶδη ταῦτα διεμορφώθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν ἀλληλοδιαδόχως, ἕκαστον δ' ἐξ αὐτῶν προῆλθεν ἐκ τοῦ προηγουμένου κατὰ φυσικὴν καὶ κανονικὴν πρόοδον μὲ τὴν ἐπέκτασιν καὶ τοῦ νοήματος καὶ ἰδίως τοῦ μέτρου. Διότι τὸ μέτρον, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ κυριώτερον στοιχεῖον εἰς τὴν ἑλληνικὴν ποίησιν, διαδοχικῶς μεταβαλλόμενον καὶ πλατυνόμενον ἔφθασεν ἀπὸ τὸν ἀπλοῦστατον ἐλεγειακὸν τύπον εἰς τὰ τεχνικώτατα καὶ ποικιλώτατα συστήματα τῆς χορικῆς ποιήσεως.

Α'. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Τὸ πρῶτον προϊόν τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι ἡ **ἐλεγεία**, ἐξ ἧς καὶ ἡ ποίησις λέγεται **ἐλεγειακὴ**.

Ἡ ἐλεγεία εἶναι δημιουργημάτων τῶν Ἰώνων καὶ ἐμφανίζεται κατὰ τὸ 700 - 600 π.Χ. Ἐλαβε δὲ τὸ ὄνομά της ἐκ τῆς λέξεως **ἐλεγος**, ἡ ὁποία ἐσήμαινεν ἄσμα θρηνώδες, φέδμενον πρὸς αὐλόν. Ἐπομένως ὁ ἀρχικὸς χαρακτήρ τῆς ποιήσεως ταύτης ἦτο μᾶλλον θρηνώδης. Βραδύτερον ὅμως ὁ κύκλος τῆς ἐλεγείας ἐπεξετάθη καὶ δὲν ἐξέφραζεν αὐτὴ μόνον

θρῆνον, ἀλλὰ καὶ οἰανδήποτε σφοδρὰν ψυχικὴν συγκίνησιν, ἦτοι χαράν, λύπην, ἔρωτα, ἐνθουσιασμὸν καὶ ἄλλα.

Εἰς τὴν ἐλεγείαν ὑπάγεται καὶ τὸ **ἐπιγράμμα**, τὸ ὁποῖον εἶναι σύντομος ἐλεγεία, ἀποτελουμένη ἀπὸ ἓν ἢ δύο δίστιχα, σπανίως δὲ ἀπὸ περισσότερα.

Γλῶσσα τῆς ἐλεγείας εἶναι ἡ **ἰωνικὴ διάλεκτος**, ὅπως καὶ τοῦ ἔπους, μὲ πολλοὺς αἰολισμοὺς καὶ δωρισμοὺς. Κυριώτεροι δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως εἶναι ὁ **Καλλίνος**, ὁ **Τυρταῖος**, ὁ **Μίμνερος**, ὁ **Σόλων**, ὁ **Ξενοφάνης**, ὁ **Θέογνις**, εἰδικῶς δὲ τοῦ ἐπιγράμματος ὁ **Σιμωνίδης** ὁ **Κεῖος**. (Περὶ τοῦ βίου αὐτῶν βλέπε εἰς τὰς ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις).

Β'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Συγχρόνως πρὸς τὴν ἐλεγειακὴν διεμορφώθη εἰς χωριστὸν εἶδος καὶ ἡ **ιαμβικὴ ποίησις**, ὀνομασθεῖσα ἀπὸ τὸν **Ἰαμβον**, ὁ ὁποῖος ἐσήμαινε σκῶμμα καὶ σκωπτικὸν στίχον. Ὡστε ἀρχικῶς ἡ ἰαμβικὴ ποίησις ἦτο καθαρῶς σκωπτικὴ, χλευαστικὴ καὶ εἰρωνικὴ, προελθοῦσα ἀπὸ παλαιότατα δημώδη σκωπτικὰ ἄσματα, ἀνταλλασσόμενα μεταξὺ τῶν ἐορταστῶν τῆς Δήμητρος καὶ τοῦ Διονύσου, οἱ ὁποῖοι ἐπετρέπετο νὰ σκώπτουν ἐλευθέρως ἀλλήλους.

Βραδύτερον ὅμως προσέλαβε μεγαλυτέραν εὐρύτητα. Καὶ εἶχε μὲν ὡς βᾶσιν τὸ σκῶμμα, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀπέβλεπεν εἰς τὴν διόρθωσιν ἀτομικῶν ἐλαττωμάτων, ἡσχολεῖτο ὅμως καὶ μὲ κοινωνικὰ ἢ πολιτικὰ θέματα, λαμβάνουσα ἀφορμὴν ἀπὸ τὰς ταραχὰς καὶ τὰς ἔριδας, ἀπὸ τὸν σάλον καὶ τὴν τρικυμίαν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

Καὶ ἡ ἰαμβικὴ ποίησις, ὅπως καὶ ἡ ἐλεγεία, ἀνεπτύχθη εἰς τὴν Ἰωνίαν. Ἐνῶ ὅμως ἡ ἐλεγεία, ὅπως προηγουμένως τὸ ἔπος, διεδόθη καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἑλληνικὰ φῦλα καὶ μετερρυθμίσθη κατὰ τὴν ἰδιοφυῖαν ἕκαστου τούτων, ἡ ἰαμβικὴ ποίησις παρέμεινεν ὡς τὸ κυρίως χαρακτηριστικὸν ἰωνικὸν εἶδος, μὴ δυνάμενον ν' ἀναπτυχθῆ παρὰ μόνον εἰς τοὺς ἐλευθεριάζοντας Ἴωνας.

Γλῶσσα καὶ τῆς ἰαμβικῆς ποιήσεως εἶναι ἡ ἰωνικὴ διάλεκτος, διάφορος ὅμως τῆς ἐπικῆς καὶ τῆς ἐλεγειακῆς, ὡς μάλλον ἐγγυτέρα πρὸς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον. Σπουδαιότεροι δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς ἰαμβικῆς ποιήσεως εἶναι ὁ Ἄρχιλόχος καὶ ὁ Σημωνίδης ὁ Ἄμοργῖνος. (Περὶ τοῦ βίου αὐτῶν βλέπε εἰς τὰς ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις).

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ ἐλεγειακὴ καὶ ἡ ἰαμβικὴ ποίησις προπαρεσκευάσαν τὴν ἐμφάνισιν τῆς **μελικῆς ποιήσεως**, ἡ ὁποία μετὰ τῆς χορικῆς ἀποτελεῖ τὴν κυρίως λυρικὴν ποίησιν. Σὺν τῷ χρόνῳ δηλαδὴ συνεδυσάσθη ἡ ποίησις μετὰ τῆς ὁλονὲν προαγομένης μουσικῆς καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐδημιουργήθη ποίησις συνουμένη ὑπὸ τῆς λύρας ἢ ἄλλου μουσικοῦ ὄργανου.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως ἐκαλλιεργήθη ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ Αἰολέων, δι' ὃ καὶ καλεῖται **αἰολικὴ μελικὴ ποίησις** (ἢ **αἰολικὸν μέλος**). Μὲ τὸ νέον τοῦτο εἶδος ἡ ποίησις ἀνυψώθη πολὺ, ἠδύρυνθη ἔτι περισσότερον ὁ κύκλος τῶν θεμάτων τῆς καὶ τὸ μέτρον ἔλαβε μεγάλην ποικιλίαν.

Γλῶσσα τῆς μελικῆς ποιήσεως εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ **αἰολικὴ διάλεκτος**. Ἐπιφανέστεροι δὲ ἀντιπρόσωποι αὐτῆς εἶναι ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ, γράψαντες εἰς Αἰολικὴν διάλεκτον, καὶ ὁ Ἀνακρέων, εἰς Ἰωνικὴν.

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

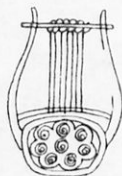
Παραλλήλως πρὸς τὴν μελικὴν ποίησιν ἀνεπτύχθη καὶ ἡ λεγομένη **χορικὴ ποίησις**, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἄσμα ἤθετο συνοδείᾳ καὶ μουσικοῦ ὄργανου καὶ χοροῦ ὄρχουμένου. Ἀποτελεῖ δηλαδὴ αὕτη συνδυασμὸν ποιήσεως, μουσικῆς καὶ ὀρχήσεως. Εἶναι ἐπομένως ἔτι τελειότερον εἶδος τῶν προηγουμένων καὶ ἐκφράζει συνθετώτερα συναισθήματα.

Ἡ συνοδεία τοῦ χοροῦ προσδίδει εἰς τὴν ποίησιν ὁμαδικώτερον χαρακτήρα. Ὡστε, ἐνῶ ἡ μελικὴ ποίησις ἐξωτερικεῖ τὸ περιεχόμενον τῆς ψυχῆς ἐνὸς ἀτόμου, τοῦ ποιη-

τοῦ, ἡ χορική ποίησις ἐκφράζει σκέψεις, συναισθήματα, πάθη καὶ πόθους τοῦ πλῆθους, λαμβάνουσα κυρίως ὡς θέματα τὴν ἐξύμνησιν θεῶν, ἡρώων, νικητῶν καὶ ἐπισήμων ἀνδρῶν, εἰς ἑορτὰς καὶ πανηγυρικὰς ἐκδηλώσεις.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως, προελθὼν ἀπὸ ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν, ἐκαλλιεργήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Δωριέων, οἱ ὅποιοι ἐκ χαρακτῆρος ὑπέτασσον τὸ ἄτομον εἰς τὴν ὁλότητα. Ἐκ τοῦ λόγου δὲ τούτου ὠνομάσθη καὶ **δωρική μελικὴ ποίησις ἢ δωρικὸν μέλος.**

Γλῶσσα τῆς χορικῆς ποιήσεως εἶναι κυρίως ἡ **δωρική διάλεκτος**, ὀνομαστότεροι δὲ ἐκπρόσωποι ταύτης εἶναι ὁ *Σιμωνίδης* (ὁ *Κεῖος*), ὁ *Βακχylίδης* καὶ ὁ *Πίνδαρος*.

ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ

Ὁ ἀναγνώστης τῶν περιεχομένων εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην ποιημάτων θὰ προσκόψῃ ἐκ πρώτης ὄψεως εἰς τὰς ποικίλας διαφορὰς, τὰς ὁποίας παρουσιάζουν αἱ ἄλλαι διαλέκτοι ἀπὸ τὴν ἀττικὴν. Δύναται ὅμως νὰ ἐξοικειωθῇ εἰς αὐτάς, ἐὰν λάβῃ ὡς βᾶσιν τὴν ἀττικὴν διάλεκτον καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων προσέξῃ τὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται αἱ διαφοραὶ αὗται. Πρὸς διευκόλυνσίν του σημειώνομεν κατωτέρω τὰς σπουδαιότερας τῶν διαφορῶν τούτων ὡς πρὸς τὴν ἀττικὴν.

Ἡ ἰωνικὴ διάλεκτος α) τρέπει τὸ μακρὸν α εἰς η: ἡμέρη (ἀντὶ ἡμέρα), λίην (ἀντὶ λίαν), πενή (ἀντὶ πενία) κλπ.—β) συναιρεῖ συχνὰ τὸ εο εἰς ευ καὶ ὄχι εἰς ου: μέχρι τεῦ (ἀντὶ μέχρι τοῦ, δηλ. μέχρι τίνος), ἐποίηεν (ἀντὶ ἐποίηον) κλπ.—γ) ἀφήνει πολλακίς ἀσυναίρετα τὰ φωνήεντα: φάος (ἀντὶ φῶς), νόον (ἀντὶ νοῦν), τῶν δυσμενέων (ἀντὶ τῶν δυσμενῶν) κλπ.—δ) προτιμᾷ τὰ ψιλὰ σύμφωνα: ἀπίκετο (ἀντὶ ἀφίκετο), δέκομαι (ἀντὶ δέχομαι) κλπ. ε) ἀλλάσσει τὸ π διὰ τοῦ κ εἰς τὰς ἀντωνυμίας καὶ τὰ ἀντων. ἐπιρ: κόσος, ὄκως, κῶς (ἀντὶ πόσος, ὄπως, πῶς), κότε, ὀκότε (ἀντὶ πότε, ὀπότε) κλπ.

Ἡ αἰολικὴ διάλεκτος α) ἔχει ψιλὴν εἰς ὅλα τὰ φωνήεντα: ὄ, ῆ, ὕδωρ, ὑπὸ κτλ.—β) ἀναβιβάζει τὸν τόνον ὑπεράνω τῆς ληγούσης: χείμων, μέγαλαι, ἄσπιδες, θυμός.—γ) σχηματίζει τὰ συνηρημένα ῥήματα εἰς—μι: ὄρημι (ἀντὶ ὄρῳ), φίλημι (ἀντὶ φιλῳ) κλπ.—δ) διατηρεῖ συχνὰ τὸ δίγαμμα: Φέργον, Φίδω, Φέαγε κλπ.—ε) ἐναλλάσσει τὰ φωνήεντα: κρέτος (ἀντὶ κράτος), ὠρανος καὶ ὄρανος (ἀντὶ οὐρανός), κῆνος (ἀντὶ ἐκείνως) καὶ ἐπίσης τὰ ὀδοντικά σύμφωνα μὲ τὰ χειλικά: πέσσυρα (ἀντὶ τέσσαρα), πέμπε (ἀντὶ πέντε), φῆρ (ἀντὶ θῆρ) κλπ.

Ἡ δωρικὴ διάλεκτος α) ἔχει τὸ α ἀντὶ τοῦ η: ἀμέρα, σελάνα, (ἀντὶ ἡμέρα, σελήνη).—β) συναιρεῖ τὸ αω εἰς α: πολιτᾶν, μωσᾶν (ἀντὶ πολιτῶν, μουσῶν).—γ) ἔχει ῥηματικὰς καταλήξεις παρηλλαγμένας, ὥστε σχηματίζει τύπους: λέγομες (ἀντὶ λέγομεν), τίθητι (ἀντὶ τίθησι), φατι (ἀντὶ φησί), φαντι (ἀντὶ φασί), διδόμεν (ἀντὶ διδόναι) κλπ. δ) ἔχει πολλοὺς συνηρημένους μέλλοντας: δωσῶ, θεραπευσῶ, ἰξοῦμαι (ἀντὶ δώσω, θεραπεύσω, ἰξομαι) κλπ. ε) διατηρεῖ τοὺς ἀρχαιοπρεπεῖς τύπους τοῦ ἄρθρου: τοί, ται (ἀντὶ οἱ, αἱ).

Επισημαίνεται ότι η παρούσα έκθεση αφορά στην κατάσταση των υπηρεσιών που παρέχονται από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και στην κατάσταση των υπηρεσιών που παρέχονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. Η έκθεση αυτή αποτελεί μέρος της έκθεσης που υποβάλλεται στην Επιτροπή Κοινωνικών Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΕΚΟΕ) του Υπουργείου Οικονομικών, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 1566/1986.

Η έκθεση αυτή αφορά στην κατάσταση των υπηρεσιών που παρέχονται από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και στην κατάσταση των υπηρεσιών που παρέχονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. Η έκθεση αυτή αποτελεί μέρος της έκθεσης που υποβάλλεται στην Επιτροπή Κοινωνικών Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΕΚΟΕ) του Υπουργείου Οικονομικών, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 1566/1986.

Η έκθεση αυτή αφορά στην κατάσταση των υπηρεσιών που παρέχονται από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και στην κατάσταση των υπηρεσιών που παρέχονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. Η έκθεση αυτή αποτελεί μέρος της έκθεσης που υποβάλλεται στην Επιτροπή Κοινωνικών Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΕΚΟΕ) του Υπουργείου Οικονομικών, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 1566/1986.

Μ Ε Ρ Ο Σ Π Ρ Ω Τ Ο Ν
Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο Ν

Α'

Ε Λ Ε Γ Ε Ι Δ Η Π Ο Ι Η Σ Ι Σ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ
ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1. Η ΕΛΕΓΕΙΑ Κ Α Λ Λ Ι Ν Ο Σ

1. ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΣΑΛΠΙΣΜΑ.

Μέχρις τεῦ κατάκεισθε; κότε' ἄλκιμον ἔξετε θυμόν,
ὦ νέοι; οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφιπερικτίονας
ὧδε λίην μεθιέντες; ἐν εἰρήνῃ δὲ δοκεῖτε
ἦσθαι, ἀτὰρ πόλεμος γαῖαν ἅπασαν ἔχει.

καὶ τις ἀποθνήσκων ὕστατ' ἀκοντισάτω.

5

τιμῆν τε γὰρ ἐστὶ καὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μάχεσθαι
γῆς πέρι καὶ παίδων κουριδίας τ' ἀλόχου
δυσμενέσιν· θάνατος δὲ τότε' ἔσσειται, ὀκκότε κεν δὴ
Μοῖραι ἐπικλώσωσ'· ἀλλὰ τις ἰθὺς ἴτω
ἔγχος ἀνασχόμενος καὶ ὑπ' ἀσπίδος ἄλκιμον ἦτορ
ἔλσας, τὸ πρῶτον μειγνυμένου πολέμου.

10

οὐ γὰρ κως θανάτὸν γε φυγεῖν εἰμαρμένον ἐστὶν
ἀνδρ', οὐδ' εἰ προγόνων ἢ γένος ἀθανάτων.
πολλάκι δημοτῆτα φυγῶν καὶ δοῦπον ἀκόντων
ἔρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου.

15

ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἔμπης δῆμῳ φίλος οὐδὲ ποθεινός,
τὸν δ' ὀλίγος στενάχει καὶ μέγας, ἣν τι πάθῃ·

- λαῶ γάρ σύμπαντι πόθος κρατερόφρονος ἀνδρὸς
 θνήσκοντος, ζῶων δ' ἄξιος ἡμιθέων·
 20 ὥσπερ γάρ μιν πύργον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὄρωσιν·
 ἔρδει γὰρ πολλῶν ἄξια μῦνος ἑών.

Τ Υ Ρ Τ Δ Ι Ο Ξ

2 (1). ΥΠΟΘΗΚΗ

- Τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐνὶ προμάχοισι πεσόντα
 ἄνδρ' ἀγαθὸν περὶ ἧ πατρίδι μαρνάμενον.
 τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πίονας ἀγροὺς
 πτωχεύειν πάντων ἔστ' ἀνιηρότατον,
 5 πλαζόμενον σὺν μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ γέροντι
 παισὶ τε σὺν μικροῖς κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ.
 ἐχθρὸς μὲν γὰρ τοῖσι μετέσσειται, οὓς κεν ἔκηται
 χρησιμοσύνη τ' εἰκῶν καὶ στυγερῆ πενίῃ,
 αἰσχύνει τε γένος, κατὰ τ' ἀγλαὸν εἶδος ἐλέγχει,
 10 πᾶσα δ' ἀτιμίη καὶ κακότης ἔπεται.

εἰ δ' οὕτως ἀνδρὸς τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὥρη
 γίγνεται, οὐτ' αἰδῶς οὐτ' ὅπις οὐτ' ἔλεος,
 θυμῷ γῆς πέρι τῆσδε μαχώμεθα καὶ περὶ παίδων

θνήσκωμεν ψυχέων μηκέτι φειδόμενοι.
ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ' ἀλλήλοισι μένοντες, 15
μηδὲ φυγῆς αἰσχροῦς ἄρχετε μηδὲ φόβου,
ἀλλὰ μέγαν ποιεῖσθε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ θυμόν,
μηδὲ φιλοψυχεῖτ' ἀνδράσι μαρναμένοι·
τούς δὲ παλαιότερους, ὧν οὐκέτι γούνατ' ἔλαφρά,
μὴ καταλείποντες φεύγετε, τούς γεραίους. 20

αἰσχρὸν γὰρ δὴ τοῦτο, μετὰ προμάχοισι πεσόντα
κεῖσθαι πρόσθε νέων ἄνδρα παλαιότερον,
ἤδη λευκὸν ἔχοντα κάρη πολιόν τε γένειον,
θυμὸν ἀποπνείοντ' ἄλκιμον ἐν κονίῃ,
καὶ χροὰ γυμνωθέντα· νέοισι δὲ πάντ' ἐπέοικεν, 25
ὄφρ' ἐρατῆς ἤβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχη·
ἀνδράσι μὲν θηητὸς ἰδεῖν, ἐρατὸς δὲ γυναιξίν,
ζωὸς ἐὼν, καλὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσών.

ἀλλὰ τις εὖ διαβάς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισιν
στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὁδοῦσι δακῶν. 30

3 (2). ΥΠΟΘΗΚΗ

Οὐτ' ἂν μνησαίμην οὐτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείμην
οὔτε ποδῶν ἀρετῆς οὔτε παλαισμοσύνης,
οὐδ' εἰ Κυκλώπων μὲν ἔχοι μέγεθός τε βίην τε,
νικῶη δὲ θέων Θρηίκιον Βορέην, 5
οὐδ' εἰ Τιθωνοῖο φυὴν χαριέστερος εἶη,
πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρεω μάλιον,
οὐδ' εἰ Τανταλίδεω Πέλοπος βασιλεύτερος εἶη,
γλῶσσαν δ' Ἀδρήστου μειλιχόγηρυν ἔχοι,

- οὐδ' εἰ πᾶσαν ἔχοι δόξαν, πλὴν θούριδος ἀλκῆς·
10 οὐ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
εἰ μὴ τετλαίῃ μὲν ὄρων φόνον αἱματόεντα
καὶ δηίων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἰστάμενος.
- ἦδ' ἀρετῇ, τόδ' ἀεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον
κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ νέῳ.
15 ξυγόν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόλῃ τε παντὶ τε δήμῳ,
ὅστις ἀνὴρ διαβάς ἐν προμάχοισι μένη
νωλεμέως, αἰσχυρῆς δὲ φυγῆς ἐπὶ πάγχυ λάθηται,
ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρθέμενος,
θαρσύνῃ δ' ἔπεσιν τὸν πλησίον ἀνδρα παρεστώς·
20 οὗτος ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ·
αἶψα δὲ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτρεψε φάλαγγας
τρηχείας, σπουδῇ τ' ἔσχεθε κῦμα μάχης·
- αὐτὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσῶν φίλον ὤλεσε θυμὸν,
ἄστῃ τε καὶ λαοὺς καὶ πατέρ' εὐκλείεσσας,
25 πολλὰ διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
καὶ διὰ θώρηκος πρόσθεν ἔληλαμένος,
τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς νέοι ἠδὲ γέροντες,
ἀργαλέῳ τε πτόθῳ πᾶσα κέκηδε πόλις·
καὶ τύμβος καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποισ' ἀρίσημοι
30 καὶ παίδων παῖδες καὶ γένος ἐξοπίσω,
οὐδέ ποτε κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται οὐδ' ὄνομ' αὐτοῦ,
ἀλλ' ὑπὸ γῆς περ ἑὼν γίγνεται ἀθάνατος,
ὄντιν' ἀριστεύοντα μένοντά τε μαρνάμενόν τε
γῆς πέρι καὶ παίδων θεοῦρος Ἄρης ὀλέσῃ.
- 35 εἰ δὲ φύγη μὲν κῆρα τανηλεγέος θανάτοιο,
νικήσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὖχος ἔλῃ,

πάντες μὲν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι ἠδὲ παλαιοί,
πολλὰ δὲ τερπνὰ παθὼν ἔρχεται εἰς Ἄϊδην·
γηράσκων ἀστοῖσι μεταπρέπει, οὐδέ τις αὐτὸν
βλάπτειν οὔτ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει,
πάντες δ' ἐν θώκοισιν ὁμῶς νέοι οἷ τε κατ' αὐτὸν
εἵκουσιν χώρης οἷ τε παλαιότεροι.

40

ταύτης νῦν τις ἀνὴρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἰκέσθαι
πειράσθω θυμῷ, μὴ μεθιεῖς πολέμου.

4 (3). EMBATHRION

Ἄγετ', ὦ Σπάρτας εὐάνδρω
κῶροι πατέρων πολιατᾶν,
λαιᾶ μὲν ἵτυν προβάλεσθε,
δόρυ δ' εὐτόλμως ἄνσχεσθε
μὴ φειδόμενοι τᾶς ζωᾶς·
οὐ γὰρ πάτριον τᾶ Σπάρτα.

5

Δ Ρ Χ Ι Λ Ο Χ Ο Σ

5 (1). Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ ΑΣΠΙΣ

Ἄσπιδι μὲν Σαίων τις ἀγάλλεται, ἦν παρὰ θάμνω
ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων·

αὐτὸς δ' ἐξέφυγον θανάτου τέλος· ἀσπίς ἐκείνη
ἔρρετω· ἐξαῦτις κτήσομαι οὐ κακίω.

6 (2). ΔΕΝ ΩΦΕΛΟΥΝ ΟΙ ΘΡΗΝΟΙ

Κήδεα μὲν στονόοντα, Περικλέες, οὔτε τις ἀστῶν
μεμφόμενος θαλῆς τέρψεται οὐδὲ πόλις·
τοίους γὰρ κατὰ κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
ἔκλυσεν· οἰδαλέους δ' ἀμφ' ὀδύνησ' ἔχομεν
5 πνεύμονας· ἀλλὰ θεοὶ γὰρ ἀνηκέστοισι κακοῖσιν,
ὦ φίλ', ἐπὶ κρατερὴν τλημοσύνην ἔθεσαν
φάρμακον· ἄλλοτε δ' ἄλλος ἔχει τάδε· νῦν μὲν ἐς ἡμέας
ἐτρέπεθ', αἱματόεν δ' ἔλκος ἀναστένομεν,
ἐξαῦτις δ' ἐτέρους ἐπαμείψεται· ἀλλὰ τάχιστα
10 τλήτε γυναικεῖον πένθος ἀπώσάμενοι.

Μ Ι Μ Ν Ε Ρ Μ Ο Σ

7 (1). Η ΝΕΟΤΗΣ

Ἡμεῖς δ' οἶά τε φύλλα φύει πολυάνθεμος ὦρη
ἕαρος, ὅτ' αἴψ' αὐγῆσ' αὔξεται ἡελίου,
τοῖσ' ἴκελοι πῆχυιον ἐπὶ χρόνον ἀνθεσιν ἤβης

τερπόμεθα, πρὸς θεῶν εἰδότες οὔτε κακὸν
οὔτ' ἀγαθόν. Κῆρες δὲ παρεστήκασι μέλαιναι, 5
ἣ μὲν ἔχουσα τέλος γήρατος ἀργαλέου,
ἣ δ' ἑτέρη θανάτῳ· μίνυθα δὲ γίγνεται ἥβης
καρπός, ὅσον τ' ἐπὶ γῆν κίδναται ἥλιος.

αὐτὰρ ἐπὴν δὴ τοῦτο τέλος παραμείψεται ὄρης,
αὐτίκα τεθνάμεναι βέλτιον ἢ βίωτος· 10
πολλὰ γὰρ ἐν θυμῷ κακὰ γίγνεται· ἄλλοτε οἶκος
τρυχοῦται, πενίης δ' ἔργ' ὀδυνηρὰ πέλει·
ἄλλος δ' αὖ παίδων ἐπιδεύεται, ὧν τε μάλιστα
ἰμείρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς Ἀΐδην·
ἄλλος νοῦσον ἔχει θυμοφθόρον· οὐδέ τις ἔστιν 15
ἀνθρώπων, ᾧ Ζεὺς μὴ κακὰ πολλὰ διδοῖ.

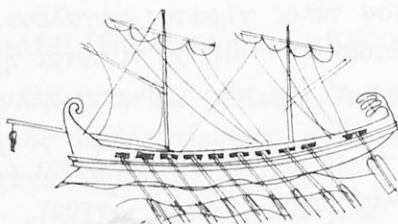

8 (2). ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Αὐτίκα μοι κατὰ μὲν χροίην ῥέει ἄσπετος ἰδρώς,
πτοιῶμαι δ' ἐσορῶν ἄνθος ὀμηλικίης
τερπνὸν ὁμῶς καὶ καλόν, ἐπεὶ πλέον ὠφελεν εἶναι·
ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται ὥσπερ ὄναρ 5
ἥβη τιμήεσσα· τὸ δ' ἀργαλέον καὶ ἄμορφον
γῆρας ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται,
ἐχθρὸν ὁμῶς καὶ ἄτιμον, ὅ τ' ἀγνωστον τιθεῖ ἄνδρα,
βλάπτει δ' ὀφθαλμοὺς καὶ νόον ἀμφιχυθέν.

Ξ Ο Λ Ω Ν

9 (1). ΣΑΛΑΜΙΣ

Αὐτὸς κήρυξ ἦλθον ἀφ' ἱμερτῆς Σαλαμῖνος
κόσμον ἐπέων ὠδὴν ἀντ' ἀγορῆς θέμενος.

.....
εἶην δὴ τότε ἐγὼ Φολεγάνδριος ἢ Σικινήτης
ἀντὶ γ' Ἀθηναίου πατρίδ' ἀμειψάμενος·
5 αἴψα γὰρ ἂν φάτις ἦδε μετ' ἀνθρώποισι γένοιτο·
« Ἀττικὸς οὗτος ἀνὴρ τῶν Σαλαμιναφετῶν! ».

.....
ἴομεν ἐς Σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου
ἱμερτῆς, χαλεπὸν τ' αἰσχὸς ἀπωσόμενοι.

10 (2). ΥΠΟΘΗΚΗ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

Ἡμετέρη δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὐ ποτ' ὀλεῖται
αἴσαν καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων·
τοίη γὰρ μεγάλθυμος ἐπίσκοπος ὄβριμοπάτρη
Παλλὰς Ἀθηναίη χειῖρας ὑπερθεν ἔχει·

5 αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίησιν
ἀστοὶ βούλονται χρήμασι πειθόμενοι,
δήμου θ' ἠγεμόνων ἄδικος νόος, οἷσιν ἐτοῖμον

ὕβριος ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλὰ παθεῖν
 οὐ γὰρ ἐπίστανται κατέχειν κόρον οὐδὲ παρούσας
 εὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίῃ. 10
 . . . . .
 πλουτοῦσιν δ' ἀδίκουσ' ἔργμασι πειθόμενοι.
 . . . . .
 οὐθ' ἱερῶν κτεάνων οὔτε τι δημοσίων
 φειδόμενοι κλέπτουσιν ἐφ' ἀρπαγῇ ἄλλοθεν ἄλλος,
 οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ θέμεθλα Δίκης,
 ἢ σιγῶσα σύνοιδε τὰ γινόμενα πρὸ τ' ἐόντα, 15
 τῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἦλθ' ἀποτεισομένη.
 τοῦτ' ἤδη πάσῃ πόλει ἔρχεται ἔλκος ἄφυκτον·
 ἐς δὲ κακὴν ταχέως ἤλυθε δουλοσύνην,
 ἢ στάσιν ἔμφυλον πόλεμόν θ' εὐδοντ' ἐπεγεῖρει,
 ὅς πολλῶν ἐρατὴν ὤλεσεν ἡλικίην· 20
 ἐκ γὰρ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον ἄστν
 τρύχεται ἐν συνόδοις τοῖσ' ἀδικοῦσι φίλαις.
 ταῦτα μὲν ἐν δήμῳ στρέφεται κακὰ· τῶν δὲ πενιχρῶν
 ἰκνοῦνται πολλοὶ γαῖαν ἐς ἄλλοδαπὴν
 πραθέντες δεσμοῖσιν τ' ἀεικελίοισι δεθέντες, 25
 καὶ κακὰ δουλοσύνης στυγνὰ φέρουσι βία.
 οὕτω δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἴκαδ' ἐκάστω,
 αὐλίοι δ' ἔτ' ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύραι,
 ὑψηλὸν δ' ὑπὲρ ἔρκος ὑπέρθορον, εὔρε δὲ πάντως,
 εἰ καὶ τις φεύγων ἐν μυχῶ ἢ θαλάμου. 30
 ταῦτα διδάξει θυμὸς Ἀθηναίους με κελεύει,
 ὥς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομίη παρέχει,
 εὐνομίη δ' εὐκοσμία καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει
 καὶ θ' ἅμα τοῖσ' ἀδίκουσ' ἀμφιτίθησι πέδας·

- 35 τραχέα λειαίνει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῖ,
 αὐαίνει ἄτης ἄνθεα φυόμενα,
 εὐθύνει δὲ δίκας σκολιάς ὑπερήφανά τ' ἔργα
 πραῦνει, παύει δ' ἔργα διχοστασίης,
 παύει δ' ἀργαλέης ἔριδος χόλον, ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
 40 πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια καὶ πιτυτά.

11 (3). ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

- Μνημοσύνης καὶ Ζηνός Ὀλυμπίου ἀγλαὰ τέκνα,
 Μοῦσαι Πιερίδες, κλυτέ μοι εὐχομένω·
 ὄλβον μοι πρὸς θεῶν μακάρων δότε καὶ πρὸς ἀπάντων
 ἀνθρώπων αἰεὶ δόξαν ἔχειν ἀγαθῆν·
 5 εἶναι δὲ γλυκὺν ὧδε φίλοισ', ἐχθροῖσι δὲ πικρὸν,
 τοῖσι μὲν αἰδοῖον, τοῖσι δὲ δεινὸν ἰδεῖν.
 χρήματα δ' ἰμείρω μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι
 οὐκ ἐθέλω· πάντως ὕστερον ἦλθε δίκη.
 πλοῦτον δ' ὄν μὲν δῶσι θεοί, παραγίγνεται ἀνδρὶ
 10 ἔμπεδος ἐκ νεάτου πυθμένος ἐς κορυφῆν·
 ὄν δ' ἄνδρες μετίωσιν ὑφ' ὕβριος, οὐ κατὰ κόσμον
 ἔρχεται, ἀλλ' ἀδίκοισ' ἔργμασι πειθόμενος
 οὐκ ἐθέλων ἔπεται, ταχέως δ' ἀναμίσγεται ἄτη·
 ἀρχὴ δ' ἐξ ὀλίγου γίγνεται ὥστε πυρός,
 15 φλαύρη μὲν τὸ πρῶτον, ἀνιηρῆ δὲ τελευτᾷ.
 οὐ γὰρ δὴν θνητοῖσ' ὕβριος ἔργα πέλει·
 ἀλλὰ Ζεὺς πάντων ἐφορᾷ τέλος, ἕξαπίνης δὲ
 ὥστ' ἄνεμος νεφέλας αἴψα διεσκέδασεν

ἤρινός, ὃς πόντου πολυκύμονος ἀτρυγέτοιο
 πυθμένα κινήσας, γῆν κατά πυροφόρον 20
 δηώσας καλὰ ἔργα, θεῶν ἕδος αἰπὺν ἰκάνει
 οὐρανόν, αἰθρίην δ' αὖτις ἔθηκεν ἰδεῖν·
 λάμπει δ' ἠελίοιο μένος κατὰ πύονα γαῖαν
 καλόν, ἀτὰρ νεφέων οὐδὲν ἔτ' ἐστὶν ἰδεῖν·
 τοιαύτη Ζηγὸς πέλεται τίσις, οὐδ' ἐφ' ἐκάστω, 25
 ὥσπερ θνητὸς ἀνὴρ, γίγνεται ὀξύχολος·
 αἰεὶ δ' οὐ ἐλέληθε διαμπερές, ὅστις ἀλιτρὸν
 θυμὸν ἔχει, πάντως δ' ἐς τέλος ἐξεφάνη·
 ἀλλ' ὁ μὲν αὐτίκ' ἔτεισεν, ὁ δ' ὕστερον· οἳ δὲ φύγωσιν 30
 αὐτοὶ μηδὲ θεῶν μοῖρ' ἐπιούσα κίχη,
 ἤλυθε πάντως αὖτις· ἀνάιτιοι ἔργα τίνουσιν,
 ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἐξοπίσω.

Ξ Ε Ν Ο Φ Δ Ν Η Ξ

12. ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

Νῦν γὰρ δὴ ζάπεδον καθαρὸν καὶ χεῖρες ἀπάντων
 καὶ κύλικες· πλεκτοὺς δ' ἀμφιτιθεῖ στεφάνους

ἄλλος· ὁ δ' εὐῶδες μύρον ἐν φιάλῃ παρατείνει
 κρητῆρ δ' ἔστηκεν μεστός εὐφροσύνης
 5 ἄλλος δ' οἶνος ἐτοῖμος, ὃς οὐ ποτε φησὶ προδώσειν,
 μείλιχος ἐν κεράμοισ', ἄνθεος ὀσδόμενος·
 ἐν δὲ μέσοισ' ἀγνήν ὀδμήν λιβανωτὸς ἴησιν·
 ψυχρὸν δ' ἔστιν ὕδωρ καὶ γλυκὺ καὶ καθαρὸν·
 πᾶρκεινται δ' ἄρτοι ξανθοὶ γεραρῆ τε τράπεζα
 10 τυροῦ καὶ μέλιτος πίονος ἀχθομένη·
 βωμὸς δ' ἄνθεσιν ἂν τὸ μέσον πάντῃ πεπύκασται,
 μολπὴ δ' ἀμφὶς ἔχει δώματα καὶ θαλίη.
 χρῆ δὴ πρῶτον μὲν θεὸν ὑμνεῖν εὐφρονας ἄνδρας·
 εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις·
 15 σπείσαντας δὲ καὶ εὐξαμένους τὰ δίκαια δύνασθαι
 πρήσειν — ταῦτα γὰρ ὧν ἔστι προχειρότερον —
 οὐχ ὕβρις πίνειν ὀπόσον κεν ἔχων ἀφίκιοι
 οἴκαδ' ἄνευ προπόλου, μὴ πάνυ γηραλέος·
 ἀνδρῶν δ' αἰνεῖν τοῦτον, ὃς ἐσθλὰ πίων ἀναφαίνει,
 20 ὥς οἱ μνημοσύνη καὶ πόνος ἀμφ' ἀρετῆς·
 οὔτι μάχας διέπειν Τιτῆνων οὐδὲ Γιγάντων,
 οὐδ' αὖ Κενταύρων, πλάσματα τῶν προτέρων,
 ἢ στάσις σφεδανὰς· τοῖσ' οὐδὲν χρηστὸν ἔνεστιν·
 θεῶν δὲ προμηθεῖν αἰὲν ἔχειν ἀγαθόν.

Θ Ε Ο Γ Ν Ι Σ

13. (1). ΕΙΣ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

ὦ ἄνα, Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκος, οὔποτε σεῖο
λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ' ἀποπαύομενος,
ἀλλ' αἰεὶ πρῶτον σέ καὶ ὕστατον ἔν τε μέσοισιν
αἰείσω· σὺ δέ μοι κλύθι καὶ ἐσθλά δίδου.

Φοῖβε ἄναξ, ὅτε μὲν σε θεὰ τέκε πότνια Λητώ,
φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη,
ἀθανάτων κάλλιστον, ἐπὶ τροχοειδέι λίμνῃ,
πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίῃ
ὄδμῆς ἀμβροσίης, ἐγέλασσε δὲ γαῖα πελώρη,
γῆθησεν δὲ βαθύς πόντος ἄλος πολιῆς.

5

10

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΚΥΡΝΟΝ

I

14 (2). ΟΥΔΕΝ ΦΙΛΤΕΡΟΝ ΠΑΤΡΗΣ

Ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ ἐς Σικελὴν ποτε γαῖαν,
ἦλθον δ' Εὐβοίης ἀμπελόεν πεδίον
Σπάρτην τ' Εὐρώτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστν

- καί μ' ἐφίλειν προφρόνως πάντες ἐπερχόμενον
5 ἀλλ' οὔτις μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἤλθεν ἐκείνων.
οὔτως οὐδὲν ἄρ' ἦν φίλτερον ἄλλο πάτρης.

II

15 (3). ΗΝ ΔΕ ΚΑΚΟΙΣΙΝ ΣΥΜΜΙΣΓΗΣ...

- Ταῦτα μὲν οὔτως ἴσθι· κακοῖσι δὲ μὴ προσομίλει
ἀνδράσιν, ἀλλ' αἰεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχει·
ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἅπ' ἐσθλὰ μαθήσεται· ἦν δὲ κακοῖσιν
συμμίσγης, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.
5 τοὶ κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν,
ἀλλ' ἄνδρεςσι κακοῖς συνθέμενοι φιλίην
ἔργα τε δεῖλ' ἔμαθον καὶ ἔπη δύσφημα καὶ ὕβριν,
ἐλπόμενοι κείνους πάντα λέγειν ἔτυμα.

III

16 (4). Ο ΔΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΦΙΛΟΣ

- Εἴ τις ἐπαινῆση σε τόσον χρόνον, ὅσον ὀρώης,
νοσφισθεὶς δ' ἄλλη γλῶσσαν ἰῆσι κακὴν,
τοιοῦτός τοι ἐταῖρος ἀνὴρ φίλος οὔτι μάλ' ἐσθλός,
ὅς κ' εἶπη γλώσση λῶια, φρονῆ δ' ἕτερα.
5 ἀλλ' εἴη τοιοῦτος ἐμοὶ φίλος, ὃς τὸν ἐταῖρον
γινώσκων ὀργὴν καὶ βαρὺν ὄντα φέρει
ἀντὶ κασιγνήτου· σὺ δέ μοι, φίλε, ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ
φράζεο, καὶ ποτέ μευ μνήσεται ἐξοπίσω.

IV

17 (5). ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ

- Μὴ μ' ἔπεσιν μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε καὶ φρένας ἄλλας,
εἴ με φιλεῖς καὶ σοι πιστὸς ἔνεστι νόος,

ἀλλὰ φίλει καθαρὸν θέμενος νόον, ἢ μ' ἀποειπῶν
ἔχθαιρ', ἀμφαδίην νεῖκος ἀειράμενος.
ὅς δὲ μιῇ γλώσση διχ' ἔχει νόον, οὗτος ἑταῖρος 5
δειλός, Κύρν', ἐχθρὸς βέλτερος ἢ φίλος ὢν.

V

18 (6). ΣΠΑΝΙΟΣ Ο ΠΙΣΤΟΣ ΦΙΛΟΣ

Παύρους δ' εὐρήσεις, Πολυπαῖδη, ἄνδρας ἑταίρους
πιστοὺς ἐν χαλεποῖς πρήγμασι γιγνομένους,
οἵτινες ἂν τολμῶεν, ὁμόφρονα θυμὸν ἔχοντες,
ἴσον τῶν ἀγαθῶν τῶν τε κακῶν μετέχειν.
τόσσους δ' οὐ χ' εὖροις διζήμενος οὐδ' ἐπὶ πάντας 5
ἀνθρώπους, οὓς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι,
οἷσιν ἐπὶ γλώσση τε καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἔπεστιν
αἰδώς, οὐδ' αἰσχρὸν χρῆμ' ἐπι κέρδος ἄγει.

VI

19 (7). Η ΠΕΝΙΑ

Μήποτέ τοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χολωθεῖς
μηδ' ἀχρημοσύνην οὐλομένην πρόφερε·
Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιρρέπει ἄλλοτε ἄλλως,
ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε μηδὲν ἔχειν.

VII

20 (8). Η ΕΛΠΙΣ

Ἐλπίς ἐν ἀνθρώποις μούνη θεὸς ἐσθλή ἔνεστιν,
ἄλλοι δ' Οὐλύμπόνδ' ἐκπρολιπόντες ἔβαν.
ῥχετο μὲν Πίστις, μεγάλη θεός, ῥχετο δ' ἀνδρῶν

- Σωφροσύνη· Χάριτες τ', ὦ φίλε, γῆν ἔλιπον.
 5 εὐσεβέων δ' ἀνδρῶν γένος ἔφθιτο, οὐδὲ θέμιστας
 οὐκέτι γινώσκουσ', οὐδὲ μὲν εὐνομίας.
 ἀλλ' ὄφρα τις ζῶει καὶ ὄρᾳ φάος ἡλιόιο,
 εὐσεβέων περὶ θεοὺς Ἐλπίδα προσμενέτω,
 εὐχόμενος δὲ θεοῖσι καὶ ἀγλαὰ μηρία καίων
 10 Ἐλπίδι τε πρώτη καὶ πυμάτη θυέτω.

Ξ Ι Μ Ω Ν Ι Δ Η Ξ
 (Ο Κ Ε Ι Ο Ξ)

21. ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΝΕΟΝ

- Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι μένει χρῆμ' ἔμπεδον αἰεὶ·
 ἐν δέ, τὸ κάλλιστον, Χῖος ἔειπεν ἀνὴρ·
 «οἴη περ φύλλων γενεή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν».
 παῦροι μὲν θνητῶν οὐασι δεξάμενοι
 5 στέρνοισ' ἐγκατέθεντο· πάρεστι γὰρ ἐλπίς ἐκάστῳ
 ἀνδρῶν, ἧ τε νέων στήθεσιν ἐμφύεται.
 θνητῶν δ' ὄφρα τις ἀνθος ἔχη πολυηράτου ἧβης,
 κοῦφον ἔχων θυμὸν πόλλ' ἀτέλεστα νοεῖ.

οὔτε γὰρ ἐλπίδ' ἔχει γηρασέμεν οὐδὲ θανεῖσθαι,
οὔθ', ὑγιῆς ὅταν ᾗ, φροντίδ' ἔχει καμάτου.

10

νήπιοι, οἷς ταύτη κεῖται νόος, οὐδὲ ἴσασιν
ὥς χρόνος ἔσθ' ἥβης καὶ βιότοι' ὀλίγος
θνητοῖς· ἀλλὰ σὺ ταῦτα μαθὼν βιότου ποτὶ τέρμα
ψυχῇ τῶν ἀγαθῶν τλῆθι χαριζόμενος.

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ

22 (1). ΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΜΑΡΑΘΩΝΟΜΑΧΟΥΣ
ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

Ἑλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι
χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναμιν.

23 (2). ΕΙΣ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΣ

Μυριάσιν ποτὲ τῆδε τριακοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες τέτορες.

24 (3). ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ
ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ

ὦ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε
κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

25 (4). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΜΕΤΑ ΛΕΩΝΙΔΟΥ

Εὐκλέας αἶα κέκευθε, Λεωνίδα, οἳ μετὰ σεῖο
τῆδ' ἔθανον, Σπάρτης εὐρυχόρου βασιλεῦ,
πλείστων δὴ τόξων τε καὶ ὠκυπόδων σθένος ἵππων
Μηδείων τ' ἀνδρῶν δεξάμενοι πολέμῳ.

26 (5). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ᾠ ξεῖν', εὐδρὸν ποτ' ἐναίομεν ἄστῳ Κορίνθου,
νῦν δ' ἄμ' Αἴαντος νᾶσος ἔχει Σαλαμῖς·
ἐνθάδε Φοινίσσας νῆας καὶ Πέρσας ἐλόντες
καὶ Μήδους ἱερὰν Ἑλλάδα ρυσάμεθα.

27 (6). ΕΙΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΗΡΩΑΣ

Ἄσβεστον κλέος οἶδε φίλῃ περὶ πατρίδι θέντες
κυάνεον θανάτου ἀμφεβάλλοντο νέφος·
οὐδὲ τεθνᾶσι θανόντες, ἐπεὶ σφ' ἀρετὴ καθύπερθεν
κυδαίνουσ' ἀνάγει δώματος ἔξ Ἀΐδεω.

28 (7). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΗΔΙΚΩΝ
ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΗΡΩΑΣ

Εἰ τὸ καλῶς θνήσκειν ἀρετῆς μέρος ἐστὶ μέγιστον,

ἡμῖν ἐκ πάντων τοῦτ' ἀπέμεινε τύχη·
Ἑλλάδι γὰρ σπεύδοντες ἐλευθερίην περιθεῖναι
κείμεθ' ἀγῆράντῳ χρώμενοι εὐλογίῃ.

29 (8). ΣΚΩΠΤΙΚΟΝ
ΕΙΣ ΤΙΜΟΚΡΕΟΝΤΑ ΡΟΔΙΟΝ

Πολλὰ φαγὼν καὶ πολλὰ πιὼν καὶ πολλὰ κάκ' εἰπὼν
ἀνθρώπους κεῖμαι Τιμοκρέων Ῥόδιος.

30 (9). ΕΥΤΡΑΠΕΛΟΝ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Σῶσος καὶ Σωσῶ, Σῶτερ, σοὶ τόνδ' ἀνέθηκαν,
Σῶσος μὲν σωθεῖς, Σωσῶ δ' ὅτι Σῶσος ἐσώθη.

Π Λ Α Τ Ω Ν

31 (1). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΑΚΡΑΝ
ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΑΠΑΧΘΕΝΤΑΣ
ΕΡΕΤΡΙΕΙΣ

Εὐβοίης γένος ἐσμεν Ἐρετρικόν, ἄγχι δὲ Σούσων
κείμεθα, φεῦ, γαίης ἕσσον ἀφ' ἡμετέρης!

32 (2). ΕΙΣ ΦΙΛΟΝ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΔΙΦΗΝ
ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ

Ἄσπτηρ πρὶν μὲν ἔλαμπες ἐνὶ ζωοῖσιν Ἐῶος,
νῦν δὲ θανὼν λάμπεις Ἐσπερος ἐν φθιμένοις.

33 (3). ΕΙΣ ΣΑΠΦΩ

Ἐννέα τὰς Μούσας φασὶν τινες ὡς ὀλιγώρως!
ἤνιδε καὶ Σαπφῶ Λεσβόθεν ἡ δεκάτη.

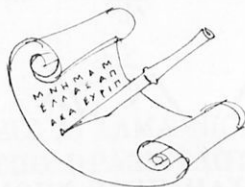

34 (4). ΕΙΣ ΑΠΟΛΕΣΑΝΤΑ ΧΡΥΣΟΝ
ΚΑΙ ΕΥΡΟΝΤΑ ΒΡΟΧΟΝ

Χρυσὸν ἀνὴρ εὐρών, ἔλιπε βρόχον· αὐτὰρ ὁ χρυσὸν
ὄν λίπεν οὐχ' εὐρών, ἤψεν ὄν εὔρε βρόχον.

Θ ο γ κ γ Δ Ι Δ Η ξ

35. ΕΙΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΝ

Μνηῆμα μὲν Ἑλλάς ἅπασ' Εὐριπίδου, ὅστέα δ' ἴσχει
γῆ Μακεδῶν· τῇ γὰρ δέξατο τέρμα βίου.

πατρὶς δ' Ἑλλάδος Ἑλλάς, Ἀθῆναι· πλεῖστα δὲ μούσαις
τέρψας, ἐκ πολλῶν καὶ τὸν ἔπαινον ἔχει.

Α Ν Α Κ Ρ Ε Ω Ν

36. Η ΜΥΚΩΜΕΝΗ ΒΟΥΣ

Βουκόλε, τὰν ἀγέλαν πόρρω νέμε, μὴ τὸ Μύρωνος
βοίδιον ὡς ἔμπνουν βουσι συνεξέλασης.

Φ | ^ | Π Π Ο Σ

37. ΕΙΣ ΦΕΙΔΙΑΝ ΠΟΙΗΣΑΝΤΑ
ΤΟΝ ΟΛΥΜΠΙΟΝ ΔΙΑ

Ἦ θεὸς ἦλθ' ἐπὶ γῆν ἐξ οὐρανοῦ εἰκόνα δείξων,
Φειδία, ἧ σὺ γ' ἔβης τὸν θεὸν ὀψόμενος.

Π Α ^ ^ Δ Δ Σ

38. ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΠΡΟΣ ΥΠΟΜΟΝΗΝ

Εἰ τὸ φέρον σε φέρει, φέρε καὶ φέρου· εἰ δ' ἀγανακτεῖς,
καὶ σ' αὐτὸν λυπεῖς καὶ τὸ φέρον σὲ φέρει.

39. ΕΙΣ ΝΕΑΡΑΝ ΠΑΡΘΕΝΟΝ

Παρθένος οὔσα τέθνηκα Λεοντώ ὡς νέον ἄνθος
 ὥρης παντοθαλοῦς πρωτοφανῆς καλύκων·
 καὶ μέλλουσα γάμῳ δεκαπενταετῆς μείγνυσθαι
 ἐν φθιμένοις κεῖμαι ὕπνον ἔχουσα μακρὸν.

40. ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΚΡΟΒΙΟΝ
 ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΝ
 ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΝ

Εἴκοσι Καλλικράτεια καὶ ἑννέα τέκνα τεκοῦσα
 οὐδ' ἑνὸς οὐδὲ μιῆς ἔδρακόμην θάνατον,
 ἀλλ' ἑκατὸν καὶ πέντε διηγυσάμην ἑνιαυτούς,
 σκίπωνι τρομερὰν οὐκ ἐπιθεῖσα χέρα.

41. ΕΙΣ ΑΓΑΛΜΑ ΝΙΟΒΗΣ
 ΥΠΟ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ
 ΠΟΙΗΘΕΝ

Ἐκ ζωῆς με θεοὶ τεῦξαν λίθον· ἐκ δὲ λίθοιο
 ζωὴν Πραξιτέλης ἔμπαλιν ἠργάσατο.

42. ΕΙΣ ΑΓΑΛΜΑ ΣΑΤΥΡΟΥ
ΥΠΟ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ
ΠΟΙΗΘΕΝ

"Ἡ Σάτυρος τὸν χαλκὸν ὑπέδραμεν ἢ διὰ τέχνης
χαλκὸς ἀναγκασθεὶς ἀμφεχύθη Σατύρω.

43. ΕΠΙ ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Εἶπερ ἴσην γνώμη βώμην, Δημόσθενες, εἶχες,
οὐ ποτ' ἂν Ἑλλήνων ἤρξεν Ἄρης Μακεδῶν.

ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΒΑΣΟΥ

Επισημασθέντος ότι η βούλησις
του Κράτους είναι να διατηρηθή
η ελευθερία της βιομηχανίας
καὶ τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ
ἐπιχειρηματισμοῦ ἐν τῇ
ἐπιπέσει τῆς ἀγορᾶς καὶ τῆς
ἐπιπέσει τῆς παραγωγῆς.

ΕΝ Τῇ ΑΓΑΘΟΤΗΤῃ ΔΙΕ ΤΑ ΕΡΕΥΝΗΜΑΤΑ

Ὁμοίως καὶ τὸ Κράτος ἐπιθυμᾷ
να διατηρηθῇ ἡ ἐλευθερία
τῆς ἐπιχειρηματικῆς ἐπιπέσει
καὶ τῆς παραγωγῆς.

Β'

ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΑΛΑΝ ΣΑΤΥΡΟΥ
ΤΗΣ ΠΡΑΞΕΥΣΟΣ
ΠΟΙΗΜΑ

Ἡ Κόμισα τῆς γαίης Ἰσθμίου ἢ δὲ οἴου
γαίης ἀστυκτικῆς ἀστυκτικῆς Κόμισα

ΣΤ

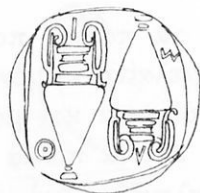
ΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΓΕΡΤΟΣ
ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ

Ἐπισημὸν ἴσως ἴσως ἀστυκτικῆς ἀστυκτικῆς
οἰκίας ἀστυκτικῆς ἀστυκτικῆς ἀστυκτικῆς

ΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΓΕΡΤΟΣ

Δ Ρ Χ Ι Λ Ο Χ Ο Σ

A'. TRIMETRA IAMBICA

44 (1). ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΘΑΣΟΥ

...ἦδε δ' ὥστ' ὄνου βράχισ
ἔστηκεν ὕλης ἀγρίης ἐπιστεφής·
οὐ γάρ τι καλὸς χῶρος οὐδ' ἐφίμερος
οὐδ' ἐρατός, οἶος ἀμφὶ Σίριος βόας.

45 (2). ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΔΙΑ ΤΑ ΕΓΚΟΣΜΙΑ

Οὐ μοι τὰ Γύγεω τοῦ πολυχρύσου μέλει,
οὐδ' εἶλέ πῶ με ζῆλος, οὐδ' ἀγαίομαι
θεῶν ἔργα, μεγάλης δ' οὐκ ἐρέω τυραννίδος·
ἀπόπροθεν γάρ ἐστιν ὀφθαλμῶν ἐμῶν.

B'. TETRAMETRA TROCHAÏKA

46 (3). Η ΜΕΓΑΛΑΥΧΙΑ

Οὐ φιλέω μέγαν στρατηγὸν οὐδὲ διαπεπλιγμένον
οὐδὲ βοστρύχοισι γαῦρον οὐδ' ὑπεξυρημένον,
ἀλλὰ μοι σμικρὸς τις εἶη καὶ περὶ κνήμας ἰδεῖν
βροϊκός, ἀσφαλέως βεβηκῶς ποσσὶ, καρδίης πλέως.

47 (4). ΕΚ ΘΕΩΝ ΤΑ ΠΑΝΤΑ

Τοῖς θεοῖς τίθει τὰ πάντα· πολλάκις μὲν ἐκ κακῶν
 ἄνδρας ὀρθοῦσιν μελαίνῃ κειμένους ἐπὶ χθονί,
 πολλάκις δ' ἀνατρέπουσι καὶ μάλ' εὖ βεβηκότας
 ὑπτίους κλίνουσ'. ἔπειτα πολλὰ γίγνεται κακὰ
 5 καὶ βίου χρήμη πλανᾶται καὶ νόου παρήρορος.

48 (5). ΘΑΡΡΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ

Θυμέ, θύμ', ἀμηχάνοισι κήδεσιν κυκώμενε,
 ἀνάδου, δυσμενῶν δ' ἀλέξευ προσβαλῶν ἐναντίον
 στέρνον, ἐν δοκοῖσιν ἐχθρῶν πλησίον κατασταθεῖς
 ἀσφαλῶς· καὶ μήτε νικῶν ἀμφάδην ἀγάλλεο,
 5 μήτε νικηθεῖς ἐν οἴκῳ καταπεσῶν ὀδύρεο,
 ἀλλὰ χαρτοῖσίν τε χαῖρε καὶ κακοῖσιν ἀσχάλα
 μὴ λίην γίνωσκε δ' οἶος ῥυσμὸς ἀνθρώπους ἔχει.

49 (6). ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΠΙΘΑΝΑ

Χρημάτων ἄελπτον οὐδὲν ἔστιν οὐδ' ἀπώμοτον,
 οὐδὲ θαυμάσιον, ἐπειδὴ Ζεὺς πατήρ Ὀλυμπίων
 ἐκ μεσημβρίας ἔθηκε νύκτ' ἀποκρύψας φάος
 ἡλίου λάμποντος· λυγρὸν δ' ἦλθ' ἐπ' ἀνθρώπους δέος.
 5 ἐκ δὲ τοῦ καὶ πιστὰ πάντα κάπτιελπτα γίγνεται
 ἀνδράσιν· μηδεὶς ἔθ' ὑμέων εἰσορῶν θαυμαζέτω,
 μηδ' ὅταν δελφῖσι θῆρες ἀνταμείψωνται νομὸν
 ἐνάλιον καὶ σφιν θαλάσσης ἠχέεντα κύματα
 φίλτερ' ἠπείρου γένηται, τοῖσι δ' ἠδὺ ἦν ὄρος.

Ξ Ο Λ Η Ν

Α'. ΤΡΙΜΕΤΡΑ ΙΑΜΒΙΚΑ

50 (1). Ο ΣΚΟΠΟΣ
ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΟΥ

Ἐγὼ δέ, τῶν μὲν οὔνεκα ξυνήγαγον
 δῆμον, τί τούτων πρὶν τυχεῖν ἔπαυσάμην;
 συμμαρτυροίη ταῦτ' ἂν ἐν δίκῃ χρόνου
 μήτηρ μεγίστη δαιμόνων Ὀλυμπίων
 ἄριστα, Γῆ μέλαινα, τῆς ἐγὼ ποτε
 ὄρους ἀνεῖλον πολλαχῆ πεπηγότας·
 πρόσθεν δὲ δουλεύουσα νῦν ἐλευθέρα·
 πολλοὺς δ' Ἀθήνας πατρίδ' εἰς θεόκτιτον
 ἀνήγαγον πραθέντας, ἄλλον ἐκδίκως,
 ἄλλον δικαίως, τοὺς δ' ἀναγκαίης ὑπο
 χρειοῦς φυγόντας, γλῶσσαν οὐκέτ' Ἀττικὴν
 ἰέντας, ὡς ἂν πολλαχῆ πλανωμένους.
 τοὺς δ' ἐνθάδ' αὐτοῦ δουλίην ἀεικέα
 ἔχοντας, ἦθη δεσποτῶν τρομευμένους,
 ἐλευθέρους ἔθηκα. ταῦτα μὲν κράτει
 νόμου, βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας,
 ἔρεξα καὶ διῆλθον, ὡς ὑπεσχόμην.
 θεσμοὺς δ' ὁμοίως τῷ κακῷ τε κάγαθῷ,

20 εὐθεῖαν εἰς ἕκαστον ἀρμόσας δίκην,
ἐγραψα. κέντρον δ' ἄλλος ὡς ἐγὼ λαβῶν,
κακοφραδῆς τε καὶ φιλοκτῆμων ἀνὴρ,
οὐκ ἂν κατέσχε δῆμον· εἰ γὰρ ἤθελον
ἅ τοῖς ἐναντίοισιν ἤνδανεν τότε,
25 αὔθις δ' ἅ τοῖσιν οὔτεροι φρασάϊατο,
πολλῶν ἂν ἀνδρῶν ἤδ' ἐχηρώθη πόλις.
τῶν οὐνεκ' ἄλλοιὴν πάντοθεν ποιεύμενος
ὡς ἐν κυσὶν πολλῆσιν ἐστράφην λύκος.

Β'. ΤΕΤΡΑΜΕΤΡΑ ΤΡΟΧΑΪΚΑ

51 (2). ΑΦΙΛΟΚΕΡΔΕΙΑ

(Κερδοσκοπός)

«Οὐκ ἔφθι Σόλων βαθύφρων οὐδὲ βουλήεις ἀνὴρ·
ἐσθλὰ γὰρ θεοῦ διδόντος αὐτὸς οὐκ ἐδέξατο·
περιβαλὼν δ' ἄγραν, ἀγασθεὶς οὐκ ἐπέσπασε μέγα
δίκτυον, θυμοῦ θ' ἀμαρτῆ καὶ φρενῶν ἀποσφαλεῖς·
5 ἤθελον γὰρ κεν κρατήσας, πλοῦτον ἄφθονον λαβῶν
καὶ τυραννεύσας Ἀθηῶν μῦνον ἡμέραν μίαν,
ἄσχος ὕστερον δεδάρθαι κάπιτετριψῆθαι γένος».
(Σόλων) ... Εἰ δὲ γῆς ἐφεισάμην
πατρίδος, τυραννίδος δὲ καὶ βίης ἀμειλίχου
10 οὐ κατηψάμην μιάνας καὶ καταισχύνας κλέος,
οὐδὲν αἰδεῦμαι· πλέον γὰρ ὧδε νικήσειν δοκέω
πάντας ἀνθρώπους...

Ξ Η Μ Ω Ν Ι Δ Η Ξ
 (Δ Μ Ο Ρ Γ Ι Ν Ο Ξ)

52 (1). ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ

᾽Ω παῖ, τέλος μὲν Ζεὺς ἔχει βαρύκτυπος
 πάντων, ὅσ' ἔστι, καὶ τίθησ' ὅκη θέλει·
 νοῦς δ' οὐκ ἐπ' ἀνθρώποισιν· ἀλλ' ἐπήμεροι
 ἅ δὴ βοτὰ ζώουσιν, οὐδὲν εἰδότες,
 ὅπως ἕκαστον ἐκτελευτήσει θεός.

5

ἐλπίς δὲ πάντας κάπιπειθείῃ τρέφει
 ἄπρηκτον ὀρμαίνοντας· οἳ μὲν ἡμέρην
 μένουσιν ἐλθεῖν, οἳ δ' ἐτέων περιτροπὰς·
 νέωτα δ' οὐδεὶς ὅστις οὐ δοκεῖ βροτῶν
 πλούτῳ τε κάγαθοῖσιν ἴξεσθαι φλύων.

10

φθάνει δὲ τὸν μὲν γῆρας ἄζηλον λαβόν,
 πρὶν τέρμ' ἱκηται· τοὺς δὲ δύστηνοι νόσοι
 φθείρουσι θνητῶν· τοὺς δ' Ἄρει δεδμημένους
 πέμπει μελαίνης Ἀΐδης ὑπὸ χθονός·
 οἳ δ' ἐν θαλάσῃ λαίλαπι κλονεύμενοι
 καὶ κύμασιν πολλοῖσι πορφυρέης ἁλός
 θνήσκουσιν, εὖτ' ἂν ἠδὺ νώσωνται ζοεῖν·
 οἳ δ' ἀγχόνην ἄψαντο δυστήνῳ μόρῳ

15

καυτάγρετοι λείπουσιν ἡλίου φάος.

20

Οὕτω κακῶν ἀπ' οὐδέν· ἀλλὰ μυρίαί
βροτοῖσι κῆρες κάνεπίφραστοι· δῖαι
καὶ πῆματ' ἐστίν· εἰ δ' ἐμοὶ πιθοίατο,
οὐκ ἂν κακῶν ἐρῶμεν οὐδ' π' ἄλγεσιν
κακοῖσ' ἔχοντες θυμὸν αἰκίζοίμεθα.

53 (2). ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

5

Χωρὶς γυναικὸς θεὸς ἐποίησεν νόον
τὰ πρῶτα· τὴν μὲν ἐξ ὑὸς τανύτριχος,
τῇ πάντ' ἂν οἶκον βορβόρω πεφυρμένα
ἄκοσμα κεῖται καὶ κυλινδεῖται χαμαί·
αὐτὴ δ' ἄλουτος ἀπλύτοις τ' ἐν εἵμασιν
ἐν κοπρίῃσιν ἡμένῃ πιαίνεται.

10

τὴν δ' ἐξ ἀλιτρῆς θεὸς ἔθηκ' ἀλώπεκος
γυναῖκα, πάντων ἴδριν· οὐδέ μιν κακῶν
λέληθεν οὐδέν, οὐδὲ τῶν ἀμεινόνων.
τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶπε πολλάκις κακόν,
τὸ δ' ἐσθλόν· ὀργὴν δ' ἄλλοτ' ἄλλοιῃν ἔχει.

15

τὴν δ' ἐκ θαλάσσης, ἥ δὴ ἐν φρεσὶν νοεῖ.
τὴν μὲν γελᾷ τε καὶ γέγηθεν ἡμέρη·
ἐπαινέσει μιν ξεῖνος ἐν δόμοισ' ἰδῶν·
« Οὐκ ἔστιν ἄλλη τῆσδε λωίων γυνὴ
ἐν πᾶσιν ἀνθρώποισιν οὐδὲ καλλίων ».
τὴν δ' οὐκ ἀνεκτὸς οὔτ' ἐν ὀφθαλμοῖσ' ἰδεῖν
οὔτ' ἄσσον ἐλθεῖν, ἀλλὰ μαίνεται τότε
ἄπλητον, ὥσπερ ἀμφὶ τέκνοισιν κύων.

ἀμείλιχος δὲ πᾶσι κάποθυμῆ
ἐχθροῖσιν ἴσα καὶ φίλοισι γίγνεται·
ὥσπερ θάλασσα πολλάκις μὲν ἀτρεμῆς
ἔστηκε, ἀπήμων, χάρμα ναύτησιν μέγα,
θέρεος ἐν ὥρῃ, πολλάκις δὲ μαίνεται
βαρυκτύποισι κύμασιν φορευμένη·
ταύτη μάλιστ' ἔοικε τοιαύτη γυνή.

20

25

τὴν δ' ἵππος ἀβρῆ χαιτέεσσ' ἐγείνατο
ἢ δούλι' ἔργα καὶ δύην περιτρέπει·
κοῦτ' ἂν μύλης ψαύσειεν, οὔτε κόσκινον
ἄρειεν, οὔτε κόπρον ἐξ οἴκου βάλοι...
λοῦται δὲ πάσης ἡμέρας ἄπο βύπον
δίς, ἄλλοτε τρίς, καὶ μύροισ' ἀλείφεται·
ἀεὶ δὲ χαίτην ἐκτενισμένην φορεῖ
βαθεῖαν, ἀνθέμοισιν ἐσκιασμένην.
καλὸν μὲν ὦν θέημα τοιαύτη γυνή
ἄλλοισι, τῷ δ' ἔχοντι γίγνεται κακόν,
ἦν μή τις ἢ τύραννος ἢ σιχηπτοῦχος ἦ,
ὅστις τοιούτοις θυμὸν ἀγλαΐζεται.

30

35

τὴν δ' ἐκ μελίσσης· τὴν τις εὐτυχεῖ λαβών·
κείνη γὰρ οἷη μῶμος οὐ προσιζάνει,
θάλλει δ' ἀπ' αὐτῆς κάπαέξεται βίος·
φίλη δὲ σὺν φιλεῦντι γηράσκει πόσι,
τεκοῦσα καλὸν κούνομάκλυτον γένος·
κάριπρεπῆς μὲν ἐν γυναιξὶ γίγνεται
πάσῃσι, θεῖη δ' ἀμφιδέδρομεν χάρις.

40

45

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

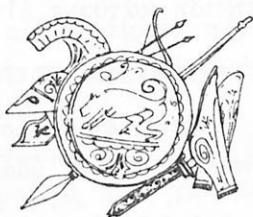
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΥΧΟΣ Β'

Γ'

ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Δ Λ Κ Δ Ι Ο Ξ

54 (1). Η ΛΙΘΟΥΣΑ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ

Μαρμαίρει δὲ μέγας δόμος χάλκῳ· παῖσα δ' Ἄρη κεκόσμηται στέγα
λάμπραισιν κυνίαισι, κατ' τᾶν λεῦκοι κατύπερθεν ἵππιοι λόφοι
νεύοισιν, κεφάλαισιν ἄνδρων ἀγάλματα· χάλκιοι δὲ πασσάλιοι
κρύπτοισιν περιχείμενοι λάμπραι κνάμιδες, ἄρκος ἰσχύρω βέλεος,
θώρακές τε νέω λίνω κοίλαι τε κατ' ἄσπιδες βεβλήμεναι· 5
πάρ δὲ Χαλκίδικαι σπάθαι, πάρ δὲ ζώματα πόλλα καὶ κυπάσσιδες.
τῶν οὐκ ἔστι λάσθεσθ', ἐπειδὴ πρόωτιστ' ὑπὸ Φέργον ἔσταμεν τόδε.

55 (2). Η ΠΟΛΙΣ ΕΝ ΤΡΙΚΥΜΙΑ

Ἄσυνέτημι τῶν ἀνέμων στάσιν·
τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κύμα κυλίνδεται,
τὸ δ' ἔνθεν ἄμμες δ' ὄν τὸ μέσσον
ναῖ φορήμεθα σὺν μελαίνα,
χείμωνι μοχθεῦντες μεγάλῳ μάλα·
πὲρ μὲν γὰρ ἄντλος ἰστοπέδαν ἔχει,
λαῖφος δὲ πᾶν ζάδηλον ἤδη
καὶ λάκιδες μεγάλαι κατ' αὐτο·
χόλαισι δ' ἄγκυλαι. . .

Νῦν χρή μεθύσθην καί τινα πρὸς βίαν
πώνην, ἐπειδὴ κάθθανε Μύρσιλος.

57 (4). ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΟΣ

Ἵγει μὲν ὁ Ζεὺς, ἐκ δ' ὀράνω μέγας
χείμων, πεπάγαισιν δ' ὑδάτων ῥόαι.

κάββαλλε τὸν χεῖμων', ἐπὶ μὲν τίθειαι
πῦρ, ἐν δὲ κέρναιαι οἶνον ἀφειδέωαι
μέλιχρον, αὐτὰρ ἀμφὶ κόρσαι
μάλθακον ἀμφιβαλῶν γνόφαλλον.

5

58 (5). ΣΥΜΠΙΟΣΙΑΚΟΝ ἈΣΜΑ

Πίνωμεν· τί τὰ λύχν' ὀμμένομεν; δάκτυλος ἀμέραι.
καδ δ' ἄερραι κυλίχναιαι μεγάλαιαι, αἴται, ποικίλαιαι·
οἶνον γὰρ Σεμέλαιαι καὶ Δίος υἱὸς λαθικάδεαι
ἀνθρώποιαι ἔδωκ'. ἔγχεαι κέρναιαι ἕνα καὶ δύο
πλέαιαι κακ κεφάλααι, ἅ δ' ἕτέραιαι τὰν ἕτέραν κύλιξ
ὠθήτω...

5

Σ

Α

Π

Φ

Ω

59 (1). ΩΔΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗΝ

Ποικιλόθρον' ἀθάνατ' Ἀφρόδιτα,
παῖ Δίος, δολόπλοκε, λίσσομαί σε,

μὴ μ' ἄσαισι μηδ' ὀνίαισι δάμνα,
 πότνια, θῦμον·
 ἀλλὰ τυῖδ' ἔλθ', αἶ ποτα κἀτέρωτα 5
 τᾶς ἔμας αὖδως αἰοῖσα πῆλυι
 ἔκλυες, πάτρος δὲ δόμον λίποισα
 χρύσιον ἦλθες
 ἄρμ' ὑπασδεύξαισα· κάλοι δὲ σ' ἄγον
 ὤκεες στρουῖθοι περὶ γᾶς μελαίνας 10
 πύκνα δίνεντες πτέρ' ἀπ' ὠράνω αἴθε-
 ρος διὰ μέσσω.
 αἶψα δ' ἐξίκοντο· τὴ δ', ὦ μάκαιρα,
 μειδιάσαισ' ἀθανάτω προσώπῳ
 ἦρε', ὅττι δηῦτε πέπονθα κῶττι 15
 δηῦτε κάλημι,
 κῶττι ἔμῳ μάλιστα θέλω γένεσθαι
 μαινόλα θύμῳ· «Τίνα δηῦτε Πείθω
 μαῖσ' ἄγην ἐς σάν φιλότατα; τίς σ', ὦ
 Ψάπφ', ἀδικῆει; 20
 καὶ γὰρ αἶ φεύγει, ταχέως διώξει,
 αἶ δὲ δῶρα μὴ δέκετ', ἀλλὰ δώσει,
 αἶ δὲ μὴ φίλει, ταχέως φιλήσει
 κωὺκ ἐθέλοισαν».
 ἔλθε μοι καὶ νῦν, χαλεπᾶν δὲ λῦσον 25
 ἐκ μεριμνᾶν, ὅσσα δέ μοι τέλεσσαί
 θῦμος ἰμέρρει, τέλεσον· σὺ δ' αὐτα
 σύμμαχος ἔσσο.

60 (2). Η ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΗ ΦΙΛΗ

— — ἄπυ Σαρδίῳν

— — πόλλακι τυῖδε νῶν ἔχοισα

ὡς πεδεζώμεν, βεβῶως ἔχεν

σὲ θεᾶ ἰκέλαν Ἄρι-

5 γνωτα, σᾶ δὲ μάλιστ' ἔχαιρε μόλπα.

νῶν δὲ Λύδαισιν ἐμπρέπεται γυναί-

κεσσιν, ὥς ποτ' ἀελίῳ

δύντος ἅ βροδοδάκτυλος σελάννα

πάντα περρέχοισ' ἄστρα, φᾶος δ' ἐπί-

10 σχει θάλασσαν ἔπ' ἀλμύραν

ἴσως καὶ πολυανθέμοις ἀρούραις.

ἅ δ' ἐέρσα κάλα κέχυται, τεθά-

λαισι δὲ βρόδα κάπαλ' ἄν-

θρυσκα καὶ μελίλωτος ἀνθεμώδης.

15 πόλλα δὲ ζαφοίταισ' ἀγάνας ἐπι-

μνάσθεις' Ἄτθιδος, ἡμέρω

λέπταν ποι φρένα, κῆρ δ' ἄσα βόρηται.

κῆθι δ' ἔλθην ἄμμ' ὄξυ βοᾶ· τὰ δ' οὐ

νῶν τάπυστα νύξ πολύως

20 γαρύει δι' ἄλος...

61 (3). ΕΙΣ ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΜΟΥΣΩΝ

Καθθάνοισα δὲ κείσσαι οὐδέ ποτα μναμοσύνα σέθεν
ἔσσετ' οὐδ' ἔρος εἰς ὕστερον· οὐ γὰρ πεδέχεις βρόδων

τῶν ἐκ Πιερίας· ἀλλ' ἀφάνης κῆν Ἴδιαν δόμοις
φοιτάσεις πεδ' ἀμαύρων νεκύων ἐκπεποταμένα.

62 (4). ΕΙΣ ΩΡΑΙΑΝ ΚΟΡΗΝ,
ΑΚΟΜΗ ΑΝΥΠΑΝΔΡΟΝ

Οἶον τὸ γλυκύμαλον ἐρεύθεται ἄκρω ἐπ' ὕδω,
ἄκρον ἐπ' ἀκροτάτῳ, λελάθοντο δὲ μαλοδρόπης,
οὐ μὰν ἐκλελάθοντ', ἀλλ' οὐκ ἐδύναντ' ἐπίκεσθαι.

63 (5). «ΥΠΕΡΟΧΗ»

Ἄσπερες μὲν ἀμφὶ κάλαν σελάνναν
ἄψ ἀπυκρύπτουσι φάεννον εἶδος,
ὄπποτα πλήθοισα μάλιστα λάμπη
γᾶν ἐπὶ παῖσαν
ἀργυρέα...

64 (6). ΡΕΜΒΗ

... ἀμφὶ δ' ὕδωρ
ἔψοθεν ψυχρον κελάδει δι' ὕδων
μαλίνων, αἰθυσσομένων δὲ φύλλων
κῶμα καταρρεῖ.

ΕΠΙΘΑΛΑΜΙΑ
65 (7). ΓΑΜΒΡΟΣ

Ἵψοι δὴ τὸ μέλαθρον
— Ἵμήναον —
ἀέρρετε τέκτονες ἄνδρες·
— Ἵμήναον —
γάμβρος ἐσέρχεται ἴσος Ἄρευι,
— Ἵμήναον —
ἄνδρος μεγάλῳ πόλυ μείζων.

66 (8). Ο ΘΥΡΩΡΟΣ

Θυρώρῳ πόδες ἐπτορόγυιοι,
τὰ δὲ σάμβαλα πεμπεβόηα,
πίσυγγοι δὲ δέκ' ἐξεπόνασαν.

Α Ν Α Κ Ρ Ε Ω Ν

67 (1). ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΙ
ΔΙΑ ΤΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

Ἄγε δὴ φέρ' ἡμῖν, ὦ παῖ,
κελέβην, ὅκως ἄμυστιν
προπίω, τὰ μὲν δέκ' ἐγχείας

ὕδατος, τὰ πέντε δ' οἴνου
κυάθους, ὡς ἀνυβρίστως
ἀνά δηῦτε βασσαρήσω.

5

ἄγε δηῦτε μηκέθ' οὔτω
πατάγω τε κάλαλητῶ
Σκυθικὴν πόσιν παρ' οἴνω
μελετῶμεν, ἀλλὰ καλοῖς
ὑποπίνοντες ἐν ὕμνοις.

10

68 (2). ΣΤΕΝΑΓΜΟΙ ΓΗΡΑΤΟΣ

Πολιοὶ μὲν ἡμῖν ἤδη κρόταφοι κάρη τε λευκόν,
χαρίεσσα δ' οὐκέθ' ἤβη πάρα, γηραλέοι δ' ὀδόντες.
γλυκεροῦ δ' οὐκέτι πολλὸς βιότου χρόνος λέλειπται.
διὰ ταῦτ' ἀνασταλύζω θαμὰ Τάρταρον δεδοικώς·
'Αἶδεω γάρ ἐστι δεινὸς μυχός, ἀργαλέη δ' ἐς αὐτὸν
κάθοδος· καὶ γὰρ ἐτοιμὸν καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

5

69 (3). ΓΕΡΟΝΤΙΚΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ

Σφαίρη δηῦτε με πορφυρῆ
βάλλων χρυσοκόμης Ἔρωσ
νήνι ποικιλοσαμβάλῳ
συμπαίξειν προκαλεῖται·
ἧ δ', ἐστὶν γὰρ ἀπ' εὐκτίτου
Λέσβου, τὴν μὲν ἐμὴν κόμην,
λευκὴ γάρ, καταμέμφεται,
πρὸς δ' ἄλλην τινὰ χάσκει.

5

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΕΡΤΙΑΡΧΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Αρ. 11

Σελ. πέντε (5) από πέντε (5) σελίδες.

Σελ. πέντε (5) από πέντε (5) σελίδες.

Αρ. 2

Σελ. πέντε (5) από πέντε (5) σελίδες.

Αρ. 3

Σελ. πέντε (5) από πέντε (5) σελίδες.

Δ'

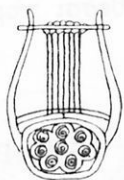
ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΣΙΞΗΙΟΠ ΗΧΙΔΟΧ

Τ Ε Ρ Γ Α Ν Δ Ρ Ο Σ

70. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Ἄπ. 1.

Ζεῦ, πάντων ἀρχά, πάντων ἀγήτωρ,
Ζεῦ, σοὶ πέμπω ταύταν ὕμνων ἀρχάν.

Ἄπ. 2.

Ἐνθ' αἰχμά τε νέων θάλλει καὶ μῶσα λίγεια
καὶ δίκαια εὐρυάγυια, καλῶν ἐπιτάρροθος ἔργων.

Ἄπ. 3.

Σοὶ δ' ἡμεῖς τετράγην ἀποστέρξαντες αἰοιδὰν
ἐπτατόνω φόρμιγγι νέους κελαδήσομεν ὕμνους.

Δ Λ Κ Μ Δ Ν

71 (1). ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΗΡΕΜΙΑ

Εὐδουσιν δ' ὄρέων κορυφαί τε καὶ φάραγγες
πρώονές τε καὶ χαράδραι,

5

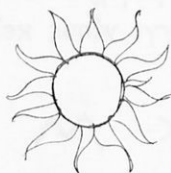
φῦλά θ' ἔρπετά, τόσσα τρέφει μέλαινα γαῖα,
 θῆρές τ' ὄρεσκῶοι καὶ γένος μελισσῶν
 καὶ κνώδαλ' ἐν βένθεσσι πορφυρέας ἄλός·
 εὐδουσιν δ' οἰωνῶν
 φῦλα ταχυπτερύγων.

72 (2). ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Οὐ μ' ἔτι, παρθενικαὶ μελιγάρυες ἱμερόφωνοι,
 γυῖα φέρειν δύναται· βάλε δὴ βάλε κηρύλος εἶην,
 ὅστ' ἐπὶ κύματος ἄνθος ἄμ' ἀλκύνεσσι ποτῆται
 νηδεὲς ἦτορ ἔχων, ἀλιπόρφυρος εἶαρος ὄρνις.

Ξ Τ Η Ξ Ι Χ Ο Ρ Ο Σ

73. ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ
ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

'Αέλιος δ' Ὑπεριονίδας δέπας ἐσκατέβαινε
 χρύσειον, ὄφρα δι' Ὠκεανοῖο περάσας
 ἀφίκοιθ' ἱεράς ποτὶ βένθεα νυκτὸς ἐρεμνᾶς,
 ποτὶ ματέρα κουριδίην τ' ἄλοχον παίδας τε φίλους.
 ὃ δ' ἐς ἄλσος ἔβα δάφναισι κατάσχιον
 ποσσὶ πάις Διός.

Ξ Ι Μ Ω Ν Ι Δ Η Ξ
 (Ο Κ Ε Ι Ο Σ)

74 (1). ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
 ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ

Τῶν ἐν Θερμοπύλαισι θανόντων
 εὐκλεῆς μὲν ἂ τύχα, καλὸς δ' ὁ πότμος,
 βωμὸς δ' ὁ τάφος, πρὸ γόνων δὲ μνᾶστις, ὁ δ' οἶκτος
 ἐντάφιον δὲ τοιοῦτον οὔτ' εὐρῶς (ἔπαινος·
 οὔθ' ὁ πανδαμάτωρ ἀμαυρώσει χρόνος·
 ἀνδρῶν ἀγαθῶν ὅδε σακὸς οἰκέταν εὐδοξίαν
 Ἑλλάδος εἴλετο· μαρτυρεῖ δὲ καὶ Λεωνίδας,
 ὁ Σπάρτας βασιλεὺς, ἀρετᾶς μέγαν λελοιπῶς
 κόσμον ἀέναόν τε κλέος.

5

75 (2). ΑΣΤΑΘΗ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ

Ἄνθρωπος ἐὼν μὴ ποτε φάσῃς ὅ,τι γίνεται αὔριον
 μηδ' ἄνδρα ἰδὼν ὄλβιον, ὅσσον χρόνον ἔσσειται·
 ὠκεῖα γὰρ οὐδὲ τανυπτερύγου μυίας
 οὕτως ἂ μεταστάσις.

76 (3). Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

- Ἀνθρώπων ὀλίγον μὲν κάρτος, ἄπρακτοι δὲ μεληδόνες,
 αἰῶνι δὲ παύρῳ πόνος ἀμφὶ πόνῳ·
 ὁ δ' ἄφυκτος ὁμῶς ἐπικρέμαται θάνατος·
 κείνου γὰρ ἴσον λάχον μέρος οἷ τ' ἀγαθοὶ
 5 ὅστις τε καχός.

77 (4). Η ΑΡΕΤΗ

- Ἔστι τις λόγος
 τὰν Ἀρετὰν ναίειν δυσαμβάτοις ἐπὶ πέτραις·
 ἀγνὰν δὲ μιν θεὰν χῶρον ἀγνὸν ἀμφέπειν.
 οὐδὲ πάντων βλεφάροις θνατῶν ἔσοπτος,
 5 ὃ μὴ δακέθυμος ἰδρῶς ἔνδοθεν μόλη
 ἴκη τ' ἐς ἄκρον ἀνδρείας.

78 (5). ΕΠΙΚΡΙΣΙΣ ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΥ
ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- Τίς κεν αἰνήσειε νόφ πίσυνος Λίνδου ναέταν Κλεόβουλον
 ἀενάοις ποταμοῖσιν ἄνθεσί τ' εἰαρινοῖς
 ἀελίου τε φλογὶ χρυσέας τε σελάνας
 καὶ θαλασσαίαισι δίναις ἀντία θέντα μένος στάλας;
 6 ἅπαντα γὰρ ἐστί θεῶν ἦσσω· λίθον δὲ
 καὶ βρόττει παλάμαι θραύοντι· μωροῦ φῶτός ἄδε βουλά.

Β Α Κ Χ Υ Λ Ι Δ Η Σ

79 (1). ΠΑΙΑΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗΝ

Τίκτει δέ τε θνατοῖσιν εἰρήνα μεγάληα
 πλοῦτον καὶ μελιγλώσσων ἀοιδᾶν ἄνθεα,
 δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσιν αἶθεσθαι βοῶν
 ξανθᾶ φλογὶ μῆρα τανυτρίχων τε μήλων,
 γυμνασίων τε νέοις αὐλῶν τε καὶ κώμων μέλειν.

5

ἐν δὲ σιδαροδέτοις πόρπαξιν αἰθᾶν
 ἀραχνᾶν ἴστοι πέλονται·

ἔγχεά τε λογχωτὰ ξίφεά τ' ἀμφάκεα δάμναται εὐρώς·

χαλκεᾶν δ' οὐκ ἔστι σαλπίγγων κτύπος·

οὐδὲ συλᾶται μελίφρων ὕπνος ἀπὸ βλεφάρων,

10

ἄψος ὃς θάλπει κέαρ.

συμποσίων δ' ἐρατῶν

βρίθοντ' ἀγυιαί, παιδικοὶ θ' ὕμνοι φλέγονται.

80 (2). ΠΡΟΣΟΔΙΟΝ

ΜΙΑ Η ΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

Εἷς ὄρος, μία βροτοῖσιν ἔστιν εὐτυχίας ὁδός,
 θυμὸν εἴ τις ἔχων ἀπενθῆ διατελεῖν δύναται βίον·
 ὃς δὲ μυρία μὲν ἀμφιπολεῖ φρενί,
 τὸ δὲ παρ' ἄμάρ τε καὶ νύκτα μελλόντων χάριν
 ἐὼν ἰάπτεται κέαρ, ἄκαρπον ἔχει πόνον.

5

Στρ. α'. Χορός.

Βασιλεῦ τᾶν ἱερᾶν Ἀθανᾶν,
 τῶν ἀβροβίων ἀναξ Ἰώνων,
 τί νέον ἔκλαγε χαλκοκώδων
 σάλπιγξ πολεμηίαν ἀοιδάν ;
 5 ἦ τις ἀμετέρας χθονὸς
 δυσμενῆς ὄρι' ἀμφιβάλλει
 στραταγέτας ἀνὴρ ;
 ἦ λησται κακομάχανοι
 ποιμένων ἀέκατι μῆλων
 10 σεύοντ' ἀγέλας βία ;
 ἦ τί τοι κραδίαν ἀμύσσει ;
 φθέγγει· δοκέω γάρ εἴ τινη βροτῶν
 ἀλκίμων ἐπικουρία
 καὶ τὴν ἔμμεναι νέων,
 15 ὦ Πανδίοδος υἱὲ καὶ Κρεούσας.

Στρ. β'. Κορυφαῖος.

Νέον ἦλθεν δολιχὰν ἀμείψας
 κάρυξ ποσὶν Ἴσθμίαν κέλευθον·

ἄφατα δ' ἔργα λέγει κραταιοῦ
 φωτός· τὸν ὑπέρβιον τ' ἔπεφνεν
 Σίνιν, ὃς ἰσχύι φέρτατος 20
 θνατῶν ἦν, Κρονίδα Λυταίου
 σεισίχθονος τέκος·
 σὺν τ' ἀνδροκτόνον ἐν νάπαις
 Κρεμμυῶνος, ἀτάσθαλόν τε
 Σκίρωνα κατέκτανεν, 25
 τάν τε Κερκυόνος παλαιστραν
 ἔσχεν, Πολυπήμονός τε καρτερὰν
 σφῦραν ἐξέβλαεν Προκό-
 πτας, ἀρείονος τυχῶν
 φωτός· ταῦτα δέδοιχ' ὕπα τελεῖται. 30

Στρ. γ'. Χορός.

Τίνα δ' ἔμμεν, πόθεν ἄνδρα τοῦτον
 λέγει, τίνα τε στολὰν ἔχοντα ;
 πότερα σὺν πολεμηίοις ὄ-
 πλοισι στρατιὰν ἄγοντα πολλὰν ;
 ἢ μοῦνον σὺν ὀπάσιν 35
 στείχειν ἔμπορον οἷ' ἀλάταν
 ἐπ' ἀλλοδαμίαν,
 ἰσχυρόν τε καὶ ἄλκιμον
 ὦδε καὶ θρασύν, ὃς τοσοῦτων
 ἀνδρῶν καρτερὸν σθένος 40
 ἔσχεν; ἦ θεὸς αὐτὸν ὄρμα,
 δίκας ἀδίκοισιν ὕφρα μῆσεται.
 οὐ γὰρ ῥάδιον αἰὲν ἔρ-
 δοντα μὴ 'ντυχεῖν κακῶ.
 πάντ' ἐν τῷ δολιχῷ χρόνῳ τελεῖται. 45

Στρ. δ'. Κορυφαῖος.

Δύο Φοι φῶτε μόνους ὀμαρτεῖν
λέγει, περὶ φαιδίμοισι δ' ὤμοις
ξίφος ἔχει ἔλεφαντόκωπον
ξεστούς δὲ δὺ' ἐν χέρεσσ' ἄκοντας
50 κηϋτυκτον κυνέαν Λάκαι-
ναν κρατὸς πέρι πυρσοχαίτου
χιτῶνα πορφύρεον
στέρνοισ τ' ἀμφί, καὶ οὐλίον
Θεσσαλὰν χλαμύδ' ὀμμάτων δὲ
55 στίλβειν ἄπο Λαμνίαν
φοίνισσαν φλόγα· παῖδα δ' ἔμμεν
πρώθηβον, ἀρηίων δ' ἀθυρμάτων
μεμνᾶσθαι πολέμου τε καὶ
χαλκεοκτύπου μάχας·
60 δίξησθαι δὲ φιλαγλάους Ἀθάνας.

82 (4). ΕΠΙΝΙΚΟΣ ΑΡΓΕΙΩ ΚΕΙΩ ΠΑΙΔΙ
ΠΥΚΤΗ ΙΣΘΜΙΑ

Στροφή. "Αἶξον, ὦ σεμνοδότειρα Φήμα,
ἐς Κέον ἱεράν, χαριτώ-

νυμον φέρουσ' ἀγγελίαν,
ὅτι μάχας θρασύχειρος Ἄρ-
γεῖος ἄρατο νίκαν.

5

Ἄντιστρο. καλῶν δ' ἀνέμνασεν, ὅσ' ἐν κλεεννῶ
αὐχέτι Φισθμοῦ ζαθέαν
λιπόντες Εὐξαντίδα νᾶ-
σον ἐπεδείξαμεν ἐβδομή-
κοντα σὺν στεφάνοισιν.

10

Ἐπωδός. καλεῖ δὲ Μοῦσ' αὐθυγενῆς
γλυκεῖαν αὐλῶν καναχάν,
γεραίρουσ' ἐπινικίους
Πανθείδα φίλον υἱόν.

Π Ι Ν Δ Α Ρ Ο Σ

83 (1). ΠΡΟΣΟΔΙΟΝ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

Στροφή. Χαῖρ', ὦ θεοδμάτα, λιπαροπλοκάμου παι-
δεσσι Λατοῦς ἡμεροέστατον ἔρνος,
πόντου θύγατερ, χθονὸς εὐρείας ἀκί-
νητον τέρας, ἄν τε βροτοὶ

5 Δᾶλον κικλήσκουσιν, μάκαρες δ' ἐν Ὀλύμπῳ
τηλέφαντον κυανέας χθονὸς ἄστρον...

Ἐντιστρ. ...ἦν γὰρ τὸ πάροιθε φορητὰ κυμάτεσσιν
παντοδαπῶν τ' ἀνέμων
ρίπαϊσιν. ἀλλ' ἂ Κοιογενῆς ὀπότ' ὠδί-
10 νεσσι θυίοισ' ἀγχιτόκοις ἐπέβα νιν,
δὴ τότε τέσσαρες ὄρθαι
πρέμνων ἀπώρουσαν χθονίων,
ἂν δ' ἐπικράνοις σχέθον πέτραν ἀδαμαντοπέδιλοι
κίονες· ἔνθα τεκοῖσ' εὐδαίμον' ἐπόψατο γένναν.

84 (2). ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΣ
(ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ)

Ἴδετ' ἐν χορόν, Ὀλύμπιοι,
ἐπὶ τε κλυτὰν πέμπετε χάριν, θεοί,
πολύβατον οἷ τ' ἄστεος ὀμφαλὸν θυόεντα
ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀθάναις
5 οἰχνεῖτε πανδαίδαλόν τ' εὐκλέ' ἀγοράν·

ιοδέτων λάχετε στεφάνων τὰν ἐαρίδρεπτον
λοιβάν· Διόθεν τέ με σὺν ἀγλαΐᾳ
ἴδετε πορευθέντ' ἀοιδᾶν

δεύτερον ἐπὶ κισσοδέταν θεόν,
Βρόμιον ὃν τ' Ἐριβόαν τε βροτοὶ καλέομεν, 10
γόνον ὑπάτων μὲν πατέρων μελπέμεν
γυναικῶν τε Καδμειῶν.

Ἐναργέα τελέων σάματ' οὐ λανθάνει,
φοινικοσάνων ὀπότ' οἰχθέντος Ὁρᾶν θαλάμου
εὐοδμον ἐπάγησιν ἕαρ' φυτὰ νεκτάρεια 15
τότε βάλλεται, τὸτ' ἐπ' ἀμβρόταν χθόν' ἔραται
Ἴων φόβαι βόδα τε κόμαισι μείγνυται.
ἀχεῖτ', ὀμφαὶ μελέων σὺν αὐλοῖς,
ἀχεῖτε Σεμέλαν ἐλικάμπυκα, χοροί.

85 (3). ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΣ
(ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ)

ᾠ τὰι λιπαραὶ καὶ ἰσοτέφανοι καὶ αἰοίδιμοι,
Ἑλλάδος ἔρεισμα, κλειναὶ Ἀθῆναι,
δαιμόνιον πτολίεθρον ...
... ὅθι παῖδες Ἀθαναίων ἐβάλλοντο φαεννὰν
κρηπίδ' ἐλευθερίας.

86 (4). ΠΑΙΑΝ
(ΕΠΙ ΤΗ ΕΚΛΕΙΨΕΙ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ)

Στρ. Ἀκτὶς ἀελίου, τί, πολύσκοπε, μήσσαι,
ὦ μᾶτερ ὀμμάτων, ἄστρον ὑπέρτατον,

5 ἐν ἀμέρᾳ κλεπτόμενον ; τί δ' ἔθηκας ἀμάχανον
 ἰσχὺν τ' ἀνδράσιν καὶ σοφίας ὁδόν,
 ἐπίσκοτον ἀτραπὸν ἔσσυμένα ;
 ἐλαύνεις τι νεώτερον ἢ πάρος ;
 ἀλλὰ σε, πρὸς Διός, ἵπποσόα θεάς,
 ἱκετεύω, ἀπήμονα
 10 εἰς ὄλβον τινὰ τράποιο Θήβαις,
 ὦ πότνια, πάγκοινον τέρας.

Ἐπισημ. ἦρ ἀτασθαλίαισι κοτεσσαμένα βροτῶν
 πάμπαν μὲν οὐ θέλεις ἐξελέμεν φάος
 αἰῶνος ἀγνόν, πολέμοιο δὲ σᾶμα φέρεις τινός,
 ἢ καρποῦ φθίσιν, ἢ νιφετοῦ σθένος
 15 ὑπέρφρατον, ἢ στάσιν οὐλομένην,
 ἢ πόντου κενέωσιν ἄρ' ἄμ πέδον,
 ἢ παγετὸν χθονός, ἢ νότιον θέρος
 ὕδατι ζακότῳ ῥέον ;
 ἢ γαῖαν κατακλύσαισα θήσεις
 20 ἀνδρῶν νέον ἐξ ἀρχᾶς γένος ;
 ὀλοφύρομαι οὐδέν, ὅ τι πάντων μέτα πείσομαι.

87 (5). ΕΠΙΗΝΙΚΟΣ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΝ
 ΑΣΩΠΙΧΩ, ΟΡΧΟΜΕΝΙΩ ΠΑΙΔΙ
 ΣΤΑΔΙΕΙ (476 π.Χ.)

Στρ. α'. Καφισίων ὑδάτων λαχοῖσαι
 ταί τε ναίετε καλλίπωλον ἔδραν,
 ὦ λιπαρᾶς ἀοίδιμοι βασίλειαι

Χάριτες Ἐρχομενοῦ, παλαιγόνων Μινυᾶν ἐπίσκοποι, 5
 κλυτ', ἐπεὶ εὐχομαι· σὺν γὰρ ὑμῖν τὰ τερπνά τε
 καὶ γλυκὲ' ἄνεται πάντα βροτοῖς,
 εἰ σοφός, εἰ καλός, εἴ τις ἀγλαός ἀνήρ. 10
 οὐδὲ γὰρ θεοὶ σεμνᾶν Χαρίτων ἄτερ
 κοιρανέοντι χοροὺς οὔτε δαΐτας· ἀλλὰ πάντων ταμίαι
 ἔργων ἐν οὐρανῷ, χρυσότοξον θέμεναι πάρα 15
 Πύθιον Ἀπόλλωνα θρόνους,
 αἰέναον σέβοντι πατρὸς Ὀλυμπίου τιμάν.

Στρ. β'. ὦ πότνι' Ἀγλαΐα φιλησί-
 μολπέ τ' Εὐφροσύνα, θεῶν κρατίστου 20
 παῖδες, ἐπακοῦτέ νυν, Θαλία τε
 ἐρασίμολπε, Φιδοῖσα τόνδε κῶμον ἐπ' εὐμενεῖ τύχα,
 κοῦφα βιβῶντα· Λυδῷ γὰρ Ἀσώπιχον τρόπῳ 25
 ἐν μελέταις τ' αἰείδων ἔμολον,
 οὐνεκ' Ὀλυμπιόνικος ἅ Μινύεια
 σεῦ Φέκατι. Μελαντειχέα νῦν δόμον
 Φερσεφόνας ἴθι, Φαχοῖ, πατρὶ κλυτὰν φέροισ' ἀγγελίαν, 30
 Κλεόδαμον ὄφρ' ἰδοῖς' υἷον εἵπης, ὅτι Φοι νέαν
 κόλποις παρ' εὐδόξοις Πίσας
 ἐστεφάνωσε κυδίμων ἀέλθων πτεροῖσι χαιτάν. 35

1 Χάρτες, Πόλεμοι, Κολομβία, Μινωί, Επιστολές
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΙΑ
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

(α = γλωσσικαὶ καὶ σημασιολογικαὶ παρατηρήσεις·
β = πραγματικαὶ παρατηρήσεις).

Α. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. ΕΛΕΓΕΙΑ

ΚΑΛΛΙΝΟΣ

Ὁ Καλλίνος εἶναι ὁ ἀρχαιότερος τῶν σφριζομένων ἐλεγειακῶν ποιητῶν καὶ λέγεται διὰ τοῦτο πατὴρ τῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως, ὅπως ὁ Ὅμηρος πατὴρ τῆς ἐπικῆς. Πατὴρ αὐτοῦ ἦτο ἡ μεγάλη ἐμπορικὴ πόλις τῆς Ἰωνίας Ἐφεσος. Ἦκμασε περὶ τὸ 650 π.χ. Ἄλλα στοιχεῖα τοῦ βίου του εἶναι ἄγνωστα.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ποιητοῦ ἡ πατρίς του ἠπειλήθη σοβαρῶς ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν βαρβάρων Κιμμερίων. Οὗτοι κατόικουν ἀρχικῶς εἰς τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον (Κριμαίαν), διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς πορθμὸς λέγεται Κιμμέριος Βόσπορος. Ἐξωσθέντες ὅμως οἱ Κιμμέριοι ὑπὸ τῶν ἄλλων Σκυθῶν ἐπέδραμον εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν λεηλατοῦντες καὶ ἐρημοῦντες τὰ πάντα. Ἐπειτα ἐστράφησαν καὶ ἐναντίον τῆς πλουσίας Ἐφέσου, ἡ ὁποία τότε διέτρεξε μέγαν κίνδυνον. Εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίστασιν τῆς πατρίδος του ὁ ποιητῆς ἔγραψε πολεμικὴν ἐλεγείαν, διὰ τῆς ὁποίας παρῶρμα τοὺς συμπατριώτας του εἰς ἀντίστασιν κατὰ τῶν εἰσβολέων.

Τῆς ἐλεγείας ταύτης ἐσώθη μόνον τὸ παρατιθέμενον ἐδῶ ἀπόσπασμα. Ἄλλα ποιήματα τοῦ Καλλίνου δὲν ἔχομεν.

1. Πολεμικὸν σάλπισμα.

α) Στ. 1-5. μέχρῃς τεῦ ἕως πότε (τεῦ = τοῦ, τίνας· ἐκ τοῦ τέο κατὰ ἰων. συναίρ.).—κατάκειμαι μένω κάτακοιτος, ἀδρανῶ.—κότε (ἰων.) πότε.—ἀμφιπερικτίονες = ἀμφικτίονες, περίοικοι, γείτονες (ρίζα: κτι-, κτίζω).—μεθήμι (ἐμαυτὸν) ἀφήνομαι ἀδρανῆς, ἀμελῶ.—ὦδε λίην (= λίαν) τόσον πολὺ.—ἤμαι ἀθῆμαι, εὐρίσκομαι.—ἀτάρ (ἰων.) ἀλλά, ἀλλ' ὅμως.—ὑστατ(α) διὰ τελευταίαν φορὰν, πρὶν ἐκπνεύσῃ.

Στ. 6 - 11. ἀγλαός λαμπρός, ὠραῖος. — περί (= περί) ὑπέρ.—
 ἄλοχος σύζυγος.—**κουρίδιος** νόμιμος, ἐκεῖνη τὴν ὁποῖαν κόρη οὔσαν νυμ-
 φεύεται τις· (τὸ ἐπίθετον συνοδεύει κανονικῶς τὸ ἄλοχος καὶ συναποτε-
 λεῖ μετ' αὐτοῦ μίαν ἔννοιαν, ὥστε κατὰ τὴν ἐρμηνείαν δύναται νὰ παρα-
 λειφθῇ προῆλθεν ἐκ τοῦ **κούρη - κόρη**).—**δυσμενέσιν**, εἰς τὸ **μάχε-
 σθαι· δυσμενῆς** ἐχθρός.—**ὀκνότε** (ἰων.) = **ὀπότε** (τὸ διπλοῦν κ χάριν
 τοῦ μέτρου).—**ἐπικλώθω** ὀρίζω, προκαθορίζω με τ α φ ο ρ ἄ ἐκ τοῦ :
 κλώθω (τὸ νῆμα τῆς ζωῆς) ἐπὶ τινος, ἐξ οὗ καὶ **Κλωθῶ** μία τῶν Μοι-
 ρῶν.—**ἀλλὰ** (παρακελ.) ἐμπρός λοιπόν.—**ἰθύς** (ἐδῶ εἶναι ἐπίρρ.).—
ἔγχος δόρυ.—**ἀνέχομαι** ὑψώνω.—**ὑπ' ἀσπίδος** = **ὑπ' ἀσπίδα**.—
ἦτορ καρδιά.—**ἔλσας**, τοῦ ρ. **εἶλω** συνθλίβω, σφίγγω (πρβλ. «σφίγγω
 τὴν καρδιά μου» = κατασιγάζω τὸν φόβον, τὴν ἀνησυχίαν ἢ οἰονδήποτε
 ἄλλο συναίσθημα, διὰ νὰ συγκεντρώσω ὅλην τὴν ψυχικὴν μου δύναμιν εἰς
 τὴν ἐκτέλεσιν σοβαροῦ καθήκοντος).—**μείγνυται πόλεμος** γίνεται πο-
 λεμικὴ μεῖζις, ἀρχίζει πολεμικὴ σύρραξις.

Στ. 12 - 15. οὐ κως = οὐ πως κατ' οὐδένα τρόπον.—**οὐδ' εἰ ἦ,**
 ποιητ. ἀντὶ **οὐδ' ἐὰν ἦ**.—**δηιοτής** (γεν. -ἦτος) σφαγὴ, μάχη.—**φυ-
 γῶν** (ὑποκμ. ἐνν. ἀνήρ) ἐγκαταλείψας (ἐκ δειλίας).—**δοῦπος** λέξις
 π ε π ο ι η μ ἔ ν η.—**οἱ ἄκοντες** τὰ ἀκόντια.—**ἔρχεται** ἐπανάρχεται
 (εἰς τὸν οἶκόν του).—**κιχάνω** συναντῶ, εὐρίσκω (**κίχεν**, γνωμ. ἀόρ.).

Στ. 16 - 21. ἔμπης ὅμως, μ' ὅλα ταῦτα (ἂν καὶ ἐσώθη).—**τὸν δὲ**
 ἐνῶ τοῦτον (τὸν «καρτερόφρονα» στ. 18).—**στενάχω** (μτβτ.) θρηνηῶ
 κάποιον.—**ὀλίγος καὶ μέγας** μικροὶ καὶ μεγάλοι.—**ζῶω** ζῶ (ἢ μτχ.
 χρον.).—**μὴν αὐτόν**.—**ἔρδω** πράττω.—**μῦνος ἐών** (μτχ. ἐναντ.) μῶ-
 νος του.—**ἄξια πολλῶν** ὅσα πολλοὶ μαζί.

β) **Στ. 2.** οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφιπερικτίονας· πρβλ. Ὀδύσσ. β, 65
 «ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίονας ἀνθρώπους».

Στ. 5. ὁ στ. οὗτος δὲν ἔχει ἄμεσον συνοχήν πρὸς τὰ προηγούμενα,
 διότι ἐξέλιπον ἐν τῷ μεταξὺ πολλοὶ στίχοι.

Στ. 7. γῆς περί καὶ παίδων κτλ. πρβλ. τὸ τοῦ Αἰσχύλου :

Ἦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε,
 ἔλευθεροῦτε πατρίδα, ἔλευθεροῦτε δὲ

παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῶων ἔδη
θήκας τε προγόνων· νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών.

(Πέρσαι, στίχ. 401 - 4)

Στ. 9. Μοῖραι. Κυρίως διὰ τῆς λέξεως **Μοῖρα** ἐκφράζεται ἡ ἀφηρημένη ἰδέα τῆς εἰμαρμένης καὶ δηλοῦται δι' αὐτῆς τὸ ἀναπόφευκτον μερίδιον ἐκάστου ἀνθρώπου εἰς τὸν κόσμον. Ἡ ἰδέα τῆς **Μοίρας** ἀντὶ τῆς ἀποσταθῆς διὰ μιᾶς θεότητος, ἀποσυνετέθη σὺν τῷ χρόνῳ ἐν τῇ φαντασίᾳ τῶν ἀρχαίων εἰς τρία πρόσωπα, σχηματίσαντα οὕτω σύμπλεγμα τριῶν ἀδελφῶν. Αὗται ἦσαν ἡ **Κλωθώ**, ἡ **Λάχεσις** καὶ ἡ **Ἄτροπος**.

Ἡ **Κλωθώ** (ἡ κλώθουσα) ἐκφράζει τὴν πλοκὴν τῶν γεγονότων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς· ἡ **Λάχεσις** τὸν λαχόν, ὁ ὁποῖος προορίζεται δι' ἕκαστον ἀνθρώπον· ἡ **Ἄτροπος** τὴν ἀδυσώπητον ἀνάγκην τοῦ πεπρωμένου θανάτου. Ἐπειδὴ τοιοῦτοτρόπως προσωποποιοῦν τὴν ἰδέαν τῆς τάξεως καὶ τοῦ νόμου ἐν τῷ κόσμῳ, ἐταυτίσθη ἡ βούλησις αὐτῶν μετὰ τὴν βούλησιν τοῦ ὑπερέτατου τῶν θεῶν καὶ ἐθεωρήθησαν αὗται ἄφ' ἑνὸς μὲν θυγατέρες τοῦ Διός, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη «Μοιραγέτης», ἄφ' ἑτέρου δὲ ἀδελφαὶ τῆς **Ἐὐνομίας**, τῆς **Δίκης** καὶ τῆς **Εἰρήνης**.

Αἱ τρεῖς Μοῖραι ἐπὶ τῶν μνημείων τῆς ἑλληνικῆς τέχνης σχηματίζουσι σύμπλεγμα τριῶν ἀδελφῶν καὶ εἰκονίζονται ἄλλοτε μὲν ὑπὸ μορφῆν γραιῶν, ἄλλοτε δὲ ὡς ὄριμοι γυναῖκες μετὰ σοβαρὰν καὶ αὐστηρὰν φυσιογνωμίαν.

Στ. 12 - 13. Καὶ ἐδῶ δηλοῦται ἡ παναρχαία πίστις εἰς τὴν δύναμιν τοῦ πεπρωμένου· βλέπε ἀνωτέρω.

Στ. 14. δοῦπος ἀκόντων· ποιητικὴ παράστασις τῆς μάχης· πρβλ. τὴν εἰκόνα τῆς μάχης ὅπως τὴν παριστᾷ ὁ Σολωμός: «ἀκούω κούφια τὰ τουφέκια,—ἀκούω σμίξιμο σπαθιῶν,—ἀκούω ξύλα, ἀκούω πελέκια,—ἀκούω τρίξιμο δοντιῶν».

Στ. 19. ἄξιος ἡμιθέων· πρβλ. Ἡσιόδου "Εργ. 158. «ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, οἳ καλέονται ἡμίθεοι».

— Διατὶ αἱ τρεῖς συνεχεῖς ἐρωτήσεις ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ποιήματος; Ποῖα συναισθήματα διεγείρει ὁ ποιητής; Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεώς του;

Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Τυρταῖος κατήγετο ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Ἀττικῆς, ἦτο δὲ χωλὸς γραμματοδιδάσκαλος, τὸν ὁποῖον οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν εἰς τὴν Σπάρτην, ὅταν οἱ Σπαρτιᾶται τῇ συμβουλῇ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν ἐζήτησαν στρατηγόν. Κατ' ἄλλην παράδοσιν κατήγετο ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Λακωνικῆς. Πιθανώτατα ὅμως ἦτο Μιλήσιος, μετοικήσας εἰς τὴν Σπάρτην καὶ ζῶν ἐπὶ τοῦ δευτέρου Μεσσηνιακοῦ πολέμου (685-667).

Οὗτος ἐποίησεν ἐλεγείαν γνωστὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «*Εὐνομία*». Διὰ ταύτης παρεῖχεν εἰκόνα τοῦ λαμπροῦ πολιτεύματος τοῦ Λυκούργου καὶ συνίστα τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ πολιτεύματος τούτου καὶ τὴν κατάπαυσιν τῆς δεινῆς ἐσωτερικῆς ταραχῆς, ἣ ὁποία τότε συνεκλόνηζε τὴν Σπάρτην. Τῆς ἐλεγείας ταύτης ἔχομεν μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα. Πλὴν αὐτῆς ἔγραψε καὶ ἄλλας, τὰς λεγομένας «*Ὑποθήκας*» (= συμβουλᾶς), διὰ τῶν ὁποίων παρῶρα τοὺς Σπαρτιᾶτας εἰς ἀνένδοτον ἀγῶνα κατὰ τῶν Μεσσηνίων. Τῶν «*Ὑποθηκῶν*» τούτων ἐσώθησαν τρεῖς μόνον. Ἐπίσης συνέθεσε καὶ **ἐμβατήρια** εἰς δωρικὴν διάλεκτον καὶ ἀναπαιστικὸν μέτρον.

(Ἐδῶ περιελήφθησαν δύο ἐκ τῶν «*Ὑποθηκῶν*» του καὶ τὸ μόνον περιωθὲν ἐμβατήριον).

2 (1). Ὑποθήκη.

α) **Στ. 1 - 10.** γὰρ ὄντως, ἀληθῶς.—**τεθνάμεναι**, ἐνν. ὑποκ. **τινά**.—**μαρνάμενον**, μτχ. χρον. εἰς τὸ **πεσόντα** (**μάρναμαι** = μάχομαι).—**ἄνδρ' ἀγαθόν**, κτγρμ.—**περί** = ὑπέρ.—**ἦ** = **ἤ**.—**πίων** (θ. **πίερα**, οὐ. **πίον**) παχύς, εὐφορος.—**πτωχεύω** ἐπαιτῶ.—**κουριδίη τ' ἀλόχῳ** βλ. σελ. 78 στ. 1.—**ἐχθρὸς μισητός**, ἐπαχθής· **ἐχθρὸς μὲν γὰρ**, αἰτιολογεῖ τὸ ἐν στ. 4· τὸ **μὲν** ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ **τε** στ. 9.—**τοῖσι μετέσσειται** = **ἔσσειται μετὰ τοῖσι** θὰ ζῆ μετὰξὺ αὐτῶν.—**οὖς** = **πρὸς οὖς**.—**χρημοσύνη** στέρησις, ἀνάγκη· (**χρή**, **χρεία**).—**εἶκω** ὑπέικω, κύπτω ὑπὸ τὸ βάρος.—**στυγερός** μισητός.—**αἰσχύνω** καταισχύνω, ἐντροπιάζω· (τοῦ **αἰσχύνει** ὑποκ. ὁ **προλιπὼν ἀνὴρ**).—**κατελέγχω** ἀσχημίζω, ἐξευτελίζω.—**ἀγλαός**, λαμπρός, ὠραῖος.—**εἶδος** μορφή (ἑαυτοῦ).

Στ. 11 - 20. ὦρη φροντίς («*ὀλίγωρος* — *ὀλιγωρῶ*, *τιμωρός*, *θυρωρός*»).—**ἀνδρὸς ἀλωμένου**, γεν. ἀντικ. εἰς τὸ **ὦρη**: *κανεῖς δὲν φρον-*

τίζει δι' ἄνδρα τοιουτοτρόπως περιπλανώμενον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ· τὸ ρ. **ἀλῶμαι** = περιπλανῶμαι (ἀλλήτης). — **ὄπις** (γεν. **ὄπιδος**) προσοχή, σεβασμός (θ. **ὄπ**: **ὄπωπα**). — **θυμῶ** ἐκθύμως, θαρραλέως. — **ψυχῇ ζωή**. — **ἀλλὰ μάχεσθε**· τὸ **ἀλλὰ** παρακελ. = ἐμπρὸς λοιπόν. — **φιλοψυχῶ** γίνομαι φίλος τῆς ψυχῆς (ζωῆς) μου, φιλοσώματος. — **μαρνάμενοι**, μτχ. χρον.

Στ. 21 - 28. **κείσθαι**, ἐπεξήγησις τοῦ **τοῦτο**. — τὸ **κάρη** ἢ τὸ **κάρα** (γεν. **κάρητος** καὶ **καρήατος**) ἢ κεφαλή· ἐδῶ = ἡ κόμη, τὰ μαλλιά (μετωνυμία). — **πολιὸς** ὑπόλευκος, ψαρός. — **χρόα**, αἰτ. τοῦ κατὰ τι = κατὰ τὸ σῶμα· (ὁ **χρῶς**, τοῦ **χρωτός** καὶ **χροός**, τῷ **χρωτῖ** καὶ **χροῖ**, τὸν **χρῶτα** καὶ **χρόα**· ἀρχικὴ σημ. = δέρμα). — **ἐπέοικε** ἀρμόζουν. — **ὄφρα (κεν) ἔχη** = ἕως ἂν ἔχη ἐφ' ὅσον κατέχει (αὐτοῦς, τοὺς νέους). — **ἐρατός** ἀξιέραστος, ποθητός. — **θηητός** θεατός. — **θηητός** **ιδεῖν**, ἀξιοθέατος, ἀξιοθαύμαστος (ὑποκ. **ὁ νέος**).

Στ. 29 - 30. **ἀλλά**, ὅπως εἰς στ. 15. — **διαβαίνω**, διασκελίζω, ἀνοίγω τὰ πόδια μου (διὰ τὰ στήριχθῶ καλὰ).

β) Ἡ ἐλεγεία μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ Κοραῆ καὶ τοῦ Σπυριδῶνος Τρικούπη. Ἡ μετάφρασις τοῦ τελευταίου εἶναι ἀρκετὰ γνωστὴ καὶ ἀρχίζει μὲ τοὺς στίχους « *Τί τιμὴ στὸ παλληκάρι, ὅταν πρῶτο στή φωτιά — σκοτωθῆ γιὰ τὴν πατρίδα μὲ τὴν σπάθα στὴ δεξιά* ».

Στ. 3. **τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν**· ἀντίθεσις πρὸς τὸν ἄνδρ' ἀγαθὸν περὶ ἧ πατρίδι **μαρνάμενον**· οἱ ἐγκαταλείποντες τὴν πόλιν, οἱ ἀποφεύγοντες τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῆς (οἱ « *τρέσαντες* » καὶ « *διψάσιδες* ») εἶναι ἐπαίσχυντοι, ἐθεωροῦντο δὲ ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν ἄξιοι περιφρονήσεως· διὰ τοὺς τοιοῦτους οἱ στίχοι 3 - 10.

Στ. 20. **μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραιούς**· ἐκδηλοῦται ὁ βαθύτατος σεβασμὸς τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τοὺς γέροντας· τὸ νόημα ἐκφράζεται ἐντονώτερον εἰς τοὺς ἀκολουθοῦντας στ. 20 - 28.

Στ. 29 - 30. **Εἰ κὼν** τοῦ ἀποφασιστικοῦ μαχητοῦ, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ ἄνοιγμα τῶν ποδῶν ἀποκτᾷ σταθερωτέραν βάσιν καὶ καταβάλλει μείζονα δύναμιν· μὲ τὸ δάγκωμα τῶν χειλέων ἐκφράζει τὴν ἀκαμπτον θέλησίν του καὶ τὴν καρτερίαν του.

— **Συγκρίνατε** τοὺς στ. 3 - 10 τοῦ *Τυρταίου* περὶ τοῦ ἐγκαταλείπον-

τος τὴν πόλιν πρὸς τοὺς στ. 16-17 τοῦ Καλλίνου. Ἐπίσης τοὺς στ. 27-30 τοῦ Τυρταίου περὶ τοῦ γενναίου ἀνδρὸς πρὸς τοὺς στ. 18-21 τοῦ Καλλίνου.

3 (2). Ὑποθήκη.

α) Στ. 1 - 12. οὐτ' ἂν μνησαίμην (προτασσομένη ἀπόδοσις εἰς τὴν ὑπόθεσιν στ. 3)· μμνήσκομαι θεωρῶ ἄξιον μνείας. — ἐν λόγῳ τίθεμαι λογαριάζω (συνών. τοῦ προηγούμενου). — ἀρετῆς, παλαισμοσύνης, γεν. τῆς αἰτίας· παλαισμοσύνη παλαιστικὴ δεξιότης (μυϊκὴ δύναμις). — οὐδ' εἰ, ἐνδοτ. προτάσεις. — βίη δύναμις. — φωνὴ σωματικὴ διάπλασις. — Μίδεω, γεν. τοῦ Μίδης (-ας). — Κινύρεω γεν. τοῦ Κινύρης (-ας). — βασιλεύτερος ἰσχυρότερος βασιλεύς. — μελιχόγηρυς γλυκύφωνος (ἐκ τοῦ μελιχος = γλυκὺς καὶ γῆρυς, γεν. γήρυος = φωνή· ὁ καὶ ἡ μελιχόγηρυς, τὸ μελιχόγηρυ). — θοῦρος (θηλ. θοῦρις) ὀρμητικὸς, πολεμικὸς («θοῦριον»). — τετλαίη τοῦ τέτληκα (μὲ σημα. ἐνεστ.) ὑπομένω. — μέν, ἀπόδοσις ὁ κατωτέρω καί. — ὀρέγομαί τινας ἐκτείνωμαι, πίπτω ἐπάνω εἰς κάποιον· ὀρμῶ ἐπάνω του. — δήιος ἐχθρός.

Στ. 13 - 22. ἦδε, καθ' ἑλξιν ἀντὶ τότε (τὸ ἀνωτέρω). — ἄεθλον ἄθλον, βραβεῖον. — φέρειν (ἀπαρ. τῆς ἀναφορᾶς) εἰς τὸ νὰ φέρῃ (αὐτό). — κάλλιστον φέρειν γίγνεται ἀξίζει πρωτίστως νὰ τὸ ἔχη. — ξυνός κοινός (ἐκ τῆς προθ. ξύν, σύν). — ἐσθλὸν (οὐσ.) κόσμημα. — ὅστις (ἂν) μένη = ἐάν τις μένη (ἐπεξήγησις τοῦ τοῦτο). — διαβαίνω, βλ. ἀνωτέρω «ὑποθήκη 2», στ. 29. — νωλεμέως διαρκῶς, σταθερῶς. — ἐπί, μετὰ τοῦ λάθηται (τμησις). — πάγχυ = πάνυ ἐντελῶς. — τλήμων καρτερικὸς. — θυμὸς καρδιά. — παρατίθεμαι διακυβεύω, ριψοκινδυνεύω. — αἶψα ταχέως. — ἔτρεψε γνωμ. ἀόρ. — σπουδῇ τάχιστα. — ἔσχεθε (παρατεταμένος τύπος τοῦ ἔσχε, γνωμ. ἀόρ.) ἀναχαιτίζω.

Στ. 23 - 34. φίλον θυμὸν τὴν ζωὴν του (τὸ ἐπίθ. φίλος τίθεται συνήθως ἀντὶ τῆς κτητ. ἀντων. γ' προσ., διότι τὸ ἀνῆκον εἰς τινα εἶναι προσφιλὲς εἰς αὐτόν). — ὄμφαλόεις ὄμφαλωτός, κωνοειδής. — ἔληλαμένος τρυπημένος (τοῦ ἐλαύνομαι διαπερῶμαι). — ὁμῶς ὁμοίως. — κέκηδα (πρκ. μὲ σημ. ἐνεστ. τοῦ κῆδομαι) φροντίζω (διὰ τὸν νεκρὸν), κηδεύω. — ἀργαλέω πόθῳ, δοτ. τοῦ αἰτίου· ἀργαλέος

υπερβολικός. — **ἀρίσῃμος** περίβλεπτος. — **γένος ἐξοπίσω** ἡ μέλλουσα γενεά, οἱ ἀπόγονοι (τοῦ πεσόντος). — **θουῖρος**, βλ. στ. 9.

Στ. 35 - 42. **εἰ φύγη**, ποιητ. σύνταξις ἀντὶ **ἐὰν φύγη**. — **κῆρ** (γεν. κηρός) ἡ μοῖρα. — **τανηλεγῆς** πικρότατος (ἐκ τοῦ **τείνω** + **ἄλγος**). — **εὐχος** καύχημα, δόξα· **εὐχος αἰχμῆς** πολεμικὴ δόξα. — **μεταπρέπω** διαπρέπω. — **βλάπτω τινά τιος** ἀποκλείω, στερῶ κάποιον ἀπὸ κάτι. — **αἰδῶς** σεβασμός. — **δίκη** δίκαιον, δικαίωμα. — **θῶκος** ἔδρα, κάθισμα· **ἐν θῶκοισιν** (ὄντες) καθήμενοι. — **οἱ κατ' αὐτὸν οἱ ὀμήλικες**. — **εἶκω** **χώρης** παραχωρῶ τὴν θέσιν μου.

Στ. 43 - 45. **ταύτης... ἀρετῆς** τῆς τοιαύτης ἀνδρείας. — **νὺν** λοιπόν. — **τις πᾶς τις**, ὅλοι. — **θυμῶ** (δοτ. τρόπ.) θαρραλέως. — **μεθίημι** ἀποχωρῶ.

β) **Στ. 2.** **ποδῶν - παλαισμοσύνης**· ἐννοοῦνται αἱ ἀθλητικαὶ ἱκανότητες τῶν δρομέων καὶ τῶν παλαιστῶν.

Στ. 3. **Κύκλωπες**· κατὰ τὸν Ὅμηρον ἄγριος ποιμενικὸς λαὸς (ἐν Σικελίᾳ)· οὗτοι ἦσαν πελώριοι μονόφθαλμοι καὶ ἀκαταβλήτου δυνάμεως (πρβλ. Ὀδυσσ. ι, 106 - 115, 187 - 192).

Στ. 4. **Θρηίκιος Βορέης (-ας)**· ὁ ἐκ Θράκης πνέων βορρᾶς (ἐδῶ προσωποποιούμενος) ἔχει τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ὀρμητικῆς ταχύτητος καὶ δυνάμεως· συχνὰ δὲ εἰς τὴν ποίησιν λαμβάνεται ὡς μέτρον παρομοιώσεως τῆς πολεμικῆς ὀρμῆς (πρβλ. Παλαμᾶ: «ἀνάξιος ὅποιος τὰ φτερά του — φτερὰ ἀπὸ σκέψη ἢ ἀπὸ πράξη — δὲ γοργανοίγει τα, χαρά του, — γιὰ νὰ πετάξῃ — βοριάς θρακιάς, μὲ τοὺς ἀνέμους, — πρὸς τοὺς πολέμους», «Παράκαιρα»).

Στ. 5. **Τιθωνός**, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Λαομέδοντος, περίφημος διὰ τὴν ὠραιότητά του.

Στ. 6. **Μίδας**, ὁ περίφημος διὰ τὰ πλοῦτη του βασιλεὺς τῆς Φρυγίας. — **Κινύρας**, μυθικὸς βασιλεὺς τῆς Κύπρου· τοῦτον ἠγάπησεν ὁ Ἀπόλλων καὶ κατέστησε πάμπλουτον.

Στ. 7. **Πέλοψ**, ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάλου. Οὗτος μυθολογεῖται ὅτι σφαγεῖς ἀνοσίως ὑπὸ τοῦ πατρός του καὶ ἀναστηθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν κατέφυγεν εἰς Πίσαν τῆς Ἡλείας, ὅπου ἐνίκησε ἐν ἀρματοδρομίᾳ τὸν βασι-

λέα αὐτῆς Οἰνόμαον καὶ συνεζεύχθη τὴν κόρην του Ἴπποδάμειαν· λαβὼν δὲ τὸν θρόνον ἐξέτεινε τὴν ἀρχὴν εἰς ἅπασαν τὴν χερσονήσον, κληθεῖσαν ἀπ' αὐτοῦ Πελοπόννησον· ἐγέννησε τὸν Ἀτρέα (πατέρα τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ Μενελάου), τὸν Θυέστην (πατέρα τοῦ Αἰγίσθου) καὶ τὸν Χρῦσιππον· κατέστη παροικιῳδῆς διὰ τὸ μέγα κράτος του.

Στ. 8. Ἄδραστος· βασιλεὺς τοῦ Ἄργους, ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, πενθερὸς δὲ τοῦ Πολυδαίμου· ἐφημιζέτο διὰ τὴν φυσικὴν εὐγλωττίαν του.

Στ. 24. διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος... καὶ διὰ θώρηκος· π ρ ω θ ὕ σ τ ε ρ ο ν. — **ὄμφαλόεσσα·** ἡ ἀσπίς ἔφερεν εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ἐξοχὴν, καλουμένην **ὄμφαλόν.**

Στ. 26. πρόσθεν ἔλλαμένος· τοῦτο ἦτο τιμητικὴ ἔνδειξις ἀνδρείας· τούναντίον τραύματα εἰς τὰ νῶτα ἦσαν δείγματα δειλίας, ὃ δὲ φέρων αὐτὰ ἐθάπτετο κατησχυμμένος ἐν σιγῇ.

Στ. 29. τύμβος· οἱ τάφοι τῶν ἡρωϊκῶς πεσόντων ἦσαν ἐν Σπάρτῃ εἰς περίβλεπτον μέρος (« ἀρίσθημοι ») καὶ ἔφερον ἐπιτυμβίους πλάκας μὲ τὰ ὀνόματά των.

Στ. 41 - 42. Καὶ οἱ γέροντες ἀκόμη ἠγείροντο πρὸ τῶν ἡρώων καὶ παρεχώρουσαν τὴν θέσιν των κατὰ τὰς συνεδρίας τῆς ἐκκλησίας, τῆς γερουσίας κλπ.

— Ποίας ἀνθρωπίνης ἀρετᾶς ἀναφέρει εἰς τοὺς στ. 2-12 καὶ ποία ἢ ὑπερτάτη τούτων;

4 (3). Ἐμβατήριον.

α) ἄγετε (προστικ. παρακελ.) ἐμπρός. — **Σπάρτας** (δωρ. τύπ.) Σπάρτης. — **κῶροι (κοῦροι)** τέκνα. — **πολιάτας** δωρ., **πολήτης** ἰων. = **πολίτης**, (**πολιατᾶν** γεν. πληθ.)· τὸ **πολιτῶν** μετ' ἐμφάσεως κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τοὺς περιοίκους. — **λαιᾶ** (ἐνν. χειρὶ) μὲ τὴν ἀριστεράν. — **ἴτυς-υοσ** ἡ περιφέρεια τῆς ἀσπίδος, ἡ ἀσπίς. — **ἄνσχεσθε, ἀνάσχεσθε** ἀνυψώσατε ἀναλάβετε (ἐνν. τῇ δεξιᾷ). — **πάτριος** πατροπαράδοτος.

β) Τὸ ἐμβατήριον ἦτο ᾄσμα πολεμικὸν ἀδόμενον τῇ συνοδείᾳ αὐλοῦ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πρὸ τῆς μάχης· ὁ ρυθμὸς του ἦτο ἀναπαιστικὸς (— —), κατάλληλος νὰ ρυθμίξῃ τὸ βῆμα ἐν πορείᾳ.

— Ποίας ὁμοιότητος ἔχει ἡ ποίησις τοῦ Τυρταίου πρὸς τὴν τοῦ Καλλίνου;

(Περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἀρχιλόχου βλέπε εἰς τὸ τμήμα τῆς
λαμβικῆς ποιήσεως, σελ. 110.).

5 (1). Ἡ ἀπολεσθεῖσα ἀσπίς.

α) ἀγάλλομαι εὐφραίνομαι, καυχῶμαι, κομπάζω.— Σαῖοι ἔθνος
θρακικὸν κατοικοῦν παρὰ τὸν Νέστον ποταμὸν.— ἔντος (τὸ) ὄπλον.—
ἀμώμητος ἀμεμπτος, ἄψογος.— κάλλιπον (κάτ-λιπον) κατέλιπον.—
αὐτὸς δὲ ἐγὼ ὅμως, ὅπως κι' ἂν ἔχη.— ἔρρέτω (προστικτ. τοῦ ρ. ἔρρω)
ἄς πάη στὸ καλὸ, στ' ἀνάθεμα.— ἐξαῦτις αὖθις, πάλιν.

β) Εἰς τοὺς στίχους τούτους ὁ Ἀρχιλόχος μετὰ μεγάλης ἀφελείας
ἀστειζέται διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀσπίδος του.— Ἐκ τούτου ὅμως δὲν δυ-
νάμεθα νὰ τοῦ καταλογίσωμεν ἀνανδρίαν, διότι, ἂν πράγματι ἦτο ἀναν-
δρος, θὰ προσεπάθει νὰ ἀποκρύψῃ τὸ ἀτύχημά του, ἀντὶ νὰ τὸ τιμήσῃ
μὲ ἄσμα. Ἀλλὰ καὶ ἀξιοκατάκριτος ἂν θεωρηθῆ, πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ'
ὄψιν τὰ ἐλαφρυντικά ὅτι, ὅταν ἀπώλεσε τὴν ἀσπίδα του, ἦτο μισθοφόρος,
ὅτι ὁ ἀγὼν ἐγένετο μεταξύ μισθοφόρων καὶ βαρβάρων καὶ ὅτι διὰ τὴν
πατρίδα του ὄχι μόνον δὲν ἐγινε φυγὰς, ἀλλ' ἠγωνίσθη ἡρωϊκῶς καὶ
ἐθυσίασε καὶ τὴν ζωὴν του. Πάντως διὰ τὸν ἀστεισμόν του κίττον ἀπε-
πέμφθη ἐκ Σπάρτης, ὅτε κάποτε μετέβη ἐκεῖ.

6 (2). Δὲν ὠφελοῦν οἱ θρῆνοι.

α) κῆδεα θλίψεις, πένθη (τὸ κῆδος), ἀντικ. εἰς τὸ μεμφόμενος.—
στονόεντα συνοδευόμενα μὲ γόους, μὲ θρήνους.— μεμφόμενος κατα-
κρίνων, ἀποδοκιμάζων (μὲ τὸ νὰ ἀποδοκιμάζῃ).— θαλίη συμπόσιον,
εὐωχία· θαλῆς = θαλίαις, δοτ. τοπικὴ ἢ καὶ ὄργαν.— τοίους τόσον
σπουδαίους (ἄνδρας).— κατὰ... ἔκλυσε, κατέκλυσε (τμήσις) κατε-
κάλυψε — οἰδαλέος ἐξωγκωμένος, πρησμένος.— ἀνήκεστος ἀθε-
ράπευτος, ὀλέθριος, (ἀφόρητος).— τλημοσύνη καρτερία, ὑπομονή.—
ἐπί... ἔθεσαν, ἐπέθεσαν (τμήσις).— φάρμακον, κατηγρμ.— ἐτρά-
πεθ', ἐτράπετο ὑποκ. τάδε, δηλ. αἱ ὀδύνη, τὰ κακὰ.— ἀναστένω
στενάζω γοερῶς, θρηνώ.— αἱματόεν ἔλκος αἱματωμένη πληγὴ, με-
ταφ. μεγάλη καταστροφή.— ἐξαῦτις δ' ἐτέρους ἐπαμείψεται (ὑποκ.
τὰ κακὰ) = μὲ τὴν σειρὰν των δὲ ἄλλους θὰ ἐπισκεφθοῦν.— τλῆτε (ἐξ

ἀχρήστου ἐνεστ. **τλάω**) = κάμετε ὑπομονήν, παρηγορηθῆτε.— **γυναι-
κειῶν πένθος**, ἐξωτερικεῖσις πένθους τοιαύτη, ὅποια ἀρμόζει εἰς
γυναῖκας.

β) Τὴν ἐλεγείαν ταύτην ἔγραψεν ὁ Ἀρχίλοχος, ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τὴν
θρηνησῆναι τὸν πνιγμὸν συμπολιτῶν του εἰς τι ναυάγιον, εἰς τὸ ὁποῖον
ἐπνίγη καὶ ὁ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρός του, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τὴν παρηγο-
ρήσῆναι τὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ ποιήματος ἀναφερόμενον φίλον του Περικλῆν, συνι-
στῶν εἰς αὐτὸν ἐγκαρτέρησιν.

ΜΙΜΝΕΡΜΟΣ

Μίμνερμος ὁ Κολοφώνιος ἔζησε περὶ τὰ τέλη τοῦ Ζ' αἰῶνος π.Χ.
Μέγα μέρος τῆς Ἰωνίας καὶ ἡ πατρίς του Κολοφῶν ὑπέκυψαν εἰς τὸν
ζυγὸν τῶν Λυδῶν, οἱ ὅποιοι διὰ τοῦ βασιλέως των Ἀλυάττου εἶχον ἀπο-
κτῆσαι μεγάλην δύναμιν. Ὁ Μίμνερμος προσεπάθησε τότε διὰ πολεμι-
κῶν ἐλεγείων τὴν ἐμψυχώσῃ τοὺς συμπατριώτας του ὑπενθυμίζων εἰς
αὐτοὺς τὴν παλαιὰν δόξαν τῆς πατρίδος του. Ἀπὸ τὰς πολεμικὰς του
ἐλεγείας ὅμως ἐλάχιστα ἀποσπάσματα ἔχομεν.

Αἱ περισθεῖσαι ἐλεγείαι του (ἀνήκουσαι εἰς τὴν συλλογὴν αὐτοῦ,
ἡ ὅποια ἐκαλεῖτο «Νανῶ») ἐξυμνοῦν τὴν ὠραιότητα τῆς νεανικῆς
ἡλικίας, παριστάνουν τὸ φευγαλέον αὐτῆς, ἐκφράζουν τὴν λύπην διὰ τὸ
γῆρας καὶ τὸν πόνον διὰ τὸν θάνατον.

Ἡ ποίησις του εἶναι καθαρῶς ὑποκειμενική, ἀντικατοπτρίζει ὅ-
μως τὴν ἐποχὴν του, καθ' ἣν οἱ συμπατριῶται του ἐζήτουν ν' ἀναπλη-
ρῶσουν τὴν ἀπολεσθεῖσαν πολιτικὴν ἐλευθερίαν μὲ τὴν ἀπόλαυσιν καὶ
τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς.

7 (1). Ἡ νεότης.

α) **Στ. 1 - 8. οἶά τε** ὅπως.— **αἶψα** εὐθύς.— **αὐγῆσ(ι)** δοτ.
ὄργαν.— **αὐγαί** ἀκτῖνες.— **ἴκελος** ὅμοιος.— **πήχυις** μικρὸς (ὅσον ὁ πῆ-
χυς τῆς χειρός).— **εἰδότες οὔτε...** μὴ γνωρίζοντες, μὴ δοκιμάσαντες
(ἀκόμη), ἀπειροί.— **Κῆρες Μοῖραι**.— **τέλος γήραος**, περίφρασις=
γῆρας, τὸ βαθὺ γῆρας.— **ἀργαλέος**, πολύμοχος, φρικτός.— **μίνυνθα**
(ἐπίρρ.) ἐπ' ὀλίγον ἔχει θέσιν κατηγρμ. εἰς τὸ **καρπὸς ἤβης**, ἀντὶ **μι-
νυνθάδιος**, ὀλιγοχρόνιος.— **κίδναμαι**, σκεδάννυμαι, ἐξαπλοῦμαι.

Στ. 9 - 16. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ἄλλ' ὅταν πλέον.— **τέλος ὤρης**,

περίφρασις = ὥρα, ἡ ἡλικία.— παραμείβομαι παρέρχομαι.— τρυ-
χοῦμαι κατατρύχομαι, ὑποφέρω.— ἔργα ἀποτελέσματα.— ἐπιδεύο-
μαι (ἰων.) = ἐπιδέομαι στεροῦμαι.— ἰμείρω ποθῶ.

β) Στ. 1. οἶά τε φύλλα σάν τὰ φύλλα, σάν τὰ ἄνθη· πρβλ. καί
Ἰλ. Ζ., 146 - 149 « οἷη περ φύλλων γενεὴ τοιήδε κοῖ ἀνδρῶν ». κτλ.

Στ. 5. Κῆρες μέλαινοι (οἱ μαῦρες Μοῦρες), πρβλ. Καλλίνου σελ. 79.

Στ. 6. τέλος γήραος ἀργαλέου· ἡ μαῦρη μοῖρα τοῦ γήρατος
παραστέκει πλησίον τῶν νέων ὡς φρικτὴ ἀπειλή· πρβλ. τὴν εἰκόνα τῆς
ὠραίας νέας, ἡ ὁποία, ὅπως τὴν παριστάνει ὁ Γρυπάρης, εὐχεται νὰ
ἔλθῃ ὁ θάνατος « σὲ ξανθοὺς κι ἀζάρωτους κροτάφους... γιατί μὲ πόνο
στά βαριά τὰ χρόνια, δίχως πόθο, δίχως ἀγάπη, ἀσπρόμαλλη ὁ νοῦς
γριὰ μὲ βλέπει... » (« Φλώρα Μιράμπιλις »).

Στ. 7. ἡ δ' ἐτέρη θανάτοιο· ἐννοεῖ τὸν πρόωρον θάνατον, ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τὸ τέλος γήραος.

Στ. 14. παίδων ἰμείρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς Ἄϊδην· οἱ
ἄτεκνοι φεύγουν ἀπὸ τὸν κόσμον μὲ πικρίαν διὰ τὸν ἀνεκπλήρωτόν πό-
θον τοῦ νὰ ἴδουν καὶ νὰ χαροῦν τὰ παιδιὰ των : « Ἄν οἱ μαῦροι νὰ
ζοῦμε ἄτεκνοι γέροι — ἐπρόσταξε ἀδυστηρὸ θέλημα θεῖο — τὸ χέρι ἐνός
τ' ἄλλον ἄς βαστή τὸ χέρι — ὡς νὰ τ' ἀκούσῃ ἀναίσθητο καὶ κρού ».
Μακρορᾶς.

— Ποῖαι αἱ παρομοιώσεις, μεταφοραί, προσωπο-
ποιαί εἰς τὸ ποίημα; Πῶς ἐξηγεῖται ἡ ἀπαισιοδοξία τοῦ ποιητοῦ;

8 (2). Τὸ γήρας.

α) Στ. 1 - 8. χροιή, τὸ δέρμα· κατ' ἐπέκτασιν = τὸ σῶμα.—
ἄσπετος ἀνέφραστος (ἀνείπωτος), ἐδῶ : ἄφθονος (ἀπεριγράπτως
πολύς).— πτοιῶμαι (ἰων.) = πτοοῦμαι, τρέμω.— ὀμηλικίης τῶν
ὀμηλικῶν μου (δηλ. ὄλων τῶν νέων, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὴν ἡλικίαν μου).
— ὁμῶς ὁμοίως.— πλέον ὠφελεν εἶναι ἔπρεπε νὰ ᾔτο μακροτέρας
διαρκείας.— τιμήσσα πολῦτιμος.— ἀργαλέος, βλ. ἀνωτέρω στ. 6.
— ἄτιμον ἀποκρουστικόν.— ὄ τ' (ὄ τε) τὸ ὅποῖον (ἐκτὸς τῶν ἄλ-
λων κακῶν, τὰ ὁποῖα φέρει).— ἄγνωστος ἀγνωρίστος.— ἀμφιχύ-
νομαι ξεχειλίζω, ἀπλώνομαι.

β) Οἱ ἕξ πρῶτοι στίχοι τοῦ ἀποσπάσματος ἀποδίδονται ὑπό τινων ἐκδοτῶν εἰς τὸν Θέογνιν, μεταγενέστερον τοῦ Μιμνέρμου.

Στ. 6. ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται· ἀπειλητικὸν τὸ γῆρας κρέμαται ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τῶν νέων ὡς ἄλλη δαμόκλειος σπάθη.

Στ. 8. ἀμφιχυθέν, μεταφορὰ ἀπὸ τὸ γέμισμα τῆς ὑδρίας ὅπως βαθμιαίως τὸ νερὸ χυνόμενον ἐντὸς αὐτῆς ἀνέρχεται, ἕως ὅτου ξεχειλίζει καὶ περιχύνεται, ὁμοίως καὶ τὸ γῆρας ἔρχεται σιγὰ σιγὰ, ἕως ὅτου ἀπλώνεται τελείως ἐπάνω μας.

—Ποία ἢ διαφορὰ τῆς ποιήσεως τοῦ Μιμνέρμου ἀπὸ τῆς τῶν Τυρταίου καὶ Καλλίνου;

Σ Ο Λ Ω Ν

Ὁ μέγας νομοθέτης τῶν Ἀθηνῶν (639 - 559 π.Χ.), ὁ καταλεγόμενος μεταξὺ τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, πλὴν τῆς μεγάλης πολιτικῆς δράσεώς του, ἠσχολήθη καὶ εἰς τὴν ποίησιν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔψαλλον τὰ ποιήματά του, ὅπως οἱ Σπαρτιαῖται τοὺς στίχους τοῦ Τυρταίου. Ὁ Πλάτων, ὁ ὁποῖος εἶχε προγόνους συγγενεῖς τοῦ Σόλωνος, τὸν ἐγκωμιάζει ὡς ποιητὴν.

Ἐκ τῶν ἐλεγείων τοῦ Σόλωνος περίφημος εἶναι ἡ «**Σαλαμίς**», διὰ τῆς ὁποίας ἐξήγειρε τοὺς Ἀθηναίους εἰς ἀνάκτησιν τῆς «**ἱμερτῆς**» νήσου. Ἀτυχῶς ἐκ τῆς ἐλεγείας ταύτης μόνον ὀκτὼ στίχοι σφύζονται. Μακρότερα ἀποσπάσματα ἔχομεν ἀπὸ τὰς «**ὑποθήκας εἰς Ἀθηναίους**» καὶ τὰς «**ὑποθήκας εἰς ἑαυτόν**», αἱ ὁποῖαι εἶναι πολιτικαὶ ἐλεγεῖαι, ἐκφράζουσαι τὴν φιλοπατρίαν τοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Ἐπὶ πλέον σφύζονται καὶ ἀποσπάσματα ἄλλων ποιημάτων του.

9 (1). Σαλαμίς.

α) **Στ. 1 - 2. ἱμερτὸς περιπόθητος (ἱμείρω).**— **κόσμον ἐπέων** (= ἐπῶν) κόσμημα ἐκ λόγων, ποιητικοὺς λόγους!— **ῥῆδῆν**, ἐπεξηγήσεις τοῦ **κόσμον ἐπέων** δηλαδὴ ἄσμα, ποίημα.— **ἀγορῆ** ἀγόρευσις.— **τίθεμαι** θέτω ἐνώπιόν σας, προσφέρω.

Στ. 3 - 6. τότε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει (ἐὰν δὲν ἀνακτῆθῃ ἡ

Σαλαμῖς).—**φάτις** φήμη.—**Σαλαμιναφέτης** (λέξις πεπλασμένη) ἀφέτης, προδότης τῆς Σαλαμῖνος.

Στ. 7-8. περι ὑπέρ.—**ἴομεν**, ὑποτ. βουλευτική = **ἴωμεν**.—**ἀπωθοῦμαι**, ἀπομακρύνω ἀπ' ἑμαυτοῦ, ἀποβάλλω, ἀποπλύνω.

β) Σχετικῶς μετὰ τὸ ποίημα τοῦτο ὁ Πλούταρχος (Σόλων, 8) λέγει: «Ἐλεγεία δὲ κρύφα συνθεῖς καὶ μελετήσας (Σόλων), ὥστε λέγειν ἀπὸ στόματος, ἐξεπήδησεν εἰς τὴν ἀγορὰν ἄφνω πιλίδιον περιθέμενος ὄχλου δὲ πολλοῦ συνδραμόντος ἀναβάς ἐπὶ τὸν τοῦ κήρυκος λίθον ἐν ᾧδῇ διεξῆλθε τὴν ἐλεγείαν, ἧς ἐστὶν ἀρχὴ «αὐτὸς κήρυξ κτλ.» (παραθέτει τοὺς δύο πρώτους στίχους καὶ συνεχίζει): «Τοῦτο τὸ ποίημα **Σαλαμῖς** ἐπιγέγραπται καὶ στίχων ἑκατὸν ἐστίν, χαριέντως πάνυ πεποιημένον». Πλήν τῶν δύο πρώτων στίχων, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος, διέσωσεν ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος (I, 46) τοὺς στ. 3-8.

Στ. 2. κόσμον ἐπέων· ἀντὶ πεζῆς ἀγορεύσεως ἦλθον νὰ σᾶς ἀπαγγείλω περίκοσμον ὁμιλίαν (δηλ. ποίημα): οἱ ἀρχαῖοι τὴν ποίησιν ἐθεώρουν ὡς λόγον μετὰ κόσμου πεποιημένον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἀπεριττον πεζὸν λόγον· σχετικῶς ὁ Ἰσοκράτης λέγει: «τοῖς μὲν γὰρ ποιηταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι».

Στ. 3. Φολέανδρος καὶ Σίκινος· δύο μικρὰ καὶ ἄσημοι νῆσοι τῶν νοτίων Κυκλάδων, τὰς ὁποίας θὰ προετίμα ὡς πατρίδα του, λέγει ὁ ποιητής, ἀντὶ τῶν Ἀθηναίων, ἐὰν δὲν ἀνέκτων τὴν Σαλαμῖνα.

Στ. 6. Σαλαμιναφέτης, Σαλαμινοπροδότης. Ἡ δημιουργία νέων λέξεων διὰ τῆς παραγωγῆς καὶ ἰδίᾳ διὰ τῆς συνθέσεως εἶναι προνόμιον τῆς ἐλληνικῆς ποιήσεως, ἀποδεικνύει δὲ τὸ εὐπλαστον καὶ τὴν ζωτικότητα τῆς γλώσσης μας ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου μέχρι σήμερον. Σχετικῶς ἐ ἀσχοληθεῖς μετὰ τὴν ἀρχαίαν (ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν νέαν) ἐλληνικὴν ποίησιν Σ. Μενάρδος παρατηρεῖ: «τὸ θαυμασιώτερον εἶναι ἢ διὰ τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν πάντων τῶν αἰώνων, ἐνδόξων καὶ ἀδόξων, μεγαλωνύμων καὶ ἀωνύμων, διατήρησις τοῦ συνθετικοῦ χαρίσματος, τοῦ προνομίου τούτου τῆς μητρικῆς μας γλώσσης».

Στ. 6. χαλεπὸν τ' αἴσχος ἀπωσόμενοι· οἱ δύο τελευταῖοι στίχοι συνοψίζοντες τὸ ὅλον νόημα εἶναι πιθανώτατα τὸ τέλος τῆς ἐλεγείας, ἢ ὁποία συνεχίνησε τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς ἠνάγκασε νὰ ἄρουν

τὸν περὶ Σαλαμῖνος περιοριστικὸν νόμον, ν' ἀναλάβουν τὴν ἐκστρατείαν καὶ ν' ἀποπλύνουν τὸ « χαλεπὸν αἶσχος » (600 π.Χ.).

10 (2). Ὑποθῆκαι εἰς Ἀθηναίους.

α) **Στ. 1 - 4.** κατὰ... αἶσαν καὶ... φρένας· αἶσα μοῖρα, θεία θέλησις.—**τοίη** μεγάλθυμος τόσον μεγαλόψυχος.—**ἐπίσκοπος** προστάτης.—**ὄβριμοπάτρη** ἰσχυροῦ πατρὸς θυγάτηρ.—**ὑπερθεν**, δηλ. τῆς πόλεως.

Στ. 5 - 16 αὐτοὶ δὲ ἄλλ' αὐτοὶ (οἱ πολῖται)· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν θείαν θέλησιν.—**ἀφραδίησιν** (**ἀφραδέω**) ἀπερισκεψία, ἀνοησία (δοτ. ὄργ.).—**χρήμασι** ὑπὸ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ χρῆμα, ὑπὸ πλεονεξίας.—**ἡγεμόνες τοῦ δήμου** οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ δημοκρ. κόμματος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀστούς.—**οἷσιν**, ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἀστούς καὶ εἰς τοὺς ἡγεμόνας.—**ἐτοῖμον** (**ἐστίν**) εἶναι ἀναπότρεπτον.—**ὕβρις** ἀλαζονεία, ἀδιαλλαξία.—**κατέχω** συγκρατῶ.—**κόρος** ἢ μέχρι κόρου ἱκανοποίησις, ἀκόρεστοι ἀξιώσεις.—**κοσμῶ** διεξάγω κοσμίως.—**δαίτῳ εὐφροσύναι** εὐφρόσυνα συμπόσια.—**ἀδίκουισ'** ἐργμασι πειθόμενοι κινούμενοι, παρασυρόμενοι εἰς ἄδικα ἔργα.—**κτέανον** κτῆμα (κτάομαι).—**ἐφ' ἀρπαγῇ** με ἀρπακτικὰς διαθέσεις, ἀπλήστως.—**φυλάσσομαι** φοβοῦμαι, σέβομαι.—**θέμεθλα** θεμέλια, βάσεις, θεσμοί.—**τῷ χρόνῳ** με τὴν πάροδον τοῦ χρόνου.—**πάντως** ἐξ ἅπαντος (**τῷ χρόνῳ πάντως** = βραδέως, ἄλλ' ἀσφαλῶς).—**ἦλθε**, γνομ. ἄορ.—**ἀποτίνομαι** ἐκδικουῦμαι, τιμωρῶ.

Στ. 17 - 22. τοῦτο, δηλ. τὸ ἀνωτέρω ἐκτεθέν, ἡ διαγωγὴ μας.—**ἔρχεται** ἐπέρχεται.—**ἔλκος** (κτγρμ.) ὡς πληγὴ, ὡς συμφορά.—**ἄφυκτος** ἀφευκτος, ἀναπόφευκτος.—**ἦλυθε** (γνομ. ἄορ.) = συνήθως μία τοιαύτη πόλις περιπίπτει.—**εὐδοντα** ἐν λανθανούσῃ καταστάσει ὄντα, ἀποκοιμισμένον.—**ἐπεγεῖρω** ἀφυπνίζω, προκαλῶ.—**ὤλεσεν**, γνομ. ἄορ.—**πολλῶν ἐρατὴν ἡλικίαν** πολλοὺς εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας των.—**ἐκ δυσμενέων**, ποητ. αἴτιον· **δυσμενέες** οἱ παλαιότες πρὸς ἀλλήλους ἐσωτερικοὶ ἀντίπαλοι.—**πολυήρατος** πολυπόθητος.—**τρύχομαι** κατατρύχομαι, φθείρομαι.—**ἐν συνόδοις**, ἐμπροθ. δοτ. ὄργαν. (**σύνοδος** = πολιτικὸς σύλλογος).—**φίλαις**, παράθεσις εἰς τὸ **συνόδοις**, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀγαπηταί.—**τοῖσ' ἀδίκουσι** = τοῖς φαύλοις.

Στ. 23 - 30. ἐν δῆμῳ = ἐν τῇ πόλει. — στρέφομαι στροβιλιζομαι. — πενιχρὸς πένης, πτωχός, — πραθέντες, τοῦ πιπράσκω, πωλῶ (πωληθέντες ὡς δοῦλοι ἔνεκα χρεῶν). — ἀεικέλιος (α (στερ.) + εἰκελος) ἀνάρμοστος, ἐπονείδιστος. — στυγνὸς μισητός. — δημόσιον κακὸν τὸ γενικὸν κακὸν τῆς πόλεως. — ἔρχεται οἰκαδε ἐκάστῳ (δοτ. ἀντιχαρ.) εἰσχωρεῖ ἀπειλητικὸν εἰς τὴν οἰκίαν ἐκάστου πολίτου. — αὐλειοὶ θύραι αἱ πρὸς τὴν αὐλὴν θύραι, ἡ ἐξώθυρα. — οὐκ ἐθέλουσι δὲν δύνανται. — ἔχω συγκαταῶ, ἐμποδιζω. — ὑπέρθορον, γνωμ. ἄορ. τοῦ ὑπερθρώσκω ὑπερπηδῶ. — ἔρκος φράκτης. — εὔρε (γνωμ. ἄορ.) τὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ. — εἰ καὶ... ἦ = καὶ ἐὰν ἦ. — φεύγων προσπαθῶν νὰ ἀποφύγῃ τὸ κακόν, δηλ. νὰ κρυφθῇ. — μυχὸς τὸ ἐνδότητον, τὸ βάθος.

Στ. 31 - 40. δυσνομίη κακὴ διοίκησις. — ἄρτιος ἄρμονικός. — πέδαι δεσμὰ περὶ τοὺς πόδας. — τραχέα τὰς τραχύτητας. — κόρος, βλ. στ. 9. — ἀμαυρῶ ταπεινῶνω. — αὐαίνω ξηραίνω. — ἄτη ἀπάτη, ἀμάρτημα. — φυόμενα (μετχ. χρον.) μόλις φυτρῶνουν. — εὐθύνω ἰσάζω, ἐπανορθῶνω. — δίκας σκολιάς τὰς στρεψοδικίας (σκολιὸς = στραβός, λοξός· ἀντίθ. τοῦ εὐθύς). — ὑπερήφανα ἔργα ὑπεροπτικά ἐκδηλώσεις. — ἀργαλέος διέθριος. — χόλος ὀργή. — ὑπ' αὐτῆς, δηλ. τῆς εὐνομίας. — πινυτὸς (πνέω) συνετός.

β) Ἡ ἐλεγεία αὕτη ἐποιήθη εἰς ἐποχὴν δεινῶν στάσεων, καθ' ἃς οἱ μὲν εὐπατρίδαι ἐζήτουν νὰ κρατήσουν τὴν ἀπόλυτον κυριότητα τῆς γῆς καὶ τῆς πολιτείας, οἱ δὲ δημαγωγοὶ μὲ ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις ἐχρησιμοποιοῦν τὸν καταθλιβόμενον δῆμον, διὰ νὰ γίνουν τύραννοι.

Πιθανῶς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο δὲν εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιήματος, διότι ἡ πρώτη πρότασις ἔχει τὸν σύνδεσμον δέ.

Στ. 4. Παλλὰς Ἀθηναίη χειρας ὑπερθεν ἔχει· τὰς χειράς τῆς κρατεῖ ὑπεράνω τῆς πόλεως, σκέπει καὶ προστατεύει τὴν πόλιν. Αἱ Ἀθηναὶ εἶχον τεθῆ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀθηναῖς, ἡ ὁποία ἐλατρεῦετο ὡς Πολιάς καὶ Πολιοῦχος, ἀφ' ἧς ἐνίκησε τὸν Ποσειδῶνα εἰς τὴν περὶ τῆς πόλεως ἔριν.

Στ. 14. σεμνὰ θέμεθλα Δίκης τὰ σεβαστὰ θεμέλια τῆς Δικαιοσύνης, αἱ ἀρχαὶ τοῦ Δικαίου. Ἡ Δίκη εἶναι π ρ ο σ ω π ο π ο ἰ ἡ σ ι ς τῆς δικαιοσύνης καὶ μαζί μὲ τὴν Εὐνομίαν καὶ τὴν Εἰρήνην ἐσχημάτιζον

ἀδελφικὴν τριάδα, ἐνῷ αἱ ἄλλαι ἀδελφαὶ των, αἱ Μοῖραι, ἀπετέλουν ἄλλο ἀδελφικὸν σύμπλεγμα.

Στ. 15. ἡ σιγῶσα σύνοιδε « ἔστι Δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὄρα ».

Στ. 25. **πραθέντες**· πολλοὶ πένητες μὴ δυνάμενοι νὰ πληρώσουν τὰ χρέη των πρὸς τοὺς εὐπατρίδας ἐπαλοῦντο μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των ὡς δοῦλοι, διότι εἶχον δανεισθῆ « ἐπὶ σώματι »· τοῦτο τὸ κακὸν ἐθεράπευσεν ὁ Σόλων μὲ τὴν **σεισάχθειαν**.

Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς παρουσίας ἐλεγείας; Συγκρίνατε τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς « δυσνομίας », στ. 17-30, πρὸς τὰ ἀγαθὰ τῆς « εὐνομίας » στ. 33-40.

11 (3). Ὑποθῆκαι εἰς ἑαυτόν.

α) **Στ. 1-2.** **ἀγλαὸς λαμπρὸς** (ἐκ τοῦ ἀγάλλω, ἄγαλμα).— κλύω ἀκούω, εἰσακούω.

Στ. 3-6. **ἄλβος** πλοῦτος.— **πρὸς τινος** ἐκ μέρους κάποιου.— **δόξα** ὑπόληψις.— **εἶναι** (ἐνν. ὑποκ. μέ), ἐκ τοῦ **δότε**.— **γλυκὺν ὠδε**, τόσον γλυκὺν, πολὺ γλυκὺν.— **αἰδοῖος**, σεβαστός.

Στ. 7-16. **ιμείρω** ποθῶ.— **πεπᾶσθαι**, τοῦ πάσμαι κτῶμαι.— **ἦλθε**, γνωμ. ἀόρ.— **πλοῦτον**, καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ἀναφορ. ὄν, ἀντὶ πλοῦτος.— **παραγίγνεται** παραμένει.— **ἔμπεδος** σταθερός.— **νέατος** νεώτατος, κατώτατος· « ἐκ νεάτου πυθμένος ἐς κορυφὴν » (παροϊμιακὴ φρ.), ἀπὸ κάτω ἕως ἐπάνω, ὀλόκληρος.— **μετίωσιν**, τοῦ **μετέρχομαι** ἐπιδιώκω.— **ὑφ' ὕβριος** (τροπ.) ὑβριστικῶς, ἀδίκως.— **οὐ κατὰ κόσμον** ἀκόσμως, ὅχι ὅπως πρέπει.— **ἀδίκοισ'** ἔργμασι πειθόμενος, βλ. ἀνωτέρω στ. 11.— **οὐκ ἐθέλων** (κατὰ προσωποπ.) βιαίως.— **ἀναμίσγεται** ἔρχεται ἀνάμεσα, ἐκσπᾶ.— **ἄτη** συμφορὰ.— **ἀρχὴ δέ**, δηλ. τῆς ἄτης.— **ἐξ ὀλίγου** ἀπὸ κάτι μικρὸν.— **φλαῦρος** ἀσήμαντος.— **ἀνιερῆ τελευτᾶ** λαμβάνει ὀδυνηρὸν τέλος.— **δὴν ἐπὶ μακρὸν** (diu).— **ὑβριος ἔργα**· ὑβρις ἀδικία.

Στ. 17-32. **ἐφορᾶ τέλος** ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως ὄλων τῶν πραγμάτων, ρυθμίζει τὰ πάντα.— **ὥστε** ὅπως (ἢ ἀπόδοσις τῆς παρομοιώσεως εὐρίσκεται εἰς στ. 25).— **ἐξαπίνης**, εἰς τὸ **διεσκέδασε** (γνωμ. ἀόρ.).— **ἡρινὸς** ἑαρινός.— **ἀτρύγετος** ἀκαταπύνητος.— **γῆν**

κάτα, ἀναστροφή, ἀνά τὴν γῆν.—**δηώσας** ἐρημώσας.—**πυροφόρος** σιτοφόρος (ἢ φέρουσα πυροῦς = σίτους).—**ἔδος** ἔδρα.—**αἰπὺς** ὑψηλός (**αἰπὺν οὐρανόν**, παράθεσις εἰς τὸ ἔδος).—**ἔθηκεν ἰδεῖν** ἔκαμε νὰ ἴδωμεν.—**ἡελίοιο μένος** (περίφρασις) = ἥλιος.—**πίων** εὐφορος.—**ἀτάρ = δέ**.—**τοιαύτη**, ἐδῶ ἢ ἀπόδοσις τῆς παρομοιωσεως.—**τίσις** τιμωρία, ἐκδίκησις.—**οὐδὲ = ἀλλ' οὐ**.—**ἐφ' ἐκάστω** (οὐδ.) διὰ κάθε (κακόν) ἔργον.—**ὀξύχολος** ὀξύθυμος.—**διαμπερές** (ἐκ τοῦ **δια-ἀνά-πέρας**) πέρα ἕως πέρα, ἕως τὸ τέλος· ἐδῶ ἐπιτείνει τὸ **αἰεὶ**.—**ἀλιτρός** ἀμαρτωλός, ἄδικος (ἐκ τοῦ **ἀλιταίνω** = ἀμαρτάνω).—**ἔξεφάνη**, γνωμ. ἄορ.—**αὐτοὶ** (κτγμ. προσδ.) αὐτοὶ οἱ ἴδιοι.—**κίχη**, τοῦ **κιχάνω** καταφθάνω.—**μοῖρα θεῶν** ἢ ἐκ τῶν θεῶν τιμωρία.—**ἤλυθεν αὐτίς** ἐπανερχεται (ἢ μοῖρα τῶν θεῶν).—**ἀναίτιος** ἀθῶος.—**γένος ἔξοπίσω** οἱ ἀπόγονοι.

β) **Στ. 1. Μνημοσύνη**· θεὰ τῆς μνήμης, μήτηρ τῶν Μουσῶν (πρβλ. Ἡσιόδ. Θεογ. 52). Ἡ Μνημοσύνη ἐκπροσωπεῖ τὴν μνήμην, ἀπαραίτητον ὄργανον τῆς ποιήσεως καὶ τοῦ ἄσματος πρὸ τῆς εὐρέσεως τῆς γραφῆς.

Στ. 2. Μοῦσαι. Ἡ ἐπικλήσις τῶν Μουσῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ποιημάτων ἦτο συνήθης, διότι παρ' αὐτῶν ἐζήτουν οἱ ποιηταὶ τὴν ἔμπνευσιν (πρβλ. τοὺς πρώτους στίχους τῆς Ὀδυσσεΐας καὶ τῆς Ἰλιάδος).

Κατὰ τὴν «Θεογονίαν» αἱ Μοῦσαι ἦσαν 9 τὸν ἀριθμὸν καὶ ὠνομάζοντο: *Κλειώ, Εὐτέρη, Θάλεια, Μελομένη, Τερψιχόρη, Ἐρατώ, Πολύμνια, Οὐρανία, Καλλιόπη*. Ἐκάστη τούτων ἐξεπροσώπει μίαν πνευματικὴν ἢ καλλιτεχνικὴν ἐκδήλωσιν, σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματός της. — **Πιερίδες**· ὠνομάσθησαν οὕτω ἐκ τῆς Πιερίας (χώρας πρὸς Β. τοῦ Ὀλύμπου), ὅπου ἰδιαίτερος ἐλατρεύοντο.

Στ. 5. Κατὰ τὴν κρατοῦσαν τότε ἠθικὴν ἀντίληψιν, ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ εἶναι καλὸς πρὸς τοὺς φίλους καὶ κακὸς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς. (*Ποίαν γνώμην εἶχεν ὁ Σωκράτης περὶ τοῦ ἀνταδικεῖν, ὅπως γνωρίζομεν ἀπὸ τὸν «Κρίτων»;* *Τί ἐδίδαξεν ὁ Ἰ. Χριστὸς περὶ τῆς συμπεφορᾶς μας πρὸς τοὺς ἐχθροὺς;*)

Στ. 18 - 25. Εἰς τοὺς στίχους τούτους παρομοιοῦται ἢ ἐκ τοῦ θεοῦ προερχομένη τιμωρία τῶν ἀδίκων πρὸς ἐαρινὴν θύελλαν. Αὕτη συνήθως εἶναι ὀρμητικὴ καὶ αἰφνιδια, ἐπέρχεται δὲ ἀνυπόπτως εἰς ἐποχὴν ἀν-

θήσεως καὶ εὐτυχίας τοῦ φυσικοῦ κόσμου. (Ποῖαι αἱ ὁμοιότητες μὲ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸν ἠθικὸν κόσμον ;)

Στ. 27. αἰεὶ δ' οὐ ἐλέληθε διαμπερές· καὶ ἡμεῖς λέγομεν : « Ὁ Θεὸς ἀργεῖ, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ ».

Στ. 31. ἀναίτιοι ἔργα τίνουσιν ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἔξοπίσω, δηλ. « ἀμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα ». Ἡ ἀντίληψις αὐτῆ περὶ τῆς τιμωρίας τῶν ἀπογόνων δι' ἀμαρτήματα, διὰ τὰ ὅποια οὗτοι εἶναι « ἀναίτιοι », ἦτο γενικὴ εἰς τοὺς ἀρχαίους λαούς· ἄλλωστε ἡ ἐπιστήμη καὶ σήμερον παραδέχεται τὴν λεγομένην κληρονομικὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν ἀπογόνων· (ἡ εὐθύνη ἄρα τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὰς πράξεις του ἐπεκτείνεται οὕτω σοβαρῶς, διότι αὐταὶ βαρύνουν ὄχι μόνον ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπογόνους).

— Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως τοῦ Σόλωνος ;

Ξ Ε Ν Ο Φ Α Ν Η Σ

Ὁ Ξενοφάνης ἐγεννήθη περὶ τὸ 580 π.Χ. εἰς τὴν Κολοφῶνα. Ἐφημίσθη διὰ τὴν μεγάλην πολυμαθειάν του. Ἦτο φιλόσοφος καὶ ποιητής· Περιερχόμενος τὴν Ἑλλάδα ἔψαλλε τὰ ποιήματά του, διὰ τῶν ὁποίων ἐκήρυττε θαρραλέως νέας ιδέας καὶ κατεφέρετο ἐναντίον τῆς πολυθείας. Τέλος ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἑλέαν τῆς κάτω Ἰταλίας, ὅπου ἴδρυσεν τὴν περίφημον Ἑλεατικὴν φιλοσοφικὴν σχολήν, ἐκ τούτου δὲ ἐπωνομάσθη Ἑλεάτης. Ἀπέθανεν ἐκεῖ εἰς βαθὺ γῆρας περὶ τὸ 484.

Αἱ ιδέαι τοῦ Ξενοφάνους, τολμηραὶ διὰ τὴν ἐποχὴν του, δεικνύουν τὸ ἔξοχον πνεῦμά του. Δὲν ἐπεδοκίμαζεν ὅσα περὶ θεῶν ἔγραψαν ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος. Ἐκήρυττεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι εἰς, ἀγέννητος, ἀκίνητος, ὄχι ἀνθρωποειδής, τέλειος, τὰ πάντα διὰ τοῦ νοῦ κυβερνῶν.

Ἐγραψε διδακτικὸν ἔπος « Περὶ φύσεως » καὶ ἐλεγείας, τῶν ὁποίων ἐσώθησαν ἀποσπάσματα.

12. Συμπόσιον.

α) **Στ. 1 - 12. γάρ,** ἐδῶ : ὄντως, ἀληθῶς (αἰτιολογεῖ τὰ κατωτέρω, στ. 13). — **δὴ** πλέον. — **ζάπεδον δάπεδον.** — **ἡ κύλιξ** τὸ ποτήριον. — **ἀμφιτιθεῖ** περιβάλλει. — **ἄλλος,** δηλ. παῖς, δοῦλος. — **ὁ δ'** ἄλλος δὲ πάλιν. — **παρατείνω** προσφέρω (κατὰ σειράν). — **φιάλη** πλατὺ καὶ

ἀβαθές ποτήριον.— **κρατήρ** (κρατήρ), εὐρύχωρον ἀγγεῖον (ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐγίνετο ἡ μεΐξις τοῦ οἴνου μετὰ τοῦ ὕδατος).— **μεστός εὐφροσύνης** (μεταφορικῶς) ἀκένωτος πηγὴ εὐθυμίας.— **ἔστηκε** ἴσταται ἀναμένων, προκλητικῶς.— **ἄλλος δ' οἶνος**, ἐκτὸς τοῦ ἐν τῷ κρατήρι.— **προδώσειν**, δηλ. εἶναι ἀρκετός, ὥστε δὲν θὰ προδώσῃ τοὺς συμπότας ἐγκαταλείπων αὐτούς: ὁ ὁποῖος διαλαλεῖ ὅτι δὲν θὰ ἐξαντληθῇ.— **μείλιχος** γλυκός.— **κέραμος** πήλινον ἀγγεῖον.— **ἄνθος ὀσδόμενος** ἀναδίδων ὀσμὴν ἄνθους, «μοσχομύριστος».— **ἐν μέσοισι** (ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ εὐρισκομένου) εἰς τὸ μέσον ἡμῶν.— **ἴησιν ἀναπέμπει**.— **πάρκεινται** = **παράκεινται** ἔχουν παρατεθῆ.— **γεραρός** σεβαστός, μεγαλοπρεπής.— **ἄχθομένη** κατάφορτος.— **πίων παχύς**, πυκνός.— **ἄν** = ἀνά.— **πάντη** πρὸς ὅλας τὰς πλευράς.— **πεπύκασται**, τοῦ **πυκάζομαι** ἔχω πυκνὸν κάλυμμα, σκεπάζομαι.— **μολπῆ** τραγούδι καὶ χορός.— **ἀμφίς** ὀλόγουρα.— **ἔχει κατέχει**, ἐπικρατεῖ— **θαλίη** εὐθυμία.

Στ. 13 - 24. εὐφημος μῦθος εὐσεβῆς μυθολογικὴ διήγησις.— **καθαρός λόγος** ἐνάρετος, ἠθικὴ ἱστορικὴ διήγησις.— **σπείσαντας**, τοῦ **ρ. σπένδω** = προσφέρω σπονδάς.— **εὐχομαι** προσεύχομαι, ζητῶ δι' εὐχῆς.— **πρήσσειν** πράττειν.— **ταῦτα** = **τοῦτο**, δηλ. τὸ **εὐξασθαι**...— **ῶν** = **οὖν**, ἐδῶ: ὄντως, ἀληθῶς.— **προχειρότερον** τὸ πρῶτον καθῆκον.— **οὐχ ὕβρις (ἐστί) πίνειν** δὲν εἶναι κακὸν νὰ πίνῃς (τόσον).— **ὀπόσον κέν**... **ἀφίκοιτο** ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ δύνασαι νὰ φθάσῃς.— **ἔχων** πιωμένος.— **πρόπολος** θεράπων, ὑπηρέτης.— **μὴ πάνυ γηραλέος (ῶν)** ἐάν δὲν εἶσαι πολὺ γέρον.— **αἰνεῖν**, (ἐκ τοῦ **χρή**) ὑποκ. **τινά**, **σέ**.— **ἐσθλὰ ἀναφαίνει** = **ἐσθλοὺς λόγους ἀναφαίνει** ὀμιλεῖ καλά.— **πιῶν** (ἐναντιωμ. **μτχ.**) ἄν καὶ πιωμένος.— **ὥς οἱ μνημοσύνη (ἐστίν)**, ἐπεξηγήσις (τοῦ **ἐσθλὰ ἀναφαίνει**) = **ὅτι μέμνηται (τῆς ἀρετῆς)**.— **καὶ πόνος (ἐστίν) ἀμφ' ἀρετῆς** καὶ ἐργάζεται δι' αὐτὴν.— **διέπω** διηγοῦμαι, (τὸ ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ **χρή**).— **τῶν προτέρων**, ἐνν. ποιητῶν.— **σφεδανός** σφοδρός, βίαιος.— **χρηστὸν** χρήσιμον, ὠφέλιμον.— **ἀγαθόν (ἐστί) ἔχειν (τινά) αἰὲν προμηθεῖην θεῶν**· **ἔχω προμηθεῖην** ἔχω πρόνοιαν, σέβομαι.

β) Τὴν ἐλεγείαν τοῦ ψάλλει ὁ ποιητής, καθ' ὃν χρόνον ἐτοιμάζεται τὸ συμπόσιον (ὁ πότος). Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπεσύροντο τὰ φαγητά, ἐκαθαρίζετο ἡ τράπεζα καὶ τὸ δάπεδον, οἱ δὲ κεκλημένοι ἔπλυνον τὰς χεῖ-

ρας και ἐστεφανώνοντο, ἐνῶ οἱ δούλοι ἔφερον τὸν οἶνον, τὰ ποτήρια και τὰ ἐπιδόρπια. Τότε εἷς τῶν συμπολιτῶν ὠρίζετο ὡς ἀρχηγὸς τοῦ συμποσίου, καλούμενος βασιλεὺς ἢ συμποσίαρχος. Ἀφοῦ δὲ ἐγίνετο ἡ σπονδὴ ὑπὸ τῶν δαιτυμόνων, ὁ συμποσίαρχος ἔδιδε τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τοῦ συμποσίου, διηύθυνεν αὐτὸ και ἐφρόντιζε νὰ κρατῆται καλὴ διάθεσις μὲ ποικίλας παιδιὰς, συζητήσεις, ἄσματα, μουσικὴν, χοροὺς κτλ. Εἰς τοιοῦτον συμπόσιον, ἐνῶ ἐτελοῦντο εἰσέτι αἱ ἐτοιμασίαι, ὁ ποιητῆς ψάλλει τοὺς στίχους του διδάσκων πῶς πρέπει οἱ «εὐφρονες ἄνδρες» νὰ τελοῦν τὰ συμπόσια.

Στ. 2. πλεκτοὺς στεφάνους· συνήθιζον οἱ ἀρχαῖοι νὰ στεφανώνωνται εἰς τὰ συμπόσια μὲ στεφάνους μύρτων και ρόδων, διότι τὸ συμπόσιον ἐθεωρεῖτο ἱερὰ τελετὴ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Διόνυσου.

Στ. 3. εὐῶδες μύρον· συνήθιζον ἀκόμη νὰ ἀλείφωνται πρὸ τοῦ συμποσίου μὲ μύρον.— **ἐν φιάλῃ·** φιάλη ἦτο ἀγγεῖον ἀνοικτόν, ἀβαθές, χρησιμεῖον ὡς ποτήριον, μάλιστα δὲ εἰς σπονδὰς και χοάς.

Στ. 4. κρητῆρ· μέγα ἀγγεῖον μὲ εὐρὺ στόμιον, συνήθως πῆλινον ἢ χαλκοῦν (ἐνίοτε ὅμως και ἀργυροῦν ἢ χρυσοῦν), ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνεμείγνουν οἶνον και ὕδωρ, ἐκεῖθεν δὲ ἤντλουν και ἔπινον· ἡ ἀνάμειξις τοῦ οἴνου ἐγίνετο μὲ διπλασίαν ἢ τριπλασίαν ποσότητα ὕδατος, τὸ δὲ μέγεθος τοῦ κρατῆρος ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδαιτυμόνων.

Στ. 9. γεραρὴ τράπεζα· νοεῖται ἡ μετὰ τὸ δεῖπνον συμποσιακὴ τράπεζα, ἡ δευτέρα καλουμένη, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐτίθεντο τὰ ἐπιδόρπια (« ἄρτοι ξανθοί, τυρός, μέλι ») κ.ἄ.).

Στ. 11. βωμός, ὁ κατὰ τὸ μέσον τῆς αἰθούσης κείμενος.

Στ. 13. θεόν, καθ' ἐνικὸν (« εἰς Θεὸς μέγιστος »).

Στ. 14. εὐφήμοις μύθοις και καθαροῖσι λόγοις, δηλ. ὅχι μὲ βλασφήμους μύθους και λόγους περὶ μαχῶν μεταξὺ Τιτάνων, Γιγάντων, Κενταύρων κτλ., ὡς ἐξηγεῖ κατωτέρω εἰς στ. 21-22.

Στ. 15. σπείσαντας δέ... ἡ σπονδὴ ἐγίνετο δι' ἀκράτου οἴνου χυνομένου εἰς τὰς φλόγας τοῦ βωμοῦ.

Στ. 18. οἰκαδ' ἄνευ προπόλου· τὸ νὰ μεταβῆ κανεὶς ἀπὸ τὸ συμπόσιον εἰς τὴν οἰκίαν του, χωρὶς νὰ ἔχη ἀνάγκη νὰ ὑποβαστάζεται

ὑπὸ ὑπηρετοῦ, ἐθεωρεῖτο δεῖγμα σωφροσύνης· μόνον εἰς τοὺς γέροντας ἐπετρέπετο ἢ χρῆσις ὑπηρετοῦ.

Στ. 21. Τιτᾶνες, Γίγαντες. Οὗτοι κατὰ τὴν παλαιὰν μυθολογίαν ἦσαν ρωμαλέα, πελώρια, καὶ πανίσχυρα ὄντα κινήσαντα συνεχεῖς ἐπαναστάσεις ἐναντίον τοῦ Οὐρανοῦ, τοῦ Κρόνου, τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων ἐπουρανίων θεῶν. Προφανῶς διὰ τῶν Τιτάνων καὶ Γιγάντων ὑπεδηλοῦντο αἱ βίαιαι καὶ ἀκαταδάμαστοι φυσικαὶ δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἐπάλαιον διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ μετάπλασιν τοῦ κόσμου. Αἱ γιγαντομαχίαι καὶ τιτανομαχίαι ἦσαν προσφιλῆ θέματα τῆς ποιήσεως, τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς. Ὁ Ξενοφάνης ὅμως δὲν ἐπιδοκιμάζει τὴν εἰς τὰ συμπόσια ἐξιστόρησιν τοιούτων μαχῶν καὶ ἐπαναστάσεων μεταξὺ τῶν θεῶν καὶ θεωρεῖ ἀσέβειαν τὴν πίστιν εἰς τοιοῦτους μύθους.

Στ. 22. Κένταυροι. Οὗτοι ἦσαν ἄγριος Θεσσαλικὸς λαὸς οἰκῶν περὶ τὸ Πήλιον καὶ τὴν Ὀσσαν, ἔμπειρος εἰς τὴν ἵππασίαν, δι' ὃ ἐφαντάζοντο αὐτοὺς ὡς ἵππους μὲν κάτω, ἄνδρας δὲ ἄνω.

Ὁ Ξενοφάνης θεωρεῖ ἀνάξιον σωφρόνων ἀνδρῶν τὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἀγρίων πράξεων ἐνὸς τοιοῦτου λαοῦ.

—*Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ξενοφάνους; Ποῖον πνεῦμα τὸν διέπει ἀκόμη καὶ κατὰ τὰς ὥρας ἐνὸς εὐθύμου συμποσίου;*

Θ Ε Ο Γ Ν Ι Σ

Θέογνις ὁ Μεγαρεὺς (550 - 500 π.Χ.) θεωρεῖται κατ' ἐξοχὴν **γνωμικός** ποιητής, διότι αἱ ἐλεγείαι του περιέχουν ἐν ἀφθονίᾳ γνώμας πολιτικὰς καὶ ἠθικὰς. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ ἢ πατρὸς του καὶ ὅλαι αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις ἐκλυδωνίζοντο ὑπὸ τῶν ἐσωτερικῶν ταραχῶν μεταξὺ τῶν εὐπατριδῶν καὶ τοῦ δήμου. Ὁ Θέογνις εἶχεν ἀναμειχθῆ ζωνρῶς εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἀνταγωνισμοὺς ταχθεὶς ὑπὲρ τῶν ἀριστοκρατικῶν καὶ μετὰ πάθους ἀποκρούσας τὴν ἐπικρατήσιν τοῦ δήμου, τὸν ὁποῖον ἔβλεπε νὰ ἄγεται καὶ νὰ φέρεται ἀπὸ τῶν δημαγωγῶν. Ἐπικρατήσαντος τοῦ δήμου ἐξωρίσθη καὶ ἐπὶ μακρὸν περιεπλανήθη μακρὰν τῆς πατρίδος του.

Βραδύτερον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του ὑποκύψας εἰς τὸ νέον καθεστῶς. Δὲν ἔπαυσεν ὅμως νὰ ἐκδηλώνῃ τὰ ἀριστοκρατικά του φρονήματα, τὰ ὁποῖα ἐκφράζονται τολμηρῶς εἰς τὰς ἐλεγείας του. Παρ' ὅλα

ταῦτα, ἐπειδὴ πολλοὶ στίχοι τοῦ διδάσκουν τὴν ἀρετὴν, ἀνεγινώσκοντο παρὰ πάντων καὶ βραδύτερον εἰσῆχθησαν εἰς τὰ σχολεῖα. Ἐκ τῶν ἐλεγείων τοῦ σφίζονται 1400 περίπου στίχοι. Εἶναι ὅμως οὗτοι ἄθροισμα διαφόρων ἀποσπασμάτων χωρὶς ἐσωτερικὴν συνοχὴν. Οἱ περισσότεροι τούτων ἀπευθύνονται πρὸς Κύρνον Πολυπατῆν, ἀριστοκρατικὸν νέον Μεγαρέα, τὸν ὅποιον ὁ ποιητὴς, ὡς πατὴρ διδάσκων, ζητεῖ νὰ καταστήσῃ ἀγαθὸν κατὰ τὴν ἀριστοκρατικὴν ἀντίληψιν.

13 (1). Εἰς Ἀπόλλωνα.

α) Στ. 1-4. ὦ ἄνα, ποιητ. κλητ. τοῦ ἄναξ.—σεῖο = σοῦ.— λήσομαι, μέλλ. τοῦ (ἐπι)λανθάνομαι = λησιμονῶ.—κλυθῖ, προστ. τοῦ κλύω εἰσακούω.

Στ. 5 - 10. πότνια σεβαστή.—ράδινης χερσίν (δοτ. ὄργ.)· ῥαδινὸς εὐλύγιστος, λεπτοφυῆς, κομψός.—τροχοειδὴς στρογγυλός.—ἀπειρεσίη κυκλική.—ἀμβρόσιος θεῖος.—γῆθησε, τοῦ γηθέω χαίρω.— ἡ ἄλς (γεν. τῆς ἁλός) ἡ θάλασσα, (ἐνῶ ὁ ἄλς τὸ ἀλάτι).—πολιὸς ὑπόλευκος·

β) Στ. 1. Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκος. Ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις ἦσαν δίδυμα τέκνα τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ὅπως ὁ Ἀπόλλων εἶναι ὁ Φοῖβος (ὁ λάμπων), οὕτω καὶ ἡ ἀδελφή του, εἶναι ἡ Φοῖβη (ἡ λάμπουσα). Συμβολίζουν τὸ οὐράνιον φῶς, ὁ μὲν ἀδελφὸς ὡς ἥλιος, αὐτὴ δὲ ὡς σελήνη. Διὰ τὴν γέννησίν των μυθολογεῖται, ὅτι ἡ Λητώ καταληφθεῖσα ὑπὸ ὠδίνων ἦλθεν εἰς Δῆλον καὶ κρατηθεῖσα ἀπὸ τὸν ἱερὸν φοῖνικα ἐγέννησε τὰ δύο τέκνα της παρὰ τὴν στρογγύλην λίμνην, ΒΑ τοῦ ἐν Δῆλῳ ἱεροῦ.

Ὁ Ἀπόλλων ἔθεωρεῖτο προστάτης τῆς ποιήσεως καὶ τῆς μουσικῆς (κιθαρωδός, Μουσηγέτης). Διὰ τοῦτο ἐδῶ ὁ ποιητὴς ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειάν του.

Στ. 5. Φοῖβε· ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος σημαῖνον τὸν λάμποντα, τὸν φωτεινὸν (ἐκ τοῦ φάος, φῶς, φῶς).

Στ. 8. Δῆλος ἀπειρεσίη· ὀνομάζεται ἀπειρεσίη, ὡς μὴ ἔχουσα πέρατα, διότι εἶναι κυκλική.

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΚΥΡΝΟΝ

14 (2). I. Οὐδὲν φίλτερον πάτρης.

α) Στ. 1 - 6. Εὐρώτα (γενικὴ δωρ.).—δονακοτρόφος ὁ τρέφων

δόνακας (καλάμους). — **ἐφίλευν** (ἰων.) = **ἐφίλου**· **φιλέω** φιλοξενῶ. — **ἐπέρχομαι** ἐπισκέπτομαι. — **οὔτις μοι τέρψις... ἐκείνων** (γεν. ὑποκειμ.) καθόλου δὲν μὲ ἔτερπον αἱ περιποιήσεις ἐκεῖνοι. — **οὕτως φίτερον** τόσον πολὺ ἀγαπητόν. — **ἄρ(α)** ἀληθῶς λοιπόν.

β) **Στ. 1. ἦλθον... ἀγλαὸν ἄστν.** Κατὰ τὸν πλάνητα βίον τοῦ ἐξορίστου ὁ Θεόγνις περιῆλθε πολλοὺς τόπους: (ἐδῶ ἀναφέρει τὴν Σικελίαν, τὴν Εὐβοίαν, τὴν Σπάρτην). Εἶδεν ἐκεῖ ὠραῖα καὶ εὐχάριστα πράγματα, εὔρε φιλοξενίαν κτλ. 'Αλλ' ὅμως ἡ ψυχὴ του ἐπέτα πρὸς τὴν πατρίδα του.

'Ο Κάλβος ἐκφράζει παρόμοια συναισθήματα εἰς τὸν «Φιλόπατρι», ὅταν λέγῃ διὰ τὴν πατρίδα του: «Ποτὲ δὲν σὲ λησμόνησα — ποτέ· καὶ ἡ τύχη μ' ἔρριψε — μακρὰν ἀπὸ σέ· μὲ εἶδε — τὸ πέμπτον τοῦ αἰῶνος — εἰς ξένα ἔθνη. — 'Αλλὰ εὐτυχὴς ἢ δύστηνος — ὅταν τὸ φῶς ἐπλούτει — τὰ βουρὰ καὶ τὰ κύματα — σὲ ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν μου — πάντοτε εἶχον»... «εἶναι γλυκὸς ὁ θάνατος — μόνον ὅταν κοιμώμεθα — εἰς τὴν πατρίδα» Πρβλ. καὶ 'Οδυσσεΐας ι, 27: «οὔτοι ἔγωγε ἤς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο ιδέσθαι».

15 (3). II. Ἦν δὲ κακοῖσι συμμίσηγς...

α) **Στ. 1 - 8. ἴσθι**, προστ. τοῦ οἶδα. — **προσομιλῶ** συναναστρέφομαι. — **ἔχομαι** κρατοῦμαι, προσκολλῶμαι. — **τὸν ἐόντα** ὃν ἐκ φύσεως ἔχεις. — **συντίθεμαι** συνάπτω. — **ἔπη δύσφημα** βλασφημίαι. — **ἔλπομαι** ἐλπίζω, νομίζω. — **ἔτμος** ἀληθής, σωστός.

β) **Στ. 5.** 'Ο κακὸς δὲν γεννᾶται κακός· εἶναι ἡ θεωρία, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι χάρτης ἀγγραφος (tabula rasa). Τὸ περιβάλλον θὰ ἐπιδράσῃ ἐπ' αὐτοῦ, διὰ νὰ γίνῃ κακὸς ἢ καλός. Κάτι παρόμοιον εἶπεν ἀργότερον ὁ Σωκράτης: «οὐδεὶς ἐκὼν κακός».

16 (4) III. 'Ο διπρόσωπος φίλος

α) **Στ. 1 - 8. εἴ τις ἐπαινέσῃ**· τὸ εἰ μὲ ὑποτακτ. ποιητικόν. — **ἔσον ὀρφῆς (αὐτόν)** ἐφ' ὅσον εὐρίσκεται ἐνώπιόν σου. — **νοσφίζομαι** ἀπομακρύνομαι (ἐκ τοῦ νόσφι χωριστά, μακρὰν). — **ἄλλη** (τοπ.) εἰς ἄλλο μέρος. — **ἰῆσι**, γ' ἐν. ὑποτ. τοῦ ἰῆμι ἐκβάλλω, ἀπολύω (: ἰῆμι γλῶσσαν κακὴν = κακολογῶ). — **τοι** βεβαίως, ἀληθῶς. — **ἑταῖρος ἀνήρ** σύντροφος. — **φίλος οὔτι μάλ' ἐσθλός (ἔστι)** δὲν εἶναι διόλου

πολὺ καλὸς φίλος.—**δς κ' εἶπη** = **δς ἂν εἶπη**. — **λώια** (συγκρ. τοῦ **ἀγαθός**, ἐδῶ ἄνευ συγκρίσεως) εὐάρεστα.—**γιγνώσκων**, ἔναντ. **μτχ.**—**βαρὺς ὀργήν** ἐπίμονος εἰς τὴν ὀργήν του. — **καί** (ἐπίδοτ.) ἔστω **καί**.— **φέρω** ὑποφέρω, ἀνέχομαι.— **ἀντὶ κασιγνήτου** ὡς ἀδελφός.— **φράζομαι** σκέπτομαι.— **ἐξοπίσω** εἰς τὸ μέλλον.

β) Στ. 1. εἰς τις ἐπαινέση σε· οἱ πρὸς κολακείαν ἐπαινοῦντες φίλοι δὲν εἶναι πιστοί, λέγει καὶ ὁ Ἰσοκράτης: «πιστοὺς ἡγοῦ μὴ τοὺς ἅπαν ὅτι ἂν λέγῃς ἢ ποιῆς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ τοὺς τοῖς ἀμαρτανόμενοις ἐπιτιμῶντας» (Πρὸς Νικοκλέα, 28).

Στ. 6. φέρει· ἡ ἀνοχὴ τῆς ὀργῆς τοῦ φίλου εἶναι ὁ καλύτερος σωφρονισμὸς του. Καὶ ἐπὶ τούτου ὁ Ἰσοκράτης λέγει: «ὀμιλητικὸς δ' ἔσει... μὴ πρὸς τὰς τῶν πλησιαζόντων ὀργὰς τραχέως ἀπαντῶν, μηδ' ἂν ἀδίκως ὀργιζόμενοι τυγχάνωσιν, ἀλλὰ θυμολυμένοι μὲν αὐτοῖς εἶκων, πεπανμένοι δὲ τῆς ὀργῆς ἐπιπλήττων» (Πρὸς Δημόνικον, 31).

17 (5). IV. Εἰλικρινεία.

α) Στ. 1 - 6. στέργω ἀγαπῶ. — **νόον δ' ἔχε** (ἐνν. ἄλλον) καὶ **φρένας ἄλλας** καὶ ἄλλα νὰ σκέπτεσαι μὲ τὸν νοῦν σου.—**πιστός**, ἐδῶ: εἰλικρινής.— **καθαρός** ἄδολος.— **θέμενος** ἐπιδεικνύων.— **ἀποειπών**, τοῦ **ἀπόφημι** διακηρύττω διαρρήδην (λέγω κάτι καθαρὰ καὶ ξάστερα).— **ἐχθαίρω** μισῶ.— **νεῖκος** ἔρις, ἔχθρα.— **αἰίρω** ἐγείρω, σηκώνω.— **ἀμφαδίην** ἀναφανδόν, δημοσίᾳ.— **δίχ' ἔχει νόον** εἶναι γίβουλος.— **μιῆ γλώσση** ἐνῶ ἔχει μίαν γλῶσσαν.— **δειλὸς** (ἐνν. ἔστι) φαῦλος, πρόστυχος.— **βέλτερος** προτιμότερος.— **ὦν**, ὑποθετικὴ **μτχ.**

β) Στ. 6. **Κύρνε**· ὅλαι αἱ συμβουλαὶ τῶν παρατιθεμένων ἀποσπασμάτων ἀπευθύνονται, ὡς ἐλέχθη εἰς τὸν νεαρὸν Κύρνον, τὸν Πολυπατῆδην (βλ. ἀνωτέρω εἰς βιογρ. Θεόγνιδος.).

18 (6). V. Σπάνιος ὁ πιστὸς φίλος.

α) Στ. 1 - 8. **παῦρος** ὀλίγος (parvus, paulus).— **ὁμόφρονα θυμὸν** τὴν αὐτὴν γνώμην, ὁμόλογον διάθεσιν.— **τῶν ἀγαθῶν, τῶν κακῶν** (οὐδ.) τῆς εὐτυχίας, τῆς δυστυχίας (τῶν φίλων).— **οὐ χ' εὐροῖς** = **οὐκ ἂν εὐροῖς**.— **δίζημαι** ἀναζητῶ (ἢ **μτχ.** ὑποθ.).— **ἐπὶ πάντας**

ἀνθρώπους καθ' ὅλον τὸν κόσμον.—οὓς, ἀναφ. συμπερ.—ὥστε τούτους.—μή... ἄγοι νὰ μὴ ἤθελε περιλάβει (εἶναι δηλ. ὀλιγώτεροι ἀπὸ ὅσους ἠμπορεῖ νὰ περιλάβῃ ἓνα πλοῖον).—οἷσιν ἐπὶ γλώσση (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος) = ὦν ἐπὶ γλώσση κτλ.—αἰσχρὸν χρῆμα ἐπι (ἀναστροφή) = ἐπὶ αἰσχρὸν χρῆμα.

β) Στ. 1. Πολυπαίδη· πατρωνυμικὸν ἐκ τοῦ Πολυπαῖς, -ιδος (πολυπάμων = πολυκτήμων).

Στ. 4. Ἴσον τῶν ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν μετέχειν. Πολλοὶ ἄνθρωποι συμμετέχουν μὲν τῆς εὐτυχίας τῶν φίλων των, δὲν συμμερίζονται ὅμως καὶ τὴν δυστυχίαν αὐτῶν, ἀλλὰ... «ὁ καλὸς ὁ φίλος στήν ἀνάγκη φαίνεται».

Ἄλλ' ἐνίοτε τινὲς μετέχουν μὲν τῆς δυστυχίας τῶν ἄλλων, ὄχι ὅμως καὶ τῆς εὐτυχίας των, κινούμενοι ἐκ φθόνου.—'Ο' Ἴσοκράτης συμβουλεύει νὰ ἐκλέγωμεν ὡς φίλους «μὴ μόνον τοὺς ἐπὶ τοῖς κακοῖς δυσχεραίνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονοῦντας».

(Πρὸς Δημόνικον, 26).

10 (7). VI. Ἡ πενία.

Στ. 1-4. τοι βεβαίως.—θυμοφθόρος ὁ κατατρώγων τὴν καρδίαν, ὁ καταστρεπτικὸς.—ἀχρημοσύνη στέρσις, ἔλλειψις.—οὐλόμενος (μτχ. ἀόρ. β' τοῦ ἄλλυμαι) κατηραμένος.—προφέρω ὄνειδίζω.—τάλαντον ἢ ζυγαριά (τῆς τύχης).—ἐπιρρέπω κάμνω νὰ κλίνη.—ἄλλοτε ἄλλως, ἄλλοτε πρὸς τὰ ἐδῶ καὶ ἄλλοτε πρὸς τὰ ἐκεῖ.

20 (8). VII. Ἡ Ἐλπίς.

α) Στ. 1-10. ἄλλοι δέ, ἐνν. θεοί.—ἐκπρολιπόντες, ἐγκαταλιπόντες, (ἐνν. τοὺς ἀνθρώπους).—Οὐλυμπόνδε, εἰς τὸ ἔβαν: ἐπῆγαν εἰς τὸν Ὀλυμπον.—φθίνω (καὶ φθίνομαι) ἐκλείπω σιγὰ σιγὰ, σβήνω.—θέμιστες νόμοι, δικαιοσύνη.—ἄφρα τις ζῶει ἐν ὄσφ ζῆ κανεῖς.—εὐσεβέω περὶ θεοὺς σέβομαι τοὺς θεοὺς.—Ἐλπίδα προσμενέτω (μεταφορ.) ἄς μένη πλησίον τῆς Ἐλπίδος, ἄς μὴ χάνῃ τὴν ἐλπίδα.—εὐχόμενος (χρον.) προσευχόμενος.—ἀγλαὸς θαυμαστός, ἐξαίρετος.—μηρία, δηλ. τῶν θυσιαζομένων ζώων.—πύματος τελευταῖος.

β) Στ. 1. Ἐλπίς. Ὁ ποιητὴς προσωποποιῶν τὴν ἐλπίδα ἀναφέρεται εἰς τὸν γνωστὸν μῦθον τῆς Πανδώρας, ἡ ὁποία ἐστάλη ὑπὸ τοῦ

Διὸς διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀνθρώπους, διότι εἶχον λάβει παρὰ τοῦ Προμηθέως τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κλαπέν πῦρ. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Πανδώρα κομίζουσα κεκλεισμένον πίθον πλήρη ἀγαθῶν ἔγινε δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Ἐπιμηθέως παρὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ ἀδελφοῦ του Προμηθέως· ὅταν δὲ ἠνοιχθῆ ὁ πίθος, ἔφυγαν ὅλα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἐπέταξαν πρὸς τὸν οὐρανόν, πλὴν τῆς Ἐλπίδος, τὴν ὁποίαν ἐπρόλαβεν ὁ Ἐπιμηθεὺς νὰ κλείσῃ ἐντὸς τοῦ πίθου. Αὐτὴ λοιπὸν ἀπέμεινε ἕκτοτε μόνη παρήγορος διὰ τοὺς ἀνθρώπους θεά. Προφανῶς ὁ ποιητὴς συνθέτων τοὺς στίχους του ἐν τῇ ἐξορίᾳ, ὑποδηλοῖ τὴν κατέχουσαν αὐτὸν ἐλπίδα τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα· ἦτο αὕτη τὸ μόνον ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀπέμεινε.

Στ. 3. Πίστις, προσωποποιεῖ τὴν ἀμοιβαίαν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνην.

Στ. 4. Σωφροσύνη, προσωποποιεῖ τὴν μετριοπαθῆ φρόνησιν.— **Χάριτες**· δι' αὐτῶν προσωποποιεῖ ὁ ποιητὴς τὰς ἡθικὰς ἀρετὰς τῶν ἀνθρώπων. Αἱ Χάριτες ἦσαν κατὰ τὴν μυθολογίαν τρεῖς ἀδελφαί, (*Ἄγλατα, Εὐφροσύνη, Θαλία*), ἡλικιακὰ θεότητες ἀντιπροσωπεύουσαι πᾶν τὸ ὠραῖον καὶ τὸ λαμπρὸν εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὴν ζωὴν.

— *Ἡ προσωποποιία εἰς τὴν ποίησιν καὶ εἰς τὰς τέχνας εἶναι συχνή. Ἀναφέρατε παραδείγματα.*

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Σιμωνίδης ὁ Κεῖος πλὴν τῶν ἐξόχων χορικῶν ποιημάτων του ἔγραψε καὶ ἐλεγείας καὶ ἐπιγράμματα. Ἀπὸ τὰς ἐλεγείας του ἐσώθη τὸ κατωτέρω ἀπόσπασμα, τὸ ὁποῖον περιέχει συμβουλὰς πρὸς νεανίαν. (Βλέπε εἰς τὸ τμήμα τῆς «Χορικῆς ποιήσεως») βιογραφικὴν εἰσαγωγὴν περὶ τοῦ ποιητοῦ, σελ. 131).

21. Ὑποθῆκαι εἰς νέον.

α) **Στ. 1 - 6. χρῆμα** πρᾶγμα. — ἔμπεδος σταθερός, ἀναλλοίωτος. — **Χῖος ἀνὴρ**, δηλ. ὁ Ὀμηρος. — **γενεὴ** φύσις, ζωὴ. — **παῦρος** ὀλίγος. — **οὔας** (γεν. οὔατος) οὔς· οὔασι δέχομαι = ἀκούω. — **ἐγκατατίθεμαι** στέρνοις ἐναποθέτω εἰς τὴν καρδίαν μου.

Στ. 7 - 10. ὄφρα τις ἔχη ἐν ὅσῳ ἔχει. — **πολυήρατος** περιπόθητος, πολυθέληγος. — **κουῖφος** θυμὸς ἐλαφρὸς νοῦς. — **ἀτέλεστος** ἀνεκτέλεστος, ἀπραγματοποίητος· **πόλλ'** ἀτέλεστα νοεῖ συλλαμβά-

νει πολλά ἀπραγματοποίητα ὄνειρα.— ἔλπις πρόβλεψις. — φροντίς σκέψις. — κάματος νόσος.

Στ. 1 - 14. νήπιοι ἀνόητοι. — οἷς = οὔτοι, οἷς. — ταύτη κεῖται νόος σκέπτονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.—βιότου ποτὶ τέρμα ὡς πρὸς τὰ ὅρια τῆς ζωῆς.— τλῆθι (προστ. ἀχρήστου ρ., τοῦ ὁποίου πρκ. τέτληκα, ἀόρ. ἔτλην) τόλμησον· ψυχῇ τλῆθι δεῖξε τὴν ψυχικὴν σου δύναμιν.— χαριζόμενος προσφέρων (εἰς τοὺς ἄλλους).— τῶν ἀγαθῶν (γεν. διαир. οὐδ.) ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ σου.

β) **Στ. 2.** Χῖος ἀνὴρ λέγεται ὁ Ὀμηρος, διότι ἡ Χῖος ἐθεωρεῖτο πατὴρ του (ἂν καὶ πολλαὶ πόλεις ἐρίζουσι περὶ αὐτοῦ).

Στ. 3. οἴη περ φύλλων γενεή· εἶναι στίχος ἐκ τῆς Ἰλιάδος Ζ, 146 (πρβλ. Μιμνέρμου «Ἡ νεότης» 7,1).

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Ὁ Σιμωνίδης εἶναι κυρίως χορικὸς ποιητής, ἔγραψεν ὅμως καὶ πολλὰ ἐπιγράμματα μετ' ἐξαιρετικῆς τέχνης. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ τμήμα τῆς «Χορικῆς ποιήσεως», σελ. 131).

22 (1). **Εἰς τοὺς Μαραθωνομάχους Ἀθηναίους (490 π.Χ.).**

α) προμαχῶ τινος μάχομαι ὑπὲρ τινος.—χρυσοφόρος φορτωμένος με χρυσάφια.— ἐστόρεσαν κετέβαλον, κατενίκησαν (τοῦ ἀχρήστ. στορέννυμι).

β) Χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐπιγράμματος εἶναι ἡ βραχυλογία καὶ ἡ ἐκφραστικὴ δύναμις. Δύο ἢ τέσσαρες τὸ πολὺ στίχοι εἶναι τὰ κανονικὸν καὶ σύνηθες μῆκος αὐτοῦ. Εἰς τὸ παρὸν ἐπίγραμμα ὁ Σιμωνίδης διὰ δύο στίχων ἐπέτυχεν νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἑνδοξὸν ἀγῶνα τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς Μήδους, δηλῶν τὸν τόπον, τὸν τρόπον καὶ τὸ ἀποτέλεσμα.

Λέγει χρυσοφόρους τοὺς Μήδους, διότι ἐφόρουν χρυσᾶ κοσμήματα (φέλια, στρεπτοὺς κτλ.) κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν.

23 (2). **Εἰς Θερμοπύλας (480 π.Χ.).**

α) τῆδε ἐδῶ, (δηλ. εἰς τὰς Θερμοπύλας).— τέτορες δωρ. τύπος ἀντὶ τέσσαρες.

β) Τὸ ἐπίγραμμα ἦτο ἐπὶ στήλης στηθείσης ἐπὶ τόπου, ἀναφέρεται

δὲ εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν ὀλίγων χιλιάδων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι μετὰ τῶν τριακοσίων τοῦ Λεωνίδου κατέλαβον τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, διὰ τὰ ἐμποδίσουν τὴν διάβασιν τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ ἀνερχομένου εἰς τρία ἑκατομμύρια ἀνδρῶν. Μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Ἐφιάλτου παρέμειναν ἐκεῖ οἱ τριακόσιοι Σπαρτιῆται, διὰ τοὺς ὁποίους ἐγράφη τὸ κατωτέρω.

23 (3). Ἐπιτύμβιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις (480 π.Χ.)

α) (ξείν(ε) = ξένη.— ἀγγέλλειν, ἀπαρέμφ. ἀντὶ προστακτικῆς = ἀγγελλε.— τῆδε ἐδῶ (δηλ. εἰς τὰς Θερμοπύλας).— ῥῆμα ρητὴ διαταγή.

β) Ἡ ρητὴ διαταγή, ἡ ὁποία ἴσχυε πάντοτε διὰ τοὺς Σπαρτιάτας ἦτο τὸ νὰ μὴ ὑποχωροῦν ποτὲ καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ πίπτουν μέχρις ἐνός. Τὸ πειθόμενοι δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀναγκαστικότητος, ἀλλὰ τῆς ἀνεπιφυλάκτου καὶ ὀλοφύχου ἀποδοχῆς τῶν κελευσμάτων τῆς πατρίδος καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν πατροπαράδοτον νόμον. Τὸ ἐπίγραμμα εἶχεν ἀναγραφῆ ἐπὶ τοῦ τύμβου τῶν πεσόντων καὶ κατέστη περιώνυμον.

25 (4). Εἰς τοὺς πεσόντας μετὰ Λεωνίδου (480 π.Χ.).

α) εὐκλέας εὐκλεεῖς, ἐνδόξους (κτγρμ. εἰς τὸ ἐννοούμενον τοὺςδε, τούτους, οἱ...).— αἶα γῆ (ἄλλος τύπος τοῦ γαῖα).— κέκευθε (πρκ. με σημ. ἐνεστ. τοῦ κεύθω) κρύπτει, καλύπτει.— σεῖο σοῦ.— εὐρύχωρος εὐρύχωρος, μεγάλη.— πλείστων δὴ κλπ., ἡ σειρά: δεξάμενοι πολέμῳ σθένος πλείστων τόξων κλπ., ὑπομείναντες ἐν πολέμῳ τὴν δύναμιν κλπ.— Μηδείων Μηδικῶν, τῶν Μήδων.

β) Τοῦτο εἶναι ἄλλο ἐπίγραμμα ἀφιερωμένον εἰς τὸν Λεωνίδα, ὡς ἀρχηγὸν τῶν 300. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 2 δίστιχα ἐλεγειακά.

26 (5). Εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Σαλαμῖνι Κορινθίους (480 π.Χ.).

α) ναίω κατοικῶ.— ἄμ(ε) ἡμᾶς, δωρ. (ὄνομ. ἄμες).— ἔχει κατέχει, κρατεῖ.— ῥυσάμεθα (ἀόρ. ἀναύξ.) τοῦ ῥύομαι ὑπερασπίζω, σφίζω.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εὐρέθη εἰς Ἀμπελάκιον τῆς Σαλαμῖνος. Ἀναφέρεται εἰς τὴν συμβολὴν τῶν Κορινθίων, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ἀδεύμαντον διεκρίθησαν κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, παρὰ τὰς προηγούμενας διαφωνίας των πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Στ. 1. εὐυδρον, διὰ τὰ ἄφθονα ὕδατα τῆς Κορίνθου.

Στ. 2. Αϊαντος νᾶσος Σαλαμῖς, διότι τῆς Σαλαμῖνος εἶχε βασιλεύσει κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ὁ Τελαμών, πατὴρ τοῦ Αἴαντος.

Στ. 3. Φοινίσσας· ὡς γνωστόν, ὁ στόλος τῶν Περσῶν ἦτο κατὰ τὸ πλεῖστον Φοινικικός.

27 (6). Εἰς πεσόντας ἥρωας.

ἄσβεστον κλέος ἀκατάλυτον, ἀθάνατον δόξαν.— **περὶ...θέντες** (τιμῆσις) **πατρίδι** περιβαλόντες τὴν πατρίδα.— **ἀμφιβάλλομαι** περιβάλλομαι.— **κυάνεον** σκοτεινὸν (ἢ ὅλη περιφρασις: ἀπέθανον).— **σφ', σφέ, σφᾶς** αὐτούς.— **καθύπερθεν** (εἰς τὸ **κυδαίνουσα**) ἄνωθεν.— **κυδαίνω** δοξάζω.— **ἀνάγω ἄγω ἐπάνω** (ἐρμ. ὀδηγεῖ αὐτοὺς ἐπάνω εἰς τοὺς οὐρανοὺς).— **ἐκ δώματος Ἄϊδεω** ἐκ τοῦ Ἄδου, ἐκ τοῦ κάτω κόσμου.

28 (7). Εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Μηδικῶν πεσόντας ἥρωας.

ἐκ πάντων πρὸ πάντων.— **περιτίθημι** περιβάλλω (κυρίως ἐπὶ ἐνδυμάτων), ἐδῶ μεταφορικῶς: **περιτίθημι τῇ Ἑλλάδι ἐλευθερίην** ἐλευθερώνω τὴν Ἑλλάδα.— **χρῶμαί τιτι ἔχω** κάτι — **εὐλογία** ἔπαινος, δόξα.

29 (8). Σκωπτικὸν εἰς Τιμοκρέοντα Ρόδιον.

α) **φαγῶν...πιῶν...**, αἱ μτχ. χρόν.— **κακὰ λέγω** (τινὰ) κακολογῶ.
β) Τὸ ἐπίγραμμα εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων **σκωπτικῶν**. Ἀναφέρεται εἰς τὸν ὁμοτέχον τοῦ Σιμωνίδου Τιμοκρέοντα, πρὸς τὸν ὁποῖον οὗτος εἶχε μεγάλην ἐχθρότητα. Ὁ Τιμοκρέων ἦτο ἀθλητὴς καὶ ἐφημιζετο διὰ τὴν πολυφαγίαν καὶ τὴν κακογλωσσίαν του.

30 (9). Εὐτράπελον ἀφιέρωμα.

α) **Σῶσος, Σωσῶ**, ὀνόματα δύο ἀδελφῶν πιθανῶς.— **Σῶτερ Ζεῦ.**— **τόνδ' ἀνέθηκαν**, εἶναι ἄγνωστον τὸ ἀνάθημα.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εἶναι εὐτράπελον καὶ ἔχει ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τὴν **π α ρ ῆ χ η σ ι ν**. Πιθανώτατα ὁ ποιητὴς εἰρωνεύεται τοὺς κάμνονας χρῆσιν τῆς παρηχήσεως καὶ ἐκεῖ, ὅπου δὲν ὑπάρχει λόγος.

Π Λ Α Τ Ω Ν

Ὁ μέγας Ἀθηναῖος φιλόσοφος Πλάτων, υἱὸς τοῦ Ἀρίστωνος (427-

347), ἐπιφανέστατος μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, ἰδρυτὴς τῆς περιωνύμου φιλοσοφικῆς Σχολῆς, τῆς λεγομένης Ἀκαδημίας, συγγραφεὺς πλείστων φιλοσοφικῶν συγγραμμάτων, ἔγραψε καὶ ποιήματα. Ἀργότερον, ὅταν ἀφωσιώθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ὑπετίμησε τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς ἀπέββα-
λεν ἀπὸ τὴν ἰδανικὴν « Πολιτείαν » του. Πάντως τὰ σφζόμενα ἐπιγράμ-
ματα τοῦ Πλάτωνος μαρτυροῦν θαυμαστὴν ποιητικότητά.

31 (1). **Εἰς τοὺς μακρὰν τῆς πατρίδος ἀπαχθέντας Ἑρετριεῖς.**

α) ἄγχι πλησίον.— Σοῦσα, πρωτ. τῆς Περσίας.— ὄσσον, ἐπίρρ.—
ἀφ' ἡμετέρης (γῆς) μακρὰν τῆς πατρίδος μας.

β) Ὁ Δᾶτις καὶ ὁ Ἀρταφέρνης, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἑρετρίας (490) π.Χ., ἀπέστειλαν εἰς τὸν Δαρεῖον δεσμίους τοὺς συλληφθέντας Ἑρετριεῖς, οὗτος δὲ κατόκισεν αὐτοὺς ἐν θέσει τῆς Κισσίας, παρὰ τὰ Σοῦσα, ἡ ὁποία ἐκαλεῖτο Ἀρδέρικκα. Εἰς τούτους εἶναι ἀφιερωμένον τὸ ἐπίγραμμα, διερμηνεῦον τὴν πανελλήνιον συγκίνησιν διὰ τὸν ἐκπα-
τρισμὸν τοσούτων ἐλευθέρων Ἑλλήνων.

32 (2). **Εἰς φίλον του οὐρανοδίφην.**

α) ἀστήρ, κτγρμ.— ἐν ζωοῖσιν μεταξύ τῶν ζώντων.— Ἐῶφος Ἐωσ-
φόρος (Αὐγερινός).— ἐν φθιμένοις μεταξύ τῶν νεκρῶν.

β) Ὡς γνωστὸν ἡ Ἀφροδίτη, πλανήτης τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήμα-
τος, ἀνατέλλει ὀλίγας ὥρας πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ τότε λέγε-
ται Ἐωσφόρος (κοιν. Αὐγερινός), δύο δὲ ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν
δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ λέγεται Ἐσπερος (κοιν. Ἀποσπερίτης).

— Προσέξατε τὴν παρομοίωσιν καὶ τὴν ἀντίθεσιν, ἡ ὁποία ἐνυπάρχει εἰς τοὺς δύο στίχους, νοήματος πρὸς νόημα καὶ λέξεως πρὸς λέξιν.

33 (3) **Εἰς Σαπφώ.**

α) ὀλιγώρως ἀπροσέκτως, ἀπερισκέπτως (ὀλιγωρῶ).— ἡνίδε ἰδοῦ.

β) Βλέπε περὶ τῆς Σαπφoῦς εἰς τὸ τμήμα τῆς « Μελικῆς ποιήσεως »
(σελ. 121) καὶ περὶ τῶν Μουσῶν εἰς σελ. 93.

34 (4). **Εἰς ἀπολέσαντα χρυσὸν καὶ εὐρόντα βρόχον.**

α) βρόχος θηλιά. — ὁ χρυσὸν κλπ., ἡ σειρά : ὁ οὐχ εὐρῶν τὸν
χρυσὸν, ὃν λίπεν, ἤψε βρόχον, ὃν εὖρε.— ἤψεν τοῦ ἄπτω,
ἐδῶ = ἐξάπτω, ἀναρτῶ, κρεμῶ διὰ ν' ἀπαγχοισθῶ.

Ὁ Θουκυδίδης (470 - 395 π.Χ.), ὁ μέγιστος ἱστορικός τῶν αἰώνων, ἔγραψε τὸ κατωτέρω ἐπιγράμμα, ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἔξοχον τραγικὸν ποιητὴν Εὐριπίδην (485 - 407 π.Χ.) ἀποθανόντα ἐν Μακεδονίᾳ.

35. Εἰς Εὐριπίδην.

μῆμα... Εὐρ., ἐνν. ἐστί.— **ἴσχω** ἔχω, κρατῶ.— **γῆ Μακεδῶν** (περίφρασις) Μακεδονία.— **τῇ** (τοπ.) ἐκεῖ.— **δέξατο** ὑποκμ. **Εὐριπίδης** (ἀντικ. **τέρμα βίου**).— **Ἑλλάδος Ἑλλάς** (ποιητικὴ φράσις) τὸ κέντρον τῆς Ἑλλάδος, « ἡ καρδιά τῆς Ἑλλάδος », δηλ. αἱ Ἀθῆναι.— **μούσαις** (δοτ. ὀργανικῆ) διὰ τῆς ποιήσεως.

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

Ὁ Ἀνακρέων εἶναι κυρίως μελικὸς ποιητής, ἔγραψεν ὅμως καὶ ἐπιγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων σφίζεται τὸ κατωτέρω. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ τμήμα τῆς « Μελικῆς ποιήσεως », σελ. 125 - 126).

36. Ἡ μυκωμένη βοῦς.

α) **τὰν ἀγέλαν** τὴν ἀγέλην.— **πόρρω μακράν**.— **νέμω** ὀδηγῶ εἰς βοσκήν.— **βοΐδιον**, ὑποκορ. τοῦ **βοῦς**.— **ἔμπνους** ὁ ἔχων πνοήν, ζῶν.— **συνεξελαύνω** ὀδηγῶ καὶ ἄλλο τι (μαζί) πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος, παρασύρω.

β) **Μύρων** διάσημος Ἀθηναῖος γλύπτης, σύγχρονος τοῦ Φειδίου, ἐξ Ἑλευθερῶν (παρὰ τὰ σύνορα τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας). Περὶφημα ἔργα του εἶναι ὁ δισκοβόλος καὶ ἡ **μυκωμένη βοῦς**, ἥτις εἶχε τόση φυσικότητα, ὥστε, ὡς λέγεται, ἀκόμη καὶ μύσχος ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξαπατηθῆ καὶ νὰ πλησιάσῃ διὰ νὰ θηλάσῃ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ

Φίλιππος ὁ Θεσσαλονικεὺς εἶναι μεταγενέστερος ἐπιγραμματοποιός, ἀκμάσας ἐπὶ αὐτοκράτορος Τιβερίου (14 - 17 μ.Χ.). Ἐγραψεν ἐπιγράμματα ἰδικά του καὶ συλλογὴν ἐπιγραμμάτων ἀρχαίων ποιητῶν ὑπὸ τὸν τίτλον « Στέφανος ».

37. Εἰς Φειδίαν ποιήσαντα τὸν Ὀλύμπιον Δία.

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο εἶναι περιώνυμον. Ὁ μέγας Ἀθηναῖος γλύπτης Φειδίας (5ος π.Χ. αἰ.) εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀγαματοποιός τῆς ἀρχαίου-

τητος. Πλήν τῶν ἄλλων, περίφημον ἔργον του εἶναι καὶ τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Διὸς τῆς Ὀλυμπίας, ἐν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου.

ΠΑΛΛΑΔΑΣ

Καὶ ὁ Παλλαδάς ὁ ἐξ Ἀλεξανδρείας εἶναι μεταγενέστερος ἐπιγραμματοποιὸς ἀκμάσας ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου (383 - 408 π.Χ.).

38. Συμβουλή πρὸς ὑπομονήν.

α) Εἰς τὸ ἐπίγρ. τοῦτο ὁ ποιητὴς λογοπαικτεῖ διὰ τῆς διπλῆς σημασίας τοῦ **φέρω** = 1) φέρω, ὀδηγῶ παρασύρω· 2) ὑποφέρω, ἀνέχομαι.— **τὸ φέρον** ἢ **τύχη** (ἢ ὅποια ὀδηγεῖ τὰ πάντα).— **φέρε** ὑπόμεινε.— **φέρου** ἄφησε τὸν ἑαυτόν σου νὰ φέρεται, νὰ ὀδηγῆται (ὅπου θέλει ἢ τύχη).— **καὶ τὸ φέρον...** καὶ παρὰ ταῦτα ἢ τύχη σὲ φέρει.

β) Πρβλ. τὸ περίφημον ποίημα τοῦ Κ. Χατζοπούλου: «*Ἄς τὴ βάρκα στὸ κῆμα, ὅπου θέλει νὰ τρέχη— ἄς ὀρίζη τὸ ἀέρι τιμόνι, πανί... ἄς τὸ φέρη ὅπου θέλει τὸ ἀέρι, ὅπου ξέρει τὸ ἀέρι*» («*Ἄπλοῦ τρόποι*»).

—*Εἶναι ὀρθὴ ἢ γνώμη, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει ν' ἀφήνεται ἔρμαιον τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων, χωρὶς ν' ἀντιδρᾷ διὰ τῆς ἰδίας βουλήσεως;*

ΑΔΕΣΠΟΤΑ

39. Εἰς νεαρὰν παρθένον.

ὦρη παντοθαλῆς ἢ ἀνοιξίς, ἢ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὄλα θάλλουν.— **πρωτοφανῆς καλύκων** ἢ πρώτη ἐμφανισθεῖσα κάλυξ τοῦ ἄνθους, πρωτολούλουδο.— **μέλλουσα γάμῳ μείγνυσθαι** μελλόνυμφος.— **ἐν φθιμένοις** μεταξύ τῶν νεκρῶν.

40. Εἰς τὴν μακρόβιον καὶ πολύτεκνον Καλλικράτειαν.

ἔδρακόμεν, τοῦ **δέρκομαι** = βλέπω.— **ὁ σκίπων** (καὶ **σκήπων**) βακτηρία (**σκιμπτομαι** = στηρίζομαι).— **τρομερὸς** ὁ τρέμων.

41. Εἰς ἄγαλμα Νιόβης ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθέν.

α) **ἐκ ζωῆς**, ἐνν. οὐσης· **ζωὸς ζωντανὸς** (ἡμην ζωντανὴ καὶ οἱ θεοὶ μὲ ἔκαμον λίθον).-- **ἔμπαλιν** ἀντιστρόφως.

β) Ἡ Νιόβη ἦτο κόρη τοῦ Ταντάλου καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίωνος. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Νιόβη ἀπέκτησεν 6 υἱοὺς καὶ 6 θυγατέρας, ἐπειδὴ δὲ ὑπερηφανεύθη διὰ τοῦτο καὶ ἐμυκτήριζε τὴν Λητώ, ὡς ἔχουσαν δύο μόνον τέκνα, ἐτιμωρήθη σκληρῶς· τὰ μὲν τέκνα της κατετοξεύθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, αὐτὴ δὲ πλήρης πένθους ἐπανῆλθεν πλησίον τοῦ πατρός της εἰς τὸ Σίπυλον τῆς Φρυγίας, ὅπου ἀπελιθώθη ὑπὸ τῶν θεῶν, κλαίουσα καὶ ὡς λίθος ἀκόμη τὴν πικρὰν μοῖραν της. Ταύτην — λέγει τὸ ἐπιγράμμα — ἐπανεφέρην εἰς τὴν ζωὴν διὰ τοῦ ἔργου τοῦ ὁ Πραξιτέλης, εἷς ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων γλυπτῶν τῆς ἀρχαιότητος, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ' π.Χ. αἰῶνος.

42. Εἰς ἄγαλμα Σατύρου ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθέν.

α) ὑποτρέχω ὑπείσδω, χώνομαι.— ἀμφιχώνομαι χώνομαι ὀλόγυρα.

β) Σάτυροι ἦσαν κατώτεροι θεότητες, ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου, ἐξεπροσώπων δὲ τὰς εὐθύμους διαθέσεις τῶν ἀνθρώπων. Τὸ χαλκοῦν ἄγαλμα τοῦ Σατύρου ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἔργα τοῦ Πραξιτέλους. Παρίστανε τὸν Σάτυρον ἐν ἀναπαυτικῇ στάσει στηριζόμενον ἐπὶ κορμοῦ δένδρου μὲ ὕψος πλήρους ἀμεριμνησίας. Τὸν Σάτυρον τοῦτον οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν «περιβόητον».— Ἀντίγραφον αὐτοῦ σῴζεται εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Καπιτωλίου τῆς Ῥώμης. Ὡραῖον ἐπίσης ἄγαλμα Σατύρου εὑρίσκειται ἐν Ἀθήναις, εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου.

43. Ἐπὶ ἀνδριάντος τοῦ Δημοσθένους.

α) γνώμη φρόνησις, φρόνημα.— Ἄρης Μακεδῶν οἱ πολεμικοὶ Μακεδόνες (ἀ ν τ ο ν ο μ α σ ί α).

β) Ὁ κορυφαῖος τῶν Ἑλλήνων ρητόρων Δημοσθένης ὁ Ἀθηναῖος, (384 - 322 π.Χ.), ὁ ἐπὶ δεκαπενταετίαν ἀγωνισθεὶς μετὰ πάθους ἐναντίον τῆς μακεδονικῆς κυριαρχίας, ἠτύοκτόνησε πῶν δηλητήριον ἐν Κλαυρείᾳ, ὅπου νῦν ὁ Πόρος, ἐντὸς τοῦ ἐκεῖ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος.

Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ 280 π.Χ. ἐτίμησαν τὸν Δημοσθένη στήσαντες ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνδριάντα αὐτοῦ, ἔργον τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ Πολυεύκτου, εἰς τὸ βᾶθρον τοῦ ὁποίου ἦτο ἐπιγεγραμμένον τὸ περίφημον τοῦτο ἐπιγράμμα.

— Ποῖα τὰ εἶδη τῶν περιεχομένων ἐδῶ ἐπιγραμμάτων; Συγκρίνατέ τα μὲ γνωστὰ ἐπιγράμματα τοῦ Σολωμοῦ καὶ ἄλλων νέων Ἑλλήνων ποιητῶν.

Β'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ

Ὁ Ἀρχίλοχος (680 - 629 π.Χ.) ἐγεννήθη εἰς τὴν Πάρον. Ἐξῆσε βίον περιπετειώδη. Νέος ὢν μετέσχεν ἀποικίας ἐκπεμφθείσης ἐκ Πάρου εἰς Θάσον. Ἐκεῖ ἀτυχῆσας εἰς πόλεμον ἐναντίον τῶν γειτόνων τῆς Θάσου Θρακῶν Σαίων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του. Μετ' ὀλίγον μνηστευθεὶς τὴν Νεοβούλην, θυγατέρα τοῦ Παρίου Λυκάμβου, ἐγκαταλείπεται ὑπ' αὐτῆς. Τότε ὁ ποιητὴς γράφει τόσον λυσσώσεις ἰάμβους ἐναντίον αὐτῆς καὶ τοῦ πατρὸς της, ὥστε, ὡς λέγεται, ἔφερον εἰς ἀπόγνωσην τὸν Λυκάμβην, ὁ ὅποιος μὴ δυνάμενος ν' ἀνεχθῆ τοὺς ὄνειδισμοὺς ἀπηγχοῖσθη μετὰ τῶν θυγατέρων του.

Μετὰ τοῦτο ὁ Ἀρχίλοχος φεύγει ἐκ Πάρου. Ζῆ ταραχώδη βίον πλανώμενος καὶ θεραπεύων τὰς Μούσας ὡς ποιητὴς καὶ τὸν Ἄρην ὡς μισθοφόρος. Τέλος φονεύεται εἰς τινα μάχην πρὸς τοὺς Ναξίους.

Παρ' ὅλην τὴν δηκτικότητα καὶ τὴν ἐμπάθειαν τῶν στίχων του ἐτιμήθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς δεῦτερος Ὁμηρος. Εἰς τὸ Βατικανὸν σφίζεται ἀρχαία μαρμαρίνη κεφαλή με δύο πρόσωπα, εἰκονίζοντα τὸν Ὁμηρον καὶ τὸν Ἀρχίλοχον. Μετεχειρίσθη εἰς τὴν ποίησίν του πολλὰ μέτρα καὶ ἐποίησεν ἐλεγείας, ἰάμβους, ὕμνους πρὸς τοὺς θεοὺς κ.ά. Ἀτυχῶς μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα τούτων διεσώθησαν.

44 (1). Περιγραφή τῆς Θάσου.

α) ὥστε ὡσάν.— ὕλη δάσος.— ἐπιστεφῆς κεκαλυμμένη, στεφανωμένη.— ἐφίμερος ποθητός, θελκτικός.— ἐρατὸς ἀξιαγάπητος.

β) Σίρις (γεν. Σίριος), 0. 1) ποταμὸς ἐν Παιονίᾳ τῆς Μακεδονίας (παρὰ τὴν σημερινὴν Γουμένιτσαν), 2) ποταμὸς ἐν Ν. Ἰταλίᾳ.

Ἡ περιγραφή αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν τραχεῖαν καὶ ὄρεινὴν Θάσον, ὅπου ὁ Ἀρχίλοχος εἶχε δοκιμάσει πολλὰς ἀπογοητεύσεις ὡς μισθοφόρος.

45 (2). Ἀδιαφορία διὰ τὰ ἐγκόσμια.

οὐ μοι μέλει (οὐχὶ ἀπροσώπως, ὑποκμ. τὰ Γύγεω) = δὲν με ἐνδιαφέρουν.— τὰ Γύγεω (συνίζ.) τὰ πράγματα τοῦ Γύγου, ὁ πλοῦτος τοῦ Γύγου. Γύγης, βασιλεὺς τῶν Λυδῶν, παροιμιώδης διὰ τὸν πλοῦτον του.— εἰλέ με με κατέλαβε (π ρ ο σ ω π ο π ο ι ῖ α).— πω ποτέ.— ζῆλος

ζηλοτυπία, φθόνος.— **ἀγαιομαι** θαυμάζω, ζηλεύω.— **θεῶν ἔργα** τὰ δημιουργήματα τῶν θεῶν, τὰ θεῖα μεγαλουργήματα.— **ἔρέω** (ἰων.) : **ἔράω** = ἐπιθυμῶ.— **ἀπόπροθεν** πολὺ μακράν.— **ἐμῶν ὀφθαλμῶν** τῶν βλέψεων, ἐπιδιώξεών μου.

46 (3). Ἡ μεγαλαυχία.

α) **φιλέω** (συνίζ.) ἀγαπῶ.— **μέγας**, ἐδῶ = ὑψηλός, ὀγκώδης.— **διαπλίσσομαι** (δωρ. **πλιξ** = βῆμα) βηματίζω μὲ μεγάλα βήματα, μεταφορικῶς: μεγαλυχῶ.— **γαῦρος** κομπάζων, ὑπεροπτικός.— **βοστρύχοι**— **σι**, δοτ. τῆς αἰτ.— **ὑποξυράομαι** μισοξυρίζομαι· οἱ σχετικῶς νέοι τὴν ἡλικίαν πολεμιστὰι ἄφηνον πώγωνα, διὰ τὰ φαίνονται ἀγριώτεροι.— **εἶη μοι** τὸ κατ' ἐμέ ἄς εἶναι.— **σμικρός**, δηλ. κατὰ τὸ ἀνάστημα.— **περὶ κνήμας ἰδεῖν** ὡς πρὸς τὰς κνήμας.— **ροικός** κυρτός, στρεβλός (ραϊβοσκελής: στραβοπόδης).— **ἀσφαλέως**, συνίζ.— **πλέος** πλήρης.— **καρδίη** (μεταφ.) τόλμη, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν «ἔχει καρδιά: εἶναι γενναῖος».

β) Τὸ ποίημα εἶναι τροχαϊκόν. Τὸ μέτρον τοῦτο ἦτο πρὸ τοῦ Ἄρχιλόχου ἐν χρήσει εἰς τὰ δημῶδη ἄσματα, πρῶτος δὲ ὁ Ἄρχ. τὸ εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἔντεχνον ποίησιν, μεταχειρισθεὶς αὐτὸ κυρίως εἰς τὰ σκωπτικὰ καὶ συμποτικὰ ἄσματα. Χρῆσιν αὐτοῦ ἔκαμε καὶ ὁ Σόλων.

47 (4). Ἐκ θεῶν τὰ πάντα.

α) **Στ. 1 - 5.** **τίθημι** ἀναθέτω, ἐμπιστεύομαι.— **ἐκ κακῶν** (οὐδ.) ἀπὸ τὴν δυστυχίαν.— **ὀρθῶ** ἀνορθώνω, ἐγείρω.— **μάλ' εὖ βεβηκότας** ἐνῶ ἴσταντο ἀσφαλῶς.— **κλίνω** καταρρίπτω.— **καὶ πλανᾶται**, ἐνν. ὑποκ. ὁ **ἀνὴρ**.— **χρήμη** ἔλλειψις, στέρησις (ἢ δοτ. τῆς αἰτίας).— **βίου** τῶν πρὸς τὸ ζῆν.— **παρήγορος νόου** ἔξω φρενῶν, χαλαρωμένος κατὰ τὸν νοῦν (ἐκ τοῦ **παρα-εἶρω**).

β) **Στ. 5.** **βίου χρήμη πλανᾶται**· ὁ ποιητὴς ὑποδηλοῖ τὰς πλήρεις στερήσεων περιλανήσεις τοῦ ἰδίου.— **παρήγορος** ἐλέγετο κυρίως ὁ ἵππος ὁ προσηρητημένος εἰς τὰ πλάγια, διότι ἐκτὸς τῶν δύο ἵππων τῶν ἐξευγμένων ὑπῆρχε συνήθως καὶ τρίτος, ἀναπληρωματικός. Ὁ πρόσθετος οὗτος ἐδένετο μὲ **παρηγορίας** (χαλαρωμένα λωρία) παραλλήλως πρὸς τοὺς δύο ἄλλους· ἦτο δηλ. ἔξω τοῦ ζυγοῦ, χωρὶς τὰ σύρη βάρους. Ἐδῶ κατὰ **μεταφορὰν** λέγεται **παρήγορος** ὁ χαλαρωμένος νοῦς (δι' ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἔχει χαμένον τὸν νοῦν τοῦ ἀπὸ τὰς δυστυχίας).

α) **θυμὸς** ψυχῆ. — **ἀμήχανος** ἀνυπόφορος. — **κῆδος**, φροντίς, θλίψις. — **κυκῶμαι** συνταράσσομαι, στενοχωροῦμαι. — **ἀναδύομαι** ὀρθώνομαι, ἐγείρομαι. — **δυσμενῆς** ἐχθρός. — **ἀλέξομαι** ὑπερασπίζομαι. — **προσβάλλω στέρνον** στρέφω τὸ στῆθος μου ἐναντίον (τῶν ἐχθρῶν). — **αἱ δοκοὶ αἱ** προσδοκίαι, αἱ ἐνέδραι. — **ἀμφάδην** ἀναφανδόν, φανερά. — **χαρτὸς** ὁ προξενῶν χαρὰν **ἐπὶ χαρτοῖσιν** (οὐδ.) εἰς τὰς εὐτυχίας. — **ἀσχαλάω** (καὶ **ἀσχάλλω**) λυποῦμαι, θλίβομαι. — **μὴ λῆν (λίαν)**, ἀνήκει ἀπὸ κοινοῦ καὶ εἰς τὰς δύο προτ. — **ῥυσμός** ρυθμός (= ποῖος ρυθμὸς κυβερνᾷ τὰ ἀνθρώπινα).

β) Καὶ ἐδῶ ὁμιλεῖ ἐξ ἰδίως ἐμπειρίας ὁ πολλὰ παθῶν ποιητής.

— Ποῖος ὁ ρυθμὸς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων κατὰ τὸν ποιητὴν;

49 (6). Τὰ πάντα πιθανά.

α) **χρήματα** πράγματα. — **ἄελπτον** ἀνέλπιστον, ἀπροσδόκητον. — **ἀπώμοτον** ἀπίστευτον, ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον βεβαιοῦμεν ἐνόρκως ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ (οὐδ' ἀπώμοτον οὔτε ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ ὀρκισθῆ ὅτι εἶναι ἀδύνατον). — **ἔθηκε** ἔκαμε, ἔφερε. — **λυγρὸς** ὀλέθριος, τρομερός. — **ἐκ δὲ τοῦ** ἀπὸ τότε. — **κἀπίελπτα (καὶ ἐπίελπτα)** ἐλπιστά, πιστευτά. — **εἰσορῶν** δι' ὅσα βλέπει. — **ἀνταμείβομαι** ἀνταλάσσω. — **νομὸς** τόπος διαμονῆς. — **ἐνάλιος** θαλάσσιος (ἐν τῇ ἀλί). — **δελφοῖσιν**, ἔμμεσον ἀντικ. τοῦ ἀνταμείψωνται. — **σφιν**, δηλ. εἰς τὰ θηρία. — **τοῖσι δ' ἡδὺ ἦν ὄρος** εἰς τὰ ὅποια (θηρία) ὅμως προηγουμένως ἦτο εὐχάριστος ἡ διαμονὴ εἰς τὸ ὄρος.

β) **Στ. 3.** ἐκ μεσημβρίας ἔθηκε νύκτα· προφανῶς ὁμιλεῖ δι' ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν ὡς προμηνύουσαν συμφορὰν ἴσως πρόκειται διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν κατὰ τὴν 5 Ἀπριλίου 648 π.Χ., ὁρατὴν εἰς Πάρον καὶ εἰς Θάσον.

Στ. 6-9. Τὸ νόημα εἶναι: ἄς μὴ ἀπορήσῃ κανεὶς δι' ὅ,τιδὴποτε βλέπει, μήτε ἀκόμη ἂν ἴδῃ τὰ θηρία ν' ἀνταλάσσουν τόπον διαμονῆς μὲ τὰ δελφίνια καὶ ἀγαπήσουν καλύτερον τὴν θάλασσαν ὡς κατοικίαν των, ἐνῶ προηγουμένως ἠὺχαριστοῦντο νὰ μένουν εἰς τὰ βουνά. Καὶ τὸ νεώτερον δημοτικὸν τραγούδι λέγει: «Ποῖος εἶδε ψάρια στὸ βουνὸ καὶ θάλασσα σπαρμένη», ὡς τὸ μέγιστον ἀπίθανον.

(Περὶ τοῦ Σόλωνος ὡς ποιητοῦ βλέπε εἰς σελ. 88)

α'. τρίμετρα ἰαμβικά.

50 (1). Ὁ σκοπὸς τῆς νομοθεσίας του.

α) Στ. 1-12, τῶν οὐνεκα (ὦν εἶνεκα) ἔνεκα τῶν ὁποίων.—**συναγωγῆ** 1) συναθροίζω, συγκαλῶ, 2) συνδιαλλάττω, συμφιλιῶ.—**τυχεῖν** (ὑποκ. ἐγώ, ταυτοπρ.) = ἐπιτυχεῖν.—**παύομαι**, ἐδῶ = ἀποσύρομαι τῆς ἐξουσίας· ἢ σειρά τῶν λέξ. : ἐγὼ δὲ ἐπαυσάμην πρὶν τυχεῖν τί τούτων, τῶν (ὦν) οὐνεκα ξυνήγαγον δῆμον; ἢ ἔννοια : ἐγὼ δὲ δὲν ἀπεσύρθημ πρὶν ἐπιτύχω ὅλα ἐκεῖνα, χάριν τῶν ὁποίων ἐπέδιωξα τὴν συνδιαλλαγὴν τοῦ λαοῦ). — **συμμαρτυροίη ἂν** δύναται μετ' ἐμοῦ νὰ μαρτυρήσῃ, ἄς μοῦ εἶναι μάρτυς.—**ἄριστα**, ἀναφέρ. εἰς τὸ **συμμαρτυροίη ἂν**. — **ἐν δίκῃ χρόνου** ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ χρόνου. Προσφυῶς ὁ χρόνος προσωποποιούμενος παρίσταται ὡς δικαστῆς τῶν γεγενημένων.—**ἀνεῖλον** τοῦ ρ. **ἀναιρῶ** ἀφαιρῶ, ἀποσπῶ (ὑπονοεῖται **ἡ σεισάχθεια**). — **ὄρος** ὄριον· λιθίνη στήλη ἐστημένη εἰς τὰ ἐπιπόθηκα κτήματα, ἐν ᾗ ἀνεγράφετο τὸ ὄνομα τοῦ δανειστοῦ καὶ τὸ ποσὸν τοῦ χρέους.—**πεπηγότας** (τοῦ ρ. **πήγνυμαι**) = ἐμπεπηγμένους οἱ ὅποιοι εἶχον στηθῆ.—**πρόσθεν δὲ δουλεύουσα** ἐνῶ δὲ πρότερον ἦτο δούλη (διὰ τὰ χρέη καὶ τὰς ὑποθήκας). — **θεόκτιτος** θεόκτιστος (ὡς κτισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος).—**ἀνάγω** ἐπαναφέρω.—**πραθέντας** (παθ. ἄορ. τοῦ ρ. **πιπράσκομαι**) οἱ ὅποιοι ἐπώληθησαν.—**ἐκδίκως** παρὰ τὸ ἰσχύον δίκαιον, ἀδίκως.—**χρεῖω ἀναγκαιῆ** ἀνάγκη ἐπιτακτικῆ, ἀδυσώπητος· (ἡ ἀνάγκη αὕτη ἦτο ὁ κίνδυνος νὰ καταστοῦν δοῦλοι, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξοφλήσωσι τὰ χρέη).—**φεύγω** εἶμαι φυγᾶς.—**ἴημι γλῶσσαν ὀμιλῶ γλῶσσαν**.—**ὡς ἂν... πλανωμένους** (ὡς ἂν με σημασίαν αἰτιολ.) = διότι ἐπλανῶντο.

Στ. 13-27. ἐνθάδ' αὐτοῦ καὶ ἐδῶ ἀκόμη (καὶ ἐν Ἀθήναις ἀκόμη).—**ἀεικῆς** ἀπρεπῆς, ἐπονείδιστος.—**ἤθη** τρόποι, αὐθαιρεσίαι.—**τρομέομαι** τρέμω, φοβοῦμαι.—**κράτει νόμου** διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου.—**συναρμόσας** ἀφοῦ ἐρρῦθμισα, ἀφοῦ συνεδύασα.—**ἔρεξα καὶ διῆλθον** ἐπραξα καὶ ἔφερα εἰς πέρας.—**κακὸς** πένης, δημοκρατικός.—**ἀγαθὸς** πλοῦσιος, ἢ εὐγενῆς, ἀριστοκρατικός.—**εὐθεῖαν δίκην** ἀρμόσας ἀμερόληπτον δικαιοσύνην καθιερώσας.—**κέντρον** βούκεντρον,

ἐδῶ συμβολικῶς ἢ νομοθετικὴ ἐξουσία.—**κακοφραδῆς** κακόβουλος.—**φιλοκτήμων** πλεονέκτης.—**κατέχω** συγκρατῶ.—**ἐθέλω** ἀποδέχομαι.—**ἐναντίοι** οἱ ἀντίπαλοι (τοῦ δήμου).—**ἃ ἦνδανε** ὅσα ἦσαν ἀρεστά.—**οὔτεροι (οἱ ἕτεροι)** οἱ ἄλλοι, δηλ. οἱ δημοκρατ.—**ἃ φρασαίατο (φράσαιντο) τοῖσιν** ὅσα διεννοοῦντο ἐναντίον ἐκείνων (τῶν εὐγενῶν).—**χηρόω** ἀποστερῶ, ἀπορφανίζω.—**ἀλκή** ἀνδρεία.—**ἀλκὴν ποιοῦμαι** ἀμύνομαι.—**πάντοθεν** πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν.—**ὥς**, συνάπτεται μὲ τὸ **λύκος**. β) **Στ. 16. βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας.** Ὁ Σόλων ἐρρύθμισε τὴν νομοθεσίαν του οὕτως, ὥστε ὁ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐξαναγκασμὸς τῶν πολιτῶν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεων των νὰ στηρίζεται ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης.

β'. τετράμετρα τροχαϊκά.

51 (2). Ἄφιλοκέρδεια.

α) **Στ. 1-7. οὐκ ἔφρυ** δὲν ἐγεννήθη, δὲν ἐπλάσθη.—**βαθύφρων** συνετός.—**βουλήεις** νοήμων.—**ἐσθλὰ ἀγαθὰ**, εὐτυχία.—**διδόντος** ἐνῶ ἔδιδε.—**περιβαλῶν** ἂν καὶ περιέκλεισε.—**ἄγρα**, ἐπὶ κυνηγῶν=θήραμα, ἐπὶ ἀλιέων = ἰχθύες καὶ κατὰ μεταφορὰν = πολιτικὴ ἐξουσία.—**περιβαλῶν ἄγραν**, ἐννοεῖται **δικτύω**, ἐκ τοῦ κατωτέρω «**δίκτυον**».—**ἄγαμαι** θαυμάζω, καταπλήσσομαι.—**ἐπισπῶ** ἀνασύρω.—**θυμὸς θάρρος**.—**θ' ἀμαρτῆ** ἅμα τε, συγχρόνως.—**ἀποσφάλλομαί** τινος ἀποβάλλω, χάνω τι.—**κρατήσας** εἰς ἐπεκράτουν, ἂν ἀπέκτων δύναμιν.—**λαβῶν καὶ τυραννέουσας** σχῆμα π ρ ω θ ὄ σ τ ε ρ ο ν.—**μῶνον** μόνον.—**δεδάρθαι** (ἐκ τοῦ ἤθελον κεν,) παρακμ. μέσ. φων. τοῦ ρ. **δέρω** = ἐκδέρω (γδέρνω).—**ἀσκός**, προληπτ. κατηγορμ. = νὰ ἐκδαρῶ καὶ τὸ δέρι μου νὰ γίνῃ ἀσκός.—**ἐπιτρίβομαι** ἀφανίζομαι.—**κάπιτετριφθαι** γένος καὶ νὰ ἀφανισθῆ τὸ γένος μου (τὸ σόϊ μου)· τὰ ἀπαρέμφ. **δεδάρθαι** καὶ **ἐπιτετριφθαι** μὲ κάποιαν ἀπόχρωσιν παραχωρήσεως (θὰ ἤθελα γιὰ μιὰ μέρα νὰ γίνω τύραννος κι' ὕστερα ἄς μὲ ἔγδερναν ...).

Στ. 8 - 12. πατρίδος, ἐπιθ. εἰς τὸ **γῆς**=πατρικῆς γῆς.—**ἀμείλικτος** ἀμείλικτος, ἀδυσώπητος.—**οὐ καθηψάμην** δὲν ἤγγισα.—**μιάνας** μετοχὴ ὑστερόχρονος (ἀποτελεσματικὴ) ὥστε νὰ μιάνω, νὰ κηλιδώσω.—**αἰδεῦμαι(αἰδοῦμαι)** ἐντρέπομαι.—**ᾧδε** οὕτω, διὰ τῆς στάσεως, ἣν ἐτήρησα.—**δοκέω**, συνίζησ.—**πλέον νικήσειν** ὅτι θὰ ὑπερβάλλω.—**πάντας ἀνθρώπους**, νόησον : τοὺς συνήθεις τύπους τῶν ἀνθρώπων.

β) Τὰ τετράμετρα τοῦ Σόλωνος ἀφήνουν ἐντύπωσιν ἀπομνημονευμάτων, γραφέντων μετὰ τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐξουσίας. Εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ὁ Σ. εἰσάγει κερδοσκοπὸν τινὰ συμπολίτην του μεμφόμενον αὐτὸν ὡς ἀνόητον, διότι δὲν ἐξεμεταλλεύθη τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δύναμιν διὰ νὰ γίνῃ τύραννος καὶ πλούσιος.

ΣΗΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ)

Ὁ Σημωνίδης ἦτο σχεδὸν σύγχρονος τοῦ Ἀρχιλόχου (περὶ τὸ 650 π.Χ.). Ἐγενήθη εἰς τὴν Σάμον, ὁπόθεν ἦλθεν εἰς τὴν Ἀμοργὸν ὡς ἀρχηγὸς ἀποίκων. Ἐκ τούτου ἐπωνομάσθη Ἀμοργίνος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ Σιμωνίδου τοῦ Κείου. Πληροφορίαι περὶ τῆς ζωῆς του ἐλλείπουν. Ἐγραψεν ἰάμβους, διὰ τῶν ὁποίων ἐσατίρισεν ὀρισμένα πρόσωπα καὶ γενικώτερον διάφορα κοινωνικὰ ἐλαττώματα. Πάντως ἡ ποίησίς του ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ διορθώσῃ τὰ κακῶς ἔχοντα καὶ νὰ δώσῃ συμβουλὰς. Ἀπὸ τὰ ποιήματά του σφύζονται μόνον ὀλίγα μεμονωμένα ἀποσπάσματα. Τὸ μακρότερον τούτων εἶναι ἡ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν γυναικῶν σάτιρα.

52 (1). Μатаιότης τῶν ἀνθρωπίνων.

α) Στ. 1 - 5. τέλος· ἡ ἐκβασίς. — ἔχει κρατεῖ εἰς χεῖράς του. — βαρύτυπος βαρύβροντος. — τίθημι κανονίζω. — ὄκη ὅπως. — νοῦς δὲ (Διός) αἰ βουλαὶ τοῦ Διός. — ἐπήμεροι ζῶουσι ἐφήμεροι ζοῦν (οἱ ἄνθρωποι). — ἄ δὴ (= οἶα δὴ) = ὅπως δά, ὅπως πράγματι. — βοτὰ κτήνη, ζῶα, ἐκ τοῦ βόσκω (= ὡς ζῶα ποῦ εἶναι πράγματι). — ὅκως ἐκτελευτήσῃ ποῖον τέλος ἐπιφυλάσσει.

Στ. 6 - 10. κάπιπειθειή (καὶ ἐπιπειθειή) καὶ ἡ πεποιθήσις, ἡ πίστις. — ἀπρηκτον ἀπραγματοποίητον, ἀνέφικτον — ὀρμαίνω διαλογίζομαι, ὀνειρεύομαι. — μένουσιν περιμένουν. — ἡμέρην ἐλθεῖν νὰ ἐξημερώσῃ (διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ ὀνειρόν των). — ἐτέων περιτροπαὶ περιοδικοὶ κύκλοι τῶν ἐτῶν (πολλὰ ἔτη). — νέωτα ἐπίρ., κατὰ τὸ νέον ἔτος (νέον Γέτα). — φλύω εἶμαι κατάφορτος.

Στ. 11 - 19. φθάνει... λαβόν προφθάνει καὶ καταλαμβάνει. — ἄζηλος ἀζήλευτος. — τέρμα πραγματοποιήσις τῶν ὀνειρῶν. — δεδμημένος, τοῦ δάμνημι = καταβάλλω. — Ἄρει ὑπὸ τοῦ πολέμου. — ἡ λαῖλαψ ἡ θύελλα, ἡ καταιγίς. — κλονεύμενος (κλονούμενος), ἄνω

κάτω φερόμενος. — πορφυρῆς ἀλὸς τῆς κυμαινομένης θαλάσσης. — νώσωνται = νοήσωνται, εὐτ' ἂν νώσωνται εὐθύς μόλις αἰσθανθοῦν. — ἡδὺ ζόειν τὴν γλυκύτητα τῆς ζωῆς. — ἀγχόνην ἄφαντο ἀπαγχονισθέντες ἀπέθανον. — δυστήνω μόρω δι' οἰκτροῦ θανάτου. — καυτάγρετος (= και + αὐτάγρετος) αὐθόρμητος, ἐκουσίως.

Στ. 20 - 24. ἄπ' οὐδέν (ἔστιν) = οὐδέν ἄπεστιν. — κῆρ μοῖρα τοῦ θανάτου. — ἀνεπίφραστος ἀπροσδόκητος. — ἡ δύη ἢ δυστυχία. — πῆμα πάθημα, συμφορά. — πιθοῖατο = πίθειντο (οἱ βροτοί). — αἰκίζομαι (παθ.) βασανίζομαι. — ἐπ' ἄλγεσι κακοῖσ' ἔχοντες θυμὸν στρέφοντες διαρκῶς τὸν νοῦν μας εἰς τὰς ἐπιμόχθους φροντίδας.

β) **Στ. 1.** βαρύκυτος · ὁ Ὀμηρος λέγει « ἐρίγδουπος » κ ο σ μ η τ ι κ ὸ ν ἐπίθετον τοῦ ἔξαπολύοντος τὴν βροντὴν καὶ τὸν κεραυνὸν Διός.

Στ. 8. ἐτέων περιτροπᾶς· πρβλ. τὸ τῆς Ὀδυσσ. α, 6 : « περιπλομένων ἐνιαυτῶν ».

— Πῶς βλέπει τὴν ζωὴν ὁ ἀπαισιόδοξος ποιητής; Διατὶ οἱ ἄνθρωποι θὰ ἦσαν ὀλιγώτερον δυστυχεῖς, ἐὰν ἐπείθοντο εἰς αὐτόν; (εἰ δ' ἔμοι πιθοῖατο, στ. 22). — Πρβλ. « Ὑποθήκας εἰς ἑαυτὸν » Σόλωνος (σελ. 24).

53 (2). Χαρακτῆρες γυναικῶν.

α) **Στ. 1 - 6.** χωρὶς χωριστὰ διὰ καθεμίαν, ποικιλοτρόπως. — νόος χαρακτήρ. — τὰ πρῶτα εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. — ὕς χοῖρος (ἐδῶ θηλ.). — τανύθριξ μακρότριχος, ὀρθότριχος. — πεφυρμένα τοῦ φύρω ἀνακατώνω. — εἶμα ἔνδυμα (ἔννυμι, Ἔς-νυμι). — κοπρίη κοπριά, ἀκαθαροσία. — ἦμαι κάθημαι. — πιαίνομαι παχύνομαι (γίνομαι παχύς).

Στ. 7 - 11. ἀλιτρός πανοῦργος. — ἔθηκε ἔκαμε. — ἴδρις (ἰος) γνώστης, ἔμπειρος (ἐκ τοῦ οἶδα). — μῖν αὐτὴν (ἀντικ. τοῦ λέληθε). — τὸ μὲν, δηλαδὴ τὸ ἄμεινον (τὸ καλόν). — εἶπε, γνωμ. ἀόρ. — τὸ δ' ἔσθλόν = τὸ δὲ κακὸν εἶπεν ἔσθλόν (ὡς διεστραμμένη). — ὀργή τρόπος, (ψυχικὴ) διάθεσις.

Στ. 12 - 26. ἡ δὺ' ἐν φρεσὶν νοεῖ ἢ ὅποια εἶναι δῖβουλος, δῖ-γνωμος. — τὴν μὲν ἡμέρην μίαν μὲν ἡμέραν. — γέγηθα (πρκμ. μὲ σημ. ἔνεστ. τοῦ γηθέω) χαίρω. — τὴν δὲ ἄλλην δὲ ἡμέραν. — οὐκ ἀνε-

κτός (θηλ.) δὲν ὑποφέρεται. — οὔτε ἄσσον ἐλθεῖν οὔτε νὰ τὴν πλη-
 σιάση κανεῖς (ἄσσον, συγкр. τοῦ ἄγγι = πλησίον). — ἄπλητον πρᾶγμα
 ἀπροσπέλαστον. — ἀμείλιχος ἄγγριος. — ἀποθύμιος ἀποκρουστικός. —
 ἀτρεμῆς ἀκίνητος. — ἀπήμων ἀβλαβής. — βαρύκτυπος βαρύβροντος,
 θορυβώδης. — φορευμένη, τοῦ φέρομαι φέρομαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

Στ. 27 - 38. χαιτέεσσα ἡ ἔχουσα πλουσίαν χαιτήν. — γείνομαι
 γεννῶμαι ἐγεινάμην ἐγέννησα (ἐνεργ.). — δούλια ἔργα ἐπίπονοι ἐρ-
 γασίαι (βαρεῖές δουλιές). — δύη δυστυχία, στενοχωρία. — περιτρέ-
 πω ἀποφεύγω. — ἡ μύλη ὁ μύλος, χειρόμυλος. — ἄρειεν, εὐκτ. τοῦ
 αἶρω. — λούται ἄπο = ἀπολοῦται· ἀπολοῦμαι ρύπον λούομαι κα-
 λὰ (καθαρίζω ἐντελῶς κάθε λέραν ἀπ' ἐπάνω μου). — φορῶ φέρω,
 ἔχω. — χαίτη βαθεῖα, ἐδῶ = πλουσία κόμη, ἄφθονα μαλλιά. — ἄνθε-
 μον ἄνθος, λουλούδι. — σκιαζομαι καλύπτομαι, στεφανώνομαι. — ὦν
 = οὔν ὄντως, ἀληθῶς. — τύραννος βασιλεύς. — σκηπτοῦχος ἄρχων,
 μεγιστάν. — τοιούτοις (τρόποις) διὰ τὴν τοιαύτην φιλαρέσκειαν. —
 ἄγλαῖζομαι καμαρώνω.

Στ. 39 - 45. τὴν ταύτην. — λαβών, ἐνν. ὡς σύζυγον. — οἶος μό-
 νος. — μῶμος μομφή, κατηγορία. — προσιζάνει ἀρμόζει. — κάπαέξε-
 ται (καὶ + ἐπαέξεται) αὐξάνει, προάγεται. — βίος, δηλ. ἐν τῷ οἴκῳ. —
 φιλεῦντι = φιλοῦντι. — ὁ πόσις (γεν. πόσιος, δοτ. πόσει καὶ ἰων.
 πόσι) ὁ σύζυγος. — ὀνομάκλυτος ἐξακουστός. — ἀριπρεπῆς περίβλε-
 πτος. — ἀμφιδέδρομεν (ὡς ἐνεστ.) περιβάλλει.

β) Τὸ σατιρικὸν τοῦτο ποίημα, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ποιήματα
 τοῦ τοιοῦτου εἴδους, δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ περιπαίξῃ, διὰ νὰ ἰκανοποιήσῃ
 ἀπλῶς τὴν σκωπτικὴν διάθεσιν τοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ θέλει νὰ ὑποδείξῃ τὰ
 ἐλαττώματα, τὰ ὁποῖα πρέπει ν' ἀποφεύγουν αἱ γυναῖκες. " Ἄλλωστε
 καταλήγει ἐξυμνῶν τὴν καλὴν γυναῖκα, τὴν ὁποῖαν παραβάλλει πρὸς μέ-
 λισσαν. Χάριν ἀστεῖσμοῦ καὶ αἱ γυναῖκες ἐψάλλον ὑπὸ τὸ ἴδιον πνεῦμα
 σκωπτικὰ ἄσματα ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν, « τὰ ἐξ ἀμάξης » κελούμενα.
 — Πιθανῶς τὸ ποίημα τοῦ Σημωνίδου εἶναι ἀπάντησις εἰς ἐκεῖνα.

— Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Σημωνίδου; Ἡ ὑπερ-
 βολὴ εἰς τὴν σάτιραν ἐπιτρέπεται; μέχρι ποίου βαθμοῦ; καὶ ποῦ ἀπο-
 βλέπει; Συγκρίνατε μὲ σατιρικά ποιήματα νέων Ἑλλήνων ποιητῶν
 (Λασκαράτου, Σουρῆ κ. ἄ.).

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΛΚΑΙΟΣ

Ὁ Ἄλκαϊος ἐκ Μυτιλήνης τῆς Λέσβου (ἀκμάσας περὶ τὸ 610 π.Χ.) ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν μερίδα τῆς πατρίδος του καὶ ἠγωνίσθη μετὰ πάθους ἐναντίον τῆς ὑπὸ τοῦ δήμου ἐγκατασταθείσης τυραννίδος τοῦ Μελάγχρου καὶ τοῦ διαδόχου Μυρσίλου. Ἄλλὰ καὶ τὸν ἀναλαβόντα τὴν ἀρχὴν βραδύτερον μετριοπαθῆ τύραννον Πιττακόν, ἕνα τῶν ἑπτὰ σοφῶν, ἐπολέμησε σφοδρῶς. Ἀποπειραθεὶς δὲ νὰ καταλύσῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ δήμου καὶ ἀποτυχὼν ἀναγκάζεται νὰ ἐκπατρισθῇ καὶ νὰ ζῆσῃ ἐπὶ πολλὰ ἔτη περιφερόμενος εἰς τὴν ξένην. Περὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, τυχὼν γενναιοψύχου ἀμνηστίας ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Πιττακοῦ.

Ἐγραψε ποιήματα ποικίλου περιεχομένου, στασιωτικά (δηλ. πολιτικά), συμποτικά, ἐρωτικά καὶ διαφόρους ὕμνους. Τὸν ποιητὴν τοῦτον ἐμιμήθησαν οἱ ποιηταὶ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἰταλίας, ἰδίως ὁ Ὅρατιος.

Ἄτυχῶς ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Ἄλκαϊοῦ μόνον ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Διάλεκτος αὐτοῦ εἶναι ἡ αἰολικὴ.

54 (1) Ἡ αἶθουσα τῶν ὄπλων.

α) μαρμαίρω ἀπαστράπτω.—παῖσα πᾶσα.—στέγα αἶθουσα.—κυνή (= κυνέη) περικεφαλαία.—κάτ = κατὰ (εἰς τὸ νεύοισιν).—τᾶν (= τῶν, ὧν) κατύπερθεν ἄνωθεν, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν ὀπείων.—ἔπιοι λόφοι λόφοι (φοῦντες) ἀπὸ οὐρανὸν (ἢ χαίτην) ἔπλων.—νεύοισιν (-ουσιν): κατα-νεύουσιν, κλίνουσι πρὸς τὰ κάτω.—ἀγάλματα κοσμήματα (διὰ τὰς κεφαλὰς τῶν ἀνδρῶν).—χάλκισαι δὲ λάμπραι κνάμιδες = χαλκαῖ δὲ λαμπραὶ κνημίδες (περικνημίδες).—κρύπτοισιν πασσάλοις = κρύπτουσι πασσάλους (εἶναι τοποθετημέναι γύρω ἀπὸ ξύλινα καρφιά ἐμπεπηγμένα εἰς τοὺς τοίχους) εἰς τὴν αἰολικὴν τὸ οἰ ἀντί ου.—τὸ ἄρκος ἀμυντήριον (ἀρκέω = ἀποκρούω).—ισχύρω (γεν.) ἰσχυροῦ.—βέλευς (γενικὴ αἰολ.) βέλος βλήμα.—νέω λίνω (γεν. τῆς ὕλης) ἀπὸ νέον λινὸν ὕφασμα.—κοίλος κοῖλος.

—κατ(ά)...βεβλημένοι τοποθετημένοι κάτω.—πάρ = παρά.—ζῶμα βραχεῖα περισκελῆς.—ὁ κύπασσις μικρὸς χιτωνίσκος.—τῶν τούτων (τῶν προειρημένων).—ἐπειδὴ πρῶτιστα ἀφοῦ τώρα πλέον.—ὑπὸ ἕσταμεν, ὑπέστημεν ἀνελάβομεν.—ἔργον τόδε τοῦτον τὸν ἀγῶνα.

β) Τὸ ποίημα ἐγράφη εἰς τὰς παραμονὰς ἀγῶνος, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ τελευταίου στίχου. Πρόκειται ἢ περὶ τοῦ πολέμου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ ἐν Ἑλλησπόντῳ Σιγείου ἢ περὶ ἐτοιμαζομένου κινήματος πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ Μυρσίλου. Ὁπωσδήποτε, ἐπικειμένου τοῦ ἀγῶνος, ὁ ποιητὴς εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ὕπλων του, διὰ νὰ τὰ ἀναλάβῃ. Εἰσερχόμενος δέ, ἵσταται πρὸς στιγμὴν, τὰ παρατηρεῖ μὲ ὑπερφάνειαν καὶ τὰ περιγράφει.

Στ. 6. Χαλκίδικαι· ἐκ Χαλκίδος, ὅπου ἐγένετο κατεργασία τῶν μετάλλων καὶ δὴ τοῦ χαλκοῦ, ὀρυττομένου ἐκ τῶν παρὰ τὴν πόλιν χαλκωρυχείων, ἐξ οὗ λέγεται, ὅτι ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα ἡ πόλις.

—Προσέξτε τὴν ζωηρότητα τῆς περιγραφῆς καὶ τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα.

55 (2). Ἡ πόλις ἐν τρικυμῖα.

α) ἀσυνέτημι = ἀσυνετῶ δὲν ἐννοῶ.—στάσις ἐμφύλιος πόλεμος, ἐδῶ κατὰ μεταφορὰν = ἡ ταραχὴ, τὸ ἀνακάτωμα (τῶν ἀνέμων).—τὸ μὲν ἄλλο μὲν κῦμα.—ἄμμες ἡμεῖς.—ὄν (= ἄν) ἀνά.—ναῖ=νη (δοτ. τοῦ ναῦς).—φόρημαι = φοροῦμαι φέρομαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.—μοχθέω ταλαιπωροῦμαι, ὑποφέρω.—χείμων τρικυμῖα.—πέρ-ἔχει περιέχει, σκεπάζει ὀλόγυρα.—ὁ ἄντλος, τὸ ὕδωρ (τὸ εἰσρέον εἰς τὸ κῦτος τοῦ πλοίου).—ιστοπέδα = ιστοπέδη ὁπὴ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῶν πλοίων, εἰς τὴν ὁποίαν χώνεται ἡ βᾶσις τοῦ ἱστοῦ (κοιν. τρύπα τοῦ κατάρτιοῦ).—λαῖφος τὸ ἱστίον.—πάν = πᾶν.—ζάδηλος (διάδηλος) διάτρητος, τελείως σχισμένος.—ἡ λάκις (γεν. -ιδος) ἡ σχισμὴ.—κατ' αὐτο εἰς αὐτό.—χόλαισι (χάλαισι -χαλῶσι) ἔχουν χαλαρωθῆ.—ἄγκυλα τὸ σχοινὶ (διὰ τοῦ ὁποίου εἶναι δεμένοι ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ αἱ κεραῖαι).

β) Ὁ ποιητὴς γράφει τὸ ποίημά του, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ πόλις συνταράσσεται ὑπὸ τὸν τύραννον Μύρσιλον.

—Πῶς περιγράφει ὁ ποιητὴς τὴν τρικυμῖαν ἐν τῇ θαλάσῃ; Ποῖαι αἱ λεπτομέρειαι τῆς περιγραφῆς; Τί ὑπονοεῖ ὁ ποιητὴς;

α) **μεθύσθην** = μεθυσθῆναι (ύποκμ. πάντας, δηλ. τοὺς ἐχθροὺς τῆς τυραννίδος). — **τινὰ** τινές, δηλ. οἱ μὴ εἰθισμένοι εἰς τὸ πίνειν. — **καὶ πρὸς βίαν** καὶ χωρὶς νὰ θέλουν, χωρὶς διάθεσιν («καὶ μετὸ στανιό»). — **πώνειν** πίνειν. — **κάθθανε** (= **κατέθανε**) ἀπέθανε.

β) Ὁ θάνατος τοῦ τυράννου Μυρσίλου καθιστᾷ τὸν Ἀλκαῖον ἑξάλλον ἐκ χαρᾶς. Εἰς τὸ ποίημα τοῦτο ἀντικατοπτρίζεται ὁ χαρακτήρ τοῦ ποιητοῦ.

57 (4). Καταπολέμησις τοῦ χειμῶνος.

α) ὕει βρέχει. — ὄρανος οὐρανός. — **πεπάγαισι** (**πεπήγασι**) ἔχουν παγώσει, ἔχουν κρυσταλλώσει. — **ὑδάτων ῥόαι** τὰ ρεῖθρα τῶν ὑδάτων (τὰ τρεχούμενα νερά). — **κάββαλλε** κατάβαλλε (προστ.), καταπολέμησον. — **ἐπὶ τίθεις** (**ἐπιτιθείς**) ἐπιθέτων, θέτων ἐπὶ τῆς ἐστίας. — **ἐν κέρναις** (μτχ. ἐνεστ.) = **ἐγκιρνὰς** ἀναμειγνύων (εἰς τὸν κρατῆρα). — **μέλιχρος** γλυκός. — **αὐτὰρ δέ**. — **ἡ κόρσα** οἱ κρόταφοι, ἡ κεφαλή. — **ἀμφιβαλὼν**, περιβαλὼν, τοποθετήσας περι... — **γνόφαλλον** προσκεφάλαιον.

β) Τὸν οἶνον θεωρεῖ ὁ ποιητὴς ὡς θερμαντικὸν κατὰ τὸν χειμῶνα. Εἰς ἄλλους στίχους τοῦ τὸν δέχεται ὡς δροσιστικὸν κατὰ τὸ θέρος καὶ ὡς παυσίλυπον φάρμακον καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς.

— Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ἀλκαίου; Ποῖοι οἱ αἰολικοί τύποι καὶ πῶς ἀποδίδονται εἰς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον;

58 (5). Συμποσιακὸν ᾄσμα.

α) **λύχνος**, πληθ. **λύχνοι** καὶ **λύχνα**, ἐδῶ συνεκδοχικῶς ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ «λύχνων ἀφάς» = τὸ ἀνάμμα τῶν λύχνων, τὴν ὥραν καθ' ἣν ἀνάπτονται οἱ λύχνοι, τὴν ἐσπέραν. — **ὀμμένω** ἀναμένω (ὄν - μένω, ἀν - μένω || ὀμμένω, ἀμμένω). — **δάκτυλος** ἐλαχίστη μονὰς μήκους (0,018 μ.). — **δάκτυλος ἀμέρα**, «ἓνα δάκτυλο ἔχει ἀκόμα ἢ ἡμέρα μάκρος». — **κάδ, κατ** = κατά. — **κάδ ἄερρε** (τμησις), τοῦ ρ. **καταέρρω** = καταβιβάζω. — **κυλίχνα** (ἦ), **κυλίχνη** (**κύλιξ**) ποτήριον (**κυλίχναις**, ἢ **κατάληξις αἰς** τῆς αἰτ. πληθ. ἀντὶ **αἰς**). — **αἶτα** ἀγαπητέ μου. — **ποικίλος** στολισμένος (μὲ σκαλίσματα, «πλουμιστός»). — **υἱός** = υἱός. — **λαθικάδης** (λαθικηδῆς) ὁ φέρων τὴν λήθην τῶν φροντίδων, παυσίλυπος (ἐκ θέμ. τοῦ

ρ. λανθάνω λαθ- και κῆδος = φροντίς).—ἔγχεε: ἔνν. οἶνον ἐντὸς τῶν κρατήρων (τὸ ἀ σ ὄ ν δ ε τ ο ν δίδει ζωηρότητα).—κέρναις (κεραυνὺς) ἀναμειγνύων.— ἕνα και δύο = ἕνα πρὸς δύο.— πλέαις (αἰτ. πληθ. ἀντὶ πλέας), προληπτ. κατηγοριμ.: ὥστε πλέας εἶναι=ὥστε πλησθῆναι ὥστε νὰ εἶναι πλήρεις.— κάκ κεφάλας κατὰ κεφαλῆς, μέχρι κεφαλῆς, μέχρι στεφάνης.— ἀ δ' ἑτέρα ἢ δὲ ἑτέρα.—ὠθήτω ἀντὶ ὠθεί-τω (ἐρμ.: τὸ δὲ ἐν ποτήριον ἄς διαδέχεται τὸ ἄλλο ἄνευ διακοπῆς).

β) Στ. 3. Σεμέλη· θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου, μήτηρ τοῦ Διονύσου.

Σ Α Π Φ Ω

Ἡ Σαπφῶ (627 - 567 π.Χ.) ἐγεννήθη ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας εἰς τὴν Ἐρεσσὸν τῆς Λέσβου και ἦτο σύγχρονος τοῦ Ἀλκαίου. Τὸ λεσβιακὸν ὄνομά της ἦτο **Ψάπφα**. Ἐζήσεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν Σικελίαν, ἐπιστρέψασα δὲ εἰς τὴν Λέσβον ἐγκατέστησεν εἰς τὸν οἶκόν της μουσικὴν και ποιητικὴν σχολήν. Εἰς αὐτὴν ἐσύχναζον πολλαὶ νεάνιδες, μετὰ τῶν ὁποίων ἡ Σαπφῶ συνεδέθη δι' ἀδελφικῆς ἀγάπης και ἀγῆς φιλίας.

Ἄλλ' οἱ ἐλεύθεροι και πνευματώδεις τρόποι της και αἱ ποιητικαὶ ἐκδηλώσεις τῆς γυναικειᾶς ψυχῆς της ἐξένισαν τοὺς Ἴωνας και τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι ἀργότερον ἐπλασαν διαφόρους περὶ αὐτῆς θρύλους. Ἀναληθῶς ἐπίσης ἐλέχθη, ὅτι κατόπιν ἀτυχοῦς ἔρωτος πρὸς τὸν περικαλλῆ νεανίαν Φάωνα ἐκρημίσθη ἀπὸ τοὺς βράχους τῆς Λευκάδος. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ Σαπφῶ ἦτο σεβαστὴ εἰς τὴν πατρίδα της και ἐθαυμάσθη διὰ τὸ ποιητικὸν ἔργον της. Οἱ ἀρχαῖοι θαυμασταὶ της ὠνόμασαν αὐτὴν « δεκάτην μοῦσαν », « Πιερίαν μέλισσαν » και « Λεσβίαν ἀηδόνα ». Τὰ ποιήματα τῆς Σαπφοῦς ἦσαν ὕμνοι, ᾠδαὶ ἐρωτικῆς ὑποθέσεως και ἐπιθαλάμια, ὅλα εἰς αἰολικὴν διάλεκτον.

59 (1). Ὠδὴ εἰς τὴν Ἀφροδίτην.

α) Στ. 1 - 4. ποικιλόθρονος ὁ καθήμενος εἰς πεποικιλμένον, εἰς καταστάλιστον θρόνον.—δολόπλοκος (δολοπλόκος) πανοῦργος.—λίσομαι ἰκετεύω.—ἄσα (ἢ ἄσση) στενοχωρία, θλιψίς.—ὄνια (ἀνία), λύπη, βάσανον — δαμνάω 1) δαμάζω, 2) καταπονῶ, καταθλίβω.

Στ. 5 - 24. τυιδ' (τῆδε) ἐδῶ.—αἶ ποτα (=εἶποτε) ἐὰν κάποτε, (ἐδῶ = ὅπως κάποτε).—κἀτέρωτα (και ἐτέρωτα) και ἄλλοτε.—τᾶς ἕμας αὖδως (γεν.): ἢ αὖδω (τῆς αὖδως) αὐδῆ, φωνή.—αἰοισα

(αἶουσα) ἀκούουσα.— πῆλυι (τῆλε) ἀπό μακράν.— κλύω ἀκούω.— λίποισα = λιπούσα.— ὑπασδεύξαισα ὑποζεύξασα.— ὤκυς (ὠκὺς) ταχύς.— στρουῦθος στρουθίον, σπουργίτης.— δίννεντες (δινούντες) κινούντες.— περί ὑπέρ, ὑπεράνω.— ὦρανος οὐρανός.— αἶψα ταχέως.— ἐξίκοντο ἔφθασαν εἰς τὸ τέλος των.— τὺ σύ.— μάκαιρα (θηλ. τοῦ μάκαρ) μακαρία, πανευδαίμων.— ἦρε' (ἦρεο), τοῦ ἐρωτῶ.— ὅττι ὅ,τι, τί;— δηῦτε (δὴ αὐτε), ὅττι δηῦτε τί λοιπὸν πάλιν.— κῶττι (καὶ ὅττι) καὶ τί;— μαινόλας μαινόμενος, παράφορος.— Πείθω ἢ Πειθῶ (ἢ θεραπευαίνεις τῆς Ἀφροδίτης).— μαῖσαι· τὸ ἀ' πρόσ. μαῖμαι (μαίομαι) ζωηρῶς ἐπιθυμῶ.— ἐς σάν φιλότατα (= φιλότητα) εἰς τὴν ἀγάπην σου.— ἀδικήω = ἀδικέω (ὦ).— καὶ γὰρ καὶ βεβαίως. αἰ = εἰ (βλ. καὶ στ. 5).— διώξει θὰ τρέχη ὀπισθὲν σου, θὰ σὲ ἀκολουθῇ.— φίλει (φιλεῖ) ἀγαπᾷ.— κῶυκ = καὶ + οὐκ.

Στ. 26 - 28. λύω ἀπολυτρῶνω (ἐκ χαλεπῶν μεριμνῶν).— ὄσσα ὄσα.— μοι, δοτ. χαρ.— τέλεσαι = τελέσαι (ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἡμέρρει), ὑποκ. ἐνν. σέ.— ἡμέρρω (ἡμείρω) = ποθῶ.— αὐτα αὐτή.

β) Ἡ ᾠδὴ αὕτη διεσώθη ὀλόκληρος ὑπὸ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεύς (τεχνογράφου καὶ ιστοριογράφου τοῦ ἀ' π.Χ. αἰῶνος), ὁ ὁποῖος περιέλαβεν αὐτὴν εἰς τὸ « Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων » ἔργον του, ὡς δεῖγμα τέχνης καὶ ὕφους.

Στ. 2. δολόπλοκος· ὡς ἐμπνέουσα δολοπλοκίας καὶ πλεκτάνας.

Στ. 10. στρουῦθοι· τὰ στρουθία καὶ αἰ περιστεραὶ ἦσαν ἱερὰ πτηνὰ τῆς Ἀφροδίτης.

Στ. 18. Ἐδῶ ἡ ποιήτρια παρουσιάζει αὐτὴν τὴν Ἀφροδίτην ὁμιλοῦσαν (διατὶ ἢ στροφή αὕτη τοῦ λόγου;)

60 (2) Ἡ ξενιτέμενη φίλη.

α) Στ. 1 - 5. ἄπυ ἀπό, μακράν.— τυῖδε (τῆ δε) ἐδῶ.— νῶν νοῦν τυῖδε νῶν ἔχοισα (ἡ ξενιτεμένη φίλη μας Ἀριγνώτα) κατευθύνουσα τὰς σκέψεις της πρὸς τὰ ἐδῶ.— ὡς (χρον.) ὅτε— πεδαζῶω συζῶ· ὡς πεδεζώομεν ὅταν ἐζούσαμε μαζί.— βεβᾶως βεβαίως, ἀσφαλῶς.— ἔχεν εἶχεν, ἐθεώρει.— ἱκελος (καὶ εἶκελος) ὁμοῖος· τὸ ἱκέλαν κτηρμ.— θεᾶ = θεᾶ (ἐκ τοῦ ἱκέλαν) = ὁμοίαν πρὸς θεάν.— μόλπα (= μολπή) ἄσμα.— σᾶ δὲ μάλιστα ἔχαιρε μόλπα = εὗρισκε μεγίστην εὐχαρίστησιν εἰς τὸν ἰδικόν σου ἄσμα.

Στ. 6 - 11. νῦν δέ, ἀντίθεσις εἰς τὸ ὡς πεδεζώμεν.—ἐμπρέπομαι (ἐμπρέπω) διαπρέπω, ξεχωρίζω.—**Λύδαι** = Λυδαί, αἱ ἐκ τῆς Λυδίας.—**περρέχω** (περιέχω) ὑπερέχω.—**ἐπίσχω** (ἐπέχω) διευθύνω.—**θάλασσαν ἐπ' ἀλμύραν** ἐπὶ τὴν ἀλμυρὰν θάλασσαν.—**ἴσως καὶ ὁμοίως, ὅπως καὶ.**—(**ἐπὶ**) **πολυανθέμοις ἀρούραις** (αἰτ. πληθ.) πρὸς τὰς ἀνθισμένους ἐκτάσεις τῆς ξηρᾶς.

Στ. 12 - 14. **ἔέρσα** δρόσος.—**κάλα καλή, χαρίεσσα** (κτγρμ.).—**κέχυται** εἶναι χυμένη, διασκορπισμένη.—**τεθάλαισι** (τεθήλασι) θαλάσσοις.—**κάπαλ'** (= καὶ ἄπαλα) ἀπαλά.—**ἄνθρυσκον**, φυτὸν φέρον ἄνθος σκιαδωτὸν (ὅμοιον πρὸς τὸν ἄνηθον), ἀγριόχορτον.—**μελίλωτος**, εἶδος εὐώδους τριφυλλίου.—**ἀνθεμώδης** πολυανθής, ἀνθισμένος.

Στ. 15 - 17. **ζαφοίταις** (ι) διαφοιτᾶ, περιφέρεται ἐδῶ (νοεῶς).—**ἐπιμνάσθαισα** ἐπιμνησθεῖσα.—**ἄγανος** πρᾶος, γλυκύς.—**ἀγάνας Ἀτθίδος** ἐπειδὴ ἐνεθυμήθη τὴν γλυκεῖαν φίλην τῆς Ἀτθίδας.—**ἱμερος** (= ἱμερός) πόθος· **ἱμέρφ λέπταν φρένα'** με πόθον εἰς τὴν λεπτήν, τὴν εὐαίσθητον ψυχὴν τῆς.—**βόρηται** (= βαρεῖται) καταπιέζεται ὑπὸ τοῦ βάρους.—**τὸ κῆρ** (κέαρ), γεν. κῆρος, καρδία.—**ἄσα(η)** ἀνία, θλίψις.

Στ. 18 - 20. **κῆθι** ἐκεῖ.—**ἔλθην** (= ἐλθεῖν) ν' ἀπέλθωμεν.—**ἄμμε** (ἢ ἄμμι) ἡμῖν, (εἰς τὸ βοᾶ).—**ὄξυ** δυνατά.—**τὰ δέ ἀλλ' αὐτὰ** (δηλ. τὰς φωνὰς τῆς Ἀριγνώτας).—**γαρύω** (= γηρύω) φωνάζω, (ἢ γῆρυς = ἡ φωνή)· **οὐ γαρύει νῶν** δὲν φωνάζει, δὲν διαβιβάζει εἰς ἡμᾶς.—**νύξ πολύως ἢ πολύωτος** νύξ, ἢ νύξ με τὰ πολλὰ ὄντα, (ἢ ὅποια λόγῳ τῆς ἐπικρατοῦσης σιγῆς ἀκούει τὰ πάντα).—**δι' ἄλος** (= δι' ἄλός), διὰ τῆς θαλάσσης, μέσῳ τῆς θαλάσσης.—

β) Ἡ μαθήτρια τῆς Σαπφοῦς Ἀριγνώτα νυμφευθεῖσα ἐν Σάρδεσιν αἰσθάνεται λύπην διὰ τὸν χωρισμὸν ἀπὸ τὰς φίλας τῆς. Τὰ συναισθηματὰ αὐτὰ τῆς Ἀριγνώτας διερμηνεύει ἡ Σαπφῶ ἀπυθυνομένη διὰ τοῦ ποιήματος τούτου πρὸς τὴν μαθήτριαν καὶ φίλην τῆς Ἀτθίδας.

Τὸ ποίημα δὲν διεσώθη ὁλόκληρον. Ἐλλείπει ἡ α' στροφή, μέρος τῆς β' καὶ τὸ τέλος. Παρὰ τοῦτο τὸ ἀπόσπασμα εἶναι ἀξιολογώτατον.

61 (3). Εἰς γυναῖκα ἄμουσον.

α) **κατθάνοισα** (καταθανοῦσα) ὅταν ἀποθάνῃς.—**κείσαι** θά κεῖσαι, θά εἶσαι μέσα εἰς τὸν τάφον σου.—**οὐδέ ποτα καὶ ποτὲ δέν.**—**μαμαμοσύνα σέθεν ἔσσετ'** = θὰ μνημονεύεται τὸ ὄνομά σου.—**οὐδ'**

ἔρος (σέθεν ἔσεται) οὔτε θά σέ ποθῆ κανεῖς (θά σέ ἀναζητῆ).—
πεδέχω μετέχω.—ἀφάνης ἀφανής, ἄσημος.—κῆν = καί ἐν.—πεδῶ (ά),
αἰολ. καί δωρ. = μετά.—ἄμαυρος (ἀμαυρός) σκοτεινός, ἄδοξος.—ἐκ-
πεποταμένα ὅταν ἀποθάνης (τοῦ ἐκποτάομαι) πετῶ ἔξω· ἐδῶ ἐπὶ τῆς
ψυχῆς, ἡ ὁποία πετᾷ ἔξω τοῦ σώματος.

β) Στ. 3. Τὰ ρόδα τῆς Πιερίας· ἐννοεῖ τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ποιή-
σιν (ἀ ν τ ο ν ο μ α σ ί α)· τὰ ρόδα ἐθεωροῦντο ἀγαπητὰ ἄνθη τῶν Μουσῶν,
αἱ ὁποῖαι ἐλατρεῦοντο ἐν Πιερίᾳ (βλ. 11 (3), στ. 2 «Μοῦσαι Πιερίδες»).

—Διατὶ ἐκδηλοῖ τοιαύτην ἀποστροφὴν ἢ Σαπφῶ πρὸς τὴν ἀπειρώ-
καλον καὶ ἄμουσον γυναῖκα; Πῶς ἐκφράζει τὴν ἀποστροφὴν τῆς αὐτῆς;

62 (4) Εἰς ὠραίαν κόρην ἀκόμη ἀνύπανδρον.

οἶον ὅπως.— γλυκύμαλον γλυκύμηλον.— ἐρεύθομαι κοκκινί-
ζω, γίνομαι κόκκινος (ἐρευθος — ἐρύθημα, κοκκινάδα).—ὔσδος (ἀρσ.)
= κλάδος· ἄκρω ἐπ' ὕσδω ὑψηλὰ εἰς τὴν ἄκραν τῶν κλάδων.—μαλο-
δρόπτης (μῆλα δρέπω) οἱ κόπτοντες τὰ μῆλα (οἱ μηλοτρυγηταί).—οὐ
μὰν καὶ ὅμως δὲν (σχῆμα ἐ π α ν ο ρ θ ὶ σ ε ω ς).—ἐπίκεσθαι (ἐφικέ-
σθαι) νὰ τὸ φθάσῃ.

63 (5). « Ὑπεροχὴ ».

α) ἄστερες ἀστέρες.— κάλα καλή, ὠραία.— σελάννα σελήνη.—
ἄψ ἀντὶ αἶψα ἀμέσως.— ἀπυκρύπτοισι ἀποκρύπτουσι.— φάεννον
εἶδος (φαιινὸν εἶδος) λαμπρὰ μορφή.— ὄπποτα λάμπη ὅποταν λάμ-
πη.— πλήθοισα (= πλήθουσα) πλήρης (ὀλόγιομη).— ἐπὶ γὰν παῖσαν
εἰς ὅλην τὴν γῆν.— ἀργυρέα ἀργυρόχρους (ἀργυρόχρωμη).

β) Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο, ὡς καὶ τὸ κατωτέρω, δεικνύει πόσον μεγά-
λην ἀπήχησιν εἶχεν ἡ φύσις εἰς τὴν εὐαίσθητον ψυχὴν τῆς Σαπφούς.
Ἄλλο ὅμως νόημα λαμβάνει τὸ ποίημα, ἂν θεωρηθῆ ὡς ἀλληγορικὴ
ἐκφρασις τῆς ὑπεροχῆς τῆς μαθητρίας τῆς Ἀριγνώτας ἐν συγκρίσει
πρὸς τὰς ἄλλας γυναῖκας τῆς πατρίδος τῆς.

64 (6). Ῥέμβη.

ἀμφὶ τριγύρω.— ἴψοθεν (= ὑψόθεν) ἀνωθεν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.— κε-
λάδει κελαδεῖ.— ὕσδος, ὄσδος ἀντὶ ὄζος κλάδος, κλώνος.— μάλι-
νος, μῆλινος τῆς μηλέας.— αἰθυσσόμενος (τοῦ ρ. αἰθύσσομαι)
σειόμενος.— κῶμα (τὸ) = 1) λήθαργος, «ἀποκάρωμα», 2) ρέμβη,

ὄνειροπόλησις.—καταρρεῖ—καταρρέει, ρέει πρὸς τὰ κάτω.

65 (7). **Γαμβρός** (ἐπιθαλάμιον, ἀπόσπασμα).

α) ὕφοι καὶ ἴφοι, αἰολ. ἀντὶ ὕφοϊ ὕψηλά.— **μέλαθρον** ὑπέρθυρον ἢ ὄροφῆ.—**ἀέρρω** (ἀείρω, αἶρω) ὑψώνω, σηκώνω.—**τέκτων** ξυλουργός, οἰκοδόμος.—**ἴσσοσ** ἴσος.—**Ἄρει** = Ἄρει.—**ἄνδρος** ἀνδρός.—**μεγάλω** μεγάλου, μεγαλοσώμου.

β) Τὰ ἐπιθαλάμια ἦσαν γαμήλια ἄσματα, τὰ ὁποῖα ἐψάλλοντο κυρίως ὅταν ἡ νύμφη ὠδηγεῖτο ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον. Ἄλλὰ καὶ ὅταν ὠδηγεῖτο ἡ νύμφη ἐκ τῆς οἰκίας τῆς εἰς τὴν τοῦ γαμβροῦ, ἐψάλλοντο καθ' ὁδὸν γαμήλια ἄσματα (ὕμέναιοι), ἕπως καὶ σήμερον γίνεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.

Ὑμῆναος Ὑμέναιος, ὁ θεὸς τοῦ γάμου. **Ὑμῆναον** ἐνν. **μέλπετε**: ἡ λέξις αὕτη ἐπανελαμβάνετο εἰς τὰ ἐπιθαλάμια ἄσματα μεθ' ἕκαστον στίχον ἢ παρενεβάλλετο εἰς τὰς στροφάς, τρόπον τινὰ ὡς ἐπῶδος, καὶ ἐψάλλετο ὑπὸ χοροῦ. Ὁ χορὸς ἦτο διηρημένος εἰς δύο τμήματα, ἅτινα ἐψάλλον ἐναλλάξ ἀνὰ ἕνα στίχον ἢ ἀνὰ μίαν στροφήν. Τὴν ἐπιφώνησιν **Ὑμῆναον** ἐψάλλον καὶ τὰ δύο τμήματα (ἡμιχόρια) μαζί.

Ἡ Σαπφῶ παρουσιάζει μετὰ τινος φιλοπαίγμωνος διαθέσεως τὸ ἀνάστημα γαμβροῦ, καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται οὗτος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν ὀδηγῶν τὴν νύμφην.

66 (8). **Ἰθυρωρός** (ἐπιθαλάμιον ἀπόσπασμα).

α) **θυρώρω** = θυρωρῶ.—**ἐπτορόγυιος** (ἐπτὰ + ὄργυια) ὁ ἔχων μῆκος ἐπτὰ ὄργυιῶν.—**σάμβαλον** σάβαλον, ὑπόδημα.—**πεντεβόη** ἢ **πεμπεβόη** ἐκ πέντε δερμάτων βοείων.—**πίσυγγος** ὑποδηματοποιός.—**ἐξεπόνασαν** (= **ἐξεπόνησαν**) κατεσκεύασαν.

β) Καὶ εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἡ Σαπφῶ μετὰ τινος εὐθύμου διαθέσεως μᾶς παρουσιάζει τὸν θυρωρὸν τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ.

— Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τῆς Σαπφῶς;

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

Ἰο Ἄνακρέων ἐγεννήθη εἰς τὴν Τέων, πόλιν τῆς Λυδίας ἐναντὶ τῆς Σάμου, ἄγνωστον ἀκριβῶς τότε. Ἦτο ὁμῶς ἀνὴρ ἡδῆ, ὅτε τὸ 540

π.Χ. ἐγκατέλειψε τὴν πατρίδα του κατόπιν τῆς ὑποταγῆς τῆς εἰς τοὺς Πέρσας ἐπὶ Κύρου τοῦ μεγάλου. Κατέφυγε τότε εἰς τὰ Ἄβδηρα τῆς Θράκης, ἀποικίαν τῶν Τηίων. Ἐκεῖθεν προσκληθεὶς ἀλληλοδιαδόχως διέτριψεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὰς αὐλὰς τῶν τυράννων Πολυκράτους τῆς Σάμου, τῶν Πεισιστρατιδῶν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἀλευαδῶν τῆς Θεσσαλίας. Ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας ἄγνωστον τοῦ.

Συνέθεσεν εἰς ποικίλα μέτρα ποιήματα ἐρωτικὰ καὶ συμποσιακὰ ἀποτελοῦντα πέντε βιβλία, ἐκ τῶν ὁποίων σφύζονται μόνον ἀποσπάσματα. Τὰ ποιήματα τοῦ Ἀνακρέοντος εἶχον γίνεαι δημοτικώτατα καὶ ἀπέκτησαν βραδύτερον πολλοὺς μιμητάς, οἱ ὅποιοι ἔγραψαν τὰ λεγόμενα « ἀνακρεόντεια » ᾄσματα.

67 (1). Παραγγελίαι διὰ τὸ συμπόσιον.

α) **Στ. 1 - 6.** ἄγε δὴ, παρακαλ.—κελέβη (ἤ), μέγα ποτήριον (εἶδος κανάτας).—ἡ ἄμυστις (πόσις) τὸ νὰ πίνη κανεὶς χωρὶς νὰ κλείῃ τὸ στόμα, ἀπνευστί, μονορουφί (ἐκ τοῦ α στερητ. καὶ μύω = κλείω).—προπίνω πίνω πρῶτος.—τὰ μὲν...τά... δ' ἀφ' ἐνὸς μὲν, ἀφ' ἑτέρου δέ.—ἐγγέας (μετοχ. ἀορ. τοῦ ἐγγέω) ἐνν. εἰς τὴν κελέβην.—κύαθος ποτήριον (διὰ τοῦ ὁποίου ἦντλον τὸν οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος).—ἀνυβρίστως νηφαλίως, εὐπρεπῶς.—ἀνά... βασσαρήσω: ἀναβασσαρέω εὐθυμῶ («μπαίνω στὸ κέφι»)—δηῦτε = δὴ αὐτε πάλιν δέ.

Στ. 7 - 11. οὔτω (μὲ οὐσ.) μὲ τόσον...—ἀλαλητὸς ἀλαλχημός.—μηκέτι... μελετῶμεν ἄς μὴ γυμναζώμεθα πλέον, ἄς μὴ κάμνωμεν γυμνάσια (σκυθικῆς οἰνοποσίας).—παρ' οἴνω εἰς τὸ συμπόσιον.—ἀλλὰ ὑποπίπνοντες πίνοντες μετρίως («κουτσοπίνοντας»)—ἐν καλοῖς ὕμνοις ἀνάμεσα σ' ὠραίους ὕμνους, (ψάλλοντες ὠραίους ὕμνους).

β) **Στ. 3 - 4.** Διὰ τὰς ἀναλογίας τῆς ἀναμείξεως τοῦ οἴνου βλ. Ξενοφάνους «Συμπόσιον» στ. 4, σελ. 96.

Στ. 6. βασσαρέω (εὐθυμῶ), ἐκ τοῦ ὀνόματος Βασσαρεύς, ὅπως ἐλέγετο ὁ Διόνυσος ὑπὸ τῶν Θρακῶν.

Στ. 9. Σκυθικὴ πόσις· οἱ Σκύθαι ἐφημίζοντο διὰ τὴν ἄμετρον οἰνοποσίαν: ἔπινον οἶνον ἄκρατον.

Στ. 10 - 11. καλοῖς ἐν ὕμνοις· πρβλ. τὸ «εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις» τοῦ Ξενοφάνους εἰς «Συμπόσιον» σελ. 26, στ. 14.

α) **πολιὸς ὑπόλευκος.**—τὸ **κάρη** ἢ τὸ **κάρα** (γεν. τοῦ **καρήατος** καὶ **κάρητος** ἢ **κεφαλῆ**· ἐδῶ = ἡ κόμη, τὰ μαλλιά (μ ε τ ω ν υ μ ί α).—**πάρα** (ἔστι) = **πάρεστι**.—**γλυκεροῦ** κλπ. ἢ **σειρά**: **οὐκέτι λέλειπται πολλὸς χρόνος γλυκεροῦ βιότου.**—**ἀνασταλύζω** ἀναστενάζω.—**θαμὰ** συχνά.—**μυχὸς ἄιδεω** τὰ βάθη τοῦ Ἄδου.—**ἀργαλέος** φρικτός, πικρός.—**έτοιμόν (ἔστι)** εἶναι ὠρισμένον, ὑπερβέβαιον.

β) **Τάρταρος**· οὗτος ἦτο κατὰ τὴν ἀρχαίαν πίστιν σκοτεινὸς καὶ φοβερὸς τόπος ὑπὸ τὸν Ἄδην, εἰς βάθος τόσον, ὅση ἢ ἀπόστασις τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς.

α) **σφαίρη πορφυρῆ**, δοτ. ὄργ. εἰς τὸ **βάλλων**: «κτυπώντας με μὲ σφαῖρα πορφυρή».—**δηῦτε** (= **δὴ αὐτε**) ἰδοὺ πάλιν, πάλιν λοιπόν.—**νεῆνις, νεήνις** || **νῆνις νήνις** δοτ. **νήνι** = νεάνιδι (εἰς τὸ **συμπαίζειν**).—**ποικιλοσάμβαλος** ποικιλοσάνδαλος, ἡ φοροῦσα σανδάλια πεποικιλμένα («πλουμιστά»).—**ἔστιν γάρ...** εἶναι δὰ (παρενθετικῶς).—**εὐκτιτος** ἔχων (ἔχουσα) ὠραίας οἰκοδομάς.—**καταμέμφομαι** ψέγω, «περιγελῶ».—**χάσκω** (ὡς καὶ ἡ σημερινὴ σημασία του): προσβλέπω μὲ ἀνοικτὸν στόμα.—**πρὸς ἄλλην**, ἐνν. **κόμην** (πρὸς ἄλλον τινά.)

β) **Στ. 1. σφαίρη πορφυρῆ**· ὄπλα τοῦ Ἑρωτος εἶναι κυρίως τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη, δι' ὧν ἐπληττεν ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὅποιον ἤθελε νὰ ἐμβάλλῃ σφοδρὸν ἔρωτα. Πλὴν τούτων εἶχε καὶ σφαῖραν (τόπι), διὰ τῆς ὁποίας ἐπληττεν ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον ἤθελεν ἀπλῶς νὰ ἐμβάλλῃ εἰς πειρασμόν.

Στ. 5. ἀπ' εὐκτίτου Λέσβου· διὰ τούτων χαριεντιζόμενος ὑπονοεῖ, ὅτι δὲν τὸν καταδέχεται ἡ νεῆνις ὡς ἐπαρχιώτην, «πρωτευουσιάνᾳ αὐτῇ».

Στ. 7. καταμέμφεται· ἡ νεῆνις τὸν περιπαίζει διὰ τὴν λευκὴν κόμην του. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι αἱ γυναῖκες τῆς ἀρχ. Λέσβου ἦσαν χειραφετημένοι, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐλευθεριότης τῆς νεάνιδος.

—*Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ἀνακρέοντος; Κατὰ τί ὁμοιάζει ὁ Ἴων Ἀνακρέων πρὸς τοὺς Αἰολεῖς λυρικοὺς;*

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Τ Ε Ρ Π Α Ν Δ Ρ Ο Σ

Ὁ Τέρπανδρος (680 - 620 π.Χ.) εἶναι ὁ ἀρχαιότατος τῶν Λεσβίων χορικῶν ποιητῶν. Ἐδοξάσθη κυρίως ὡς μουσικός, διότι ποικιλοτρόπως προήγαγε τὴν μουσικὴν τέχνην καὶ συνεκέντρωσε τὰς διεσπαρμένας μελωδίας, ὅσαι ἐποιήθησαν ὑπὸ τῆς φυσικῆς κλίσεως τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ἐρρύθμισε κατὰ τεχνικούς κανόνας. Ἀλλὰ καὶ ἡ ποίησις αὐτοῦ φαίνεται, ὅτι δὲν ἐστερεῖτο ἀξίας, ὡς μαρτυροῦν τὰ ὀλίγα διασωθέντα ἀποσπάσματα τῶν ποιημάτων του.

70. Ἀποσπάσματα Τερπάνδρου.

Ἄπ. 1. α) **ἀρχά** ἀρχή, ἔναρξις (διότι ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Διὸς ὅλοι οἱ ποιηταὶ ἤρχιζον τὰ ποιήματά των, ἐξ οὗ καὶ τὸ «ἀπὸ Διὸς ἀρχεσθαι». — **ἀγήτωρ** ἡγήτωρ· εἶναι φανερὸν ὅτι τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἦτο προοίμιον μακροτέρου ἄσματος.

β) Στίχοι ὀλοσπόνδαιοι. Τούτους μετεχειρίζοντο οἱ Ἕλληνες λυρικοὶ κατὰ τὰς σπονδάς.

Ἄπ. 2. α) **ἔνθα** ὅπου. — **αἰχμά** ἡ αἰχμή, τὸ δόρυ (τὸ πολεμικὸν πνεῦμα.). — **μῶσα** μοῦσα. — **λιγὺς** (λίγεια, λιγύ) καλλίφωνος. — **δία** (-η) δικαιοσύνη. — **εὐρυάγυια** ἡ ἔχουσα εὐρείας ἀγυίας, ἡ ἀποφεύγουσα τὰς σκολιοδρομίας, εὐθύδικος. — **ἐπιτάρροθος** ἀρωγός, βοηθός.

β) Διὰ τοῦ ἀποσπ. τούτου ὑμνεῖ τὴν Σπάρτην, ὅπου ἤχμαζε τὸ πολεμικὸν πνεῦμα («**αἰχμά**»).

Ἄπ. 3. α) **σοὶ** (κελαδήσομεν) πρὸς τιμὴν σου. — **ἀποστέρξαντες** ἀφήσαντες, ἀπορρίψαντες. — **τετράγηρυν** ᾄοιδὰν τὴν διὰ τετραχόρδου λύρας μουσικὴν. — **ἐπτάτονος** ἐπτάχορδος, ἐπτάφωνος.

β) Ὁ Τέρπανδρος ἐτελειοποίησε τὴν κιθάραν καὶ ἠῤῥῆξε τὰς χορδὰς αὐτῆς ἀπὸ 4 εἰς 7. Διὰ τοῦτο λέγει ὅτι θὰ ψάλλῃ διὰ τῆς «ἐπτατόνου φόρμιγγος».

Α Λ Κ Μ Α Ν

Ὁ Ἀλκμάν ἤχμασε περὶ τὸ 620 π.Χ. Ἦτο Λυδὸς ἐκ Σάρδεων, ἀλλ' αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Κιμμερίων (βλ. Καλλῖνον) ἐπωλήθη ὡς δοῦλος

εἰς τὴν Σπάρτην, ὅπου διακριθεὶς διὰ τὴν μουσικὴν του ἱκανότητα ἀπλευθερώθη καὶ ἐπωνομάσθη *Λάικων*. Προήγαγε τὴν μουσικὴν καὶ πρῶτος διεμόρφωσεν εἰς τὴν χορικὴν ποίησιν τὰς στροφὰς ἀντὶ τῶν ἀπλῶν στίχων. Ἐγράψε πολλὰ ποιήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐφημίζοντο τὰ λεγόμενα *παρθένεια*, ἤτοι ἄσματα ἀδόμενα εἰς ἑορτάς, ἰδίᾳ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὑπὸ χοροῦ παρθένων διηρημένου εἰς δύο ἡμιχόρια.

Ἐκ τῶν ἔργων του μόνον ἐλάχιστα ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Δύο ἐκ τούτων εἶναι τὰ κατωτέρω.

71 (1). Νυκτερινὴ ἡρεμία.

α) εὐδω (καθεῦδω) κοιμῶμαι, ἡσυχάζω.— ἡ φάραγξ τὸ φαράγγι. ὁ πρῶν (πληθ. οἱ πρῶνες ἢ πρῶνες) προεξοχή ὄρους, βράχος.— φῦλα αἱ φυλαὶ (φῦλά θ' ἐρπετὰ καὶ τὰ ποικίλα εἶδη τῶν ἐρπετῶν).— τόσσα ὄσα.— ὄρεσκῶς ὄρεσίβιος.— κνώδαλον ἀγρίμι (ἐδῶ = θαλάσσιον ζῷον, κῆτος).— βένθος βάθος.— πορφύρεος ταραχώδης, σκοτεινός.— τανυπτέρυξ (τανυσίπτερος) ὁ ἔχων μακρὰς πτέρυγας, μακρόπτερος.

β) Ὁ ποιητὴς δίδει ἐδῶ ὠραίαν εἰκόνα τῆς κοιμωμένης φύσεως. Ἄναλύσατε τὴν εἰκόνα εἰς τὰ στοιχεῖα της. (Πρβλ. Σολωμοῦ «Γαλήνη»).

72 (2). Τὸ γῆρας.

α) οὐ μ' ἔτι..., ἡ σειρά τῶν λέξεων: οὐκέτι γυῖα δύναται φέρειν με = δὲν μὲ βαστοῦν τὰ γόνατά μου πιά· γυῖα τὰ μέλη τοῦ σώματος, κυρ. οἱ πόδες.— μελίγαρος, μελίγηρος (μέλι-γῆρος = φωνή, λαλιά) μελίφωνος, γλυκύφωνος.— ἱμερόφωνος (συνών. τοῦ προηγουμένου) ὁ ἔχων θελτικὴν φωνήν, «γλυκόλαλος».— βάλε (εὐχετικὸν μόριον) εἶθε, μακάρι.— κηρύλος εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ, τοῦ γένους τῶν ἀλκυονιδῶν, κυρίως δὲ ἡ ἄρρην ἀλκυών, (κοινῶς: ψαροφάγος, βασιλοπούλι).— ὄστε = ὅς ὁ ὅποιος.— ἄνθος κύματος ἀφρὸς τοῦ κύματος.— νηδεὴς (στερ. μόρ. νῆ καὶ δέος) ἄφοβος.— ἤτορ καρδία.— ἀλιπόρφυρος ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς θαλασσίας πορφύρας ἢ ὁ ἔχων χρῶμα κυανοῦν καὶ πορφυροῦν (γαλαζοκόκκινο).— εἶαρος ἕαρος.—

β) Τὸ ἄσμα εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων *παρθενείων*. (Βλ. ἀνωτέρω εἰς βιογραφ. Ἀλκιμᾶνος). Ἐδῶ ὁ Ἀλκιμάν, ὡς ἀρχηγὸς τοῦ χοροῦ (χορηγός), μονωδῶν ἀπευθύνεται πρὸς τὸν χορὸν τῶν παρθένων καὶ ὁμιλεῖ δι' ἑαυτὸν παραπανούμενος διὰ τὰ γηρατεῖά του.

Στ. 4. νηδεές ἤτορ ἔχων. Ὁ κηρύλος δὲν φοβεῖται τὰ γηρατεῖα, διότι, ὅταν γηράσῃ καὶ δὲν δύναται νὰ πετᾷ, φέρεται κατὰ τὰς ἀποδημίας (ὡς λέγει ἡ παράδοσις) ἐπὶ τῶν πτερέγων τῶν θηλειῶν.— **εἶαρος θρυς** οἱ κηρύλοι, ὅπως καὶ αἱ χελιδόνες, εἶναι προάγγελοι τῆς ἀνοιξέως.

ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ

Ὁ Στησίχορος (640 - 555 π.Χ.) ὠνομάζετο Τεισίας καὶ κατήγετο ἐκ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. Κατῆλθεν εἰς Ἱμέραν τῆς Σικελίας, ὅπου ἐπωνομάσθη *Στησίχορος ὁ Ἱμεραῖος*. Συνέθεσε ποιήματα ποικίλα, τὰ ὅποια παρέδιδεν εἰς τοὺς χορούς, τοὺς ὁποίους πρῶτος αὐτὸς ἔστησεν (ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐπωνυμία του). Τὰ ποιήματά του, ἔχοντα ὑποθέσεις ἐξ ἀρχαίων μύθων, ἐξετείνοντο εἰς 26 βιβλία.

Σπουδαία καινοτομία τοῦ Στησιχόρου ὡς πρὸς τὴν μορφήν τῶν ὕμνων εἶναι ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπινοηθεῖσα «*τριάς*», ἥτοι ὁμὰς ἐκ τριῶν στροφῶν· δηλ. μετὰ τὰς δύο ἐπακριβῶς ὁμοίας στροφάς, *στροφὴν καὶ ἀντιστροφὴν*, ὁ Στησίχορος προσέθεσε καὶ τρίτην, τὴν *ἐπωδόν*, μὲ διάφορα μέτρα καὶ μὲ διάφορον μουσικὸν σκοπὸν. Δυστυχῶς ὅμως ἐλάχιστα ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ ἔργου του περιεσώθησαν.

73. Ἡ νυκτερινὴ ἐπιστροφή τοῦ Ἥλιου.

α) Ἐπεριονίδας (-δης) ὁ υἱὸς τοῦ Ἐπεριώνος, ἐνὸς τῶν Τιτάνων.— **δέπας** ποτήριον.— **ἐσκατέβαινε** κατέβαινε μέσα εἰς.— **βένθος** βάθος.— **ἐρεμνός** (ἐρεβνός) σκοτεινός.— **ὁ δὲ πάις Διός**, δηλ. ὁ Ἡρακλῆς.— **κουριδίη ἄλοχος** νόμιμος σύζυγος, ἢ ἀπλῶς: σύζυγος' (βλ. Καλλίνου, στ. 7).— **ποσσί** μετὰ τὰ πόδια, πεζῆ.

β) Οἱ στίχοι οὗτοι εἶναι ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖον ἐπεγράφετο «*Γηρουνηίς*» καὶ εἶχεν ὡς ὑπόθεσιν τὸν γνωστὸν ἄθλον τοῦ Ἡρακλέους. Οὗτος διετάχθη ὑπὸ τοῦ Εὐρύσθεως νὰ κομίσῃ τὰς βοῦς τοῦ Γηρούνου, τρικεφάλου τέρατος οἰκοῦντος εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς γῆς. Πορευόμενος ὁ Ἡρακλῆς διὰ τῆς Εὐρώπης ἔστησε τὰς Ἡρακλείους στήλας, ἔλαβε δὲ ἐκεῖ παρὰ τοῦ Ἥλιου χρυσοῦν δέπας, διὰ τοῦ ὁποίου διέπέρασε τὸν ὠκεανόν. Ἀφοῦ δὲ ἔλαβε τὰς βοῦς καὶ ἐφόνευσε τὸν Γηρούνην, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἡρακλείους στήλας, ὅπου ἀπέδωσε τὸ δέπας εἰς τὸν Ἥλιον. Καὶ τώρα ὁ Ἥλιος μέλλει ν' ἀκολουθήσῃ διὰ τοῦ ὠκεανοῦ

τὴν νυκτερινὴν πορείαν τοῦ ἐπιστρέφοντος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ, ὅπουθεν θὰ ἐπανέλθῃ τὴν πρῶταν τῆς ἐπομένης, διὰ τὴν φωτίσθη τὸν κόσμον.

Δέπας ἦτο πλατὺ ποτήριον μὲ λαβάς, διὰ τοῦ ὁποίου ἤντλουν τὸν οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος. Κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων ἐντὸς τοιοῦτου ποτηρίου, ὡς ἐπὶ κλίνης, ἐφέρετο ὁ ἥλιος ἀπὸ τὴν δύσιν εἰς τὴν ἀνατολὴν κατὰ τὴν νύκτα, ἐνῶ ἐξ Α πρὸς Δ ἐφώτιζε τὸν κόσμον ἐλαύων ἐπὶ τεθρίππου, συρομένου ὑπὸ πυριπνῶν ἵππων.

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Τρεῖς ποιηταὶ ἔφερον τὴν χορικὴν ποίησιν εἰς τὴν τελειότητα. Οὗτοι ἦσαν ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης καὶ ὁ Πίνδαρος.

Ὁ Σιμωνίδης οὗτος (556-468 π.Χ.), διάφορος τοῦ Σημωνίδου τοῦ Ἀμοργίνου, ἐγεννήθη εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Ἰουλίδα τῆς νήσου Κέω (ἢ ὅποια σήμερον ὀνομάζεται Κέα, κοινῶς Τζιά). Κατ' ἀρχὰς ἐγίνε γνωστὸς ὡς χοροδιδάσκαλος, ἀφοσιωθείς ὁμοῦ εἰς τὴν ποίησιν ἠτύχησε νὰ ἀποκτήσῃ μεγάλην φήμην. Ἔνεκα τούτου αὐλαὶ φιλομούσων τυράννων ἐφιλοτιμοῦντο νὰ καλέσουν πλησίον αὐτῶν τὸν ποιητὴν. Τοιοῦτοτρόπως ἔζησεν ἐπὶ πολὺ πλησίον τῶν Πεισιστρατιδῶν ἐν Ἀθήναις. Ἐπειτα μετέβη εἰς Θεσσαλίαν πρὸς τοὺς Ἀλευάδας καὶ Σικοπάδας, τοὺς ὁποίους ἐνεκωμιάζεν ἐπὶ μισθῷ. Κατὰ τὰ μνηδία ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἐγίνε φίλος τοῦ Θεμιστοκλέους. Τότε διὰ τῶν ὑπερόχων ἐπιγραμμάτων τοῦ ὑμνήσε τοὺς μεγάλους ἀγῶνας τῶν Ἑλλήνων καὶ τοὺς ἠρωϊκῶς πεσόντας. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς τὴν Σικελίαν παρὰ τῇ αὐτῆς τοῦ τυράννου Ἰέρωνος. Ἐκεῖ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 90 σχεδὸν ἐτῶν.

Ὁ Σιμωνίδης ἔγραψε πολλὰ καὶ ποικίλα ποιήματα, τὰ ὅποια ἐγίναν γνωστὰ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ποίησις τοῦ κατέστη καθολικὴ καὶ πανελληνίως ὑπερπηδήσασα τοὺς φυλετικούς φραγμούς, τοὺς χωρίζοντας τοὺς Ἕλληνας ἀπ' ἀλλήλων.

Ἀτυχῶς, ἀπὸ τὴν ποιητικὴν δημιουργίαν τοῦ Σιμωνίδου, πλὴν τῶν ἐπιγραμμάτων τοῦ, μόνον ἀποσπάσματα σφύζονται. Καὶ ταῦτα ὁμοῦ μαρτυροῦν τὴν τελειότητα τῆς τέχνης καὶ τῆς ποιητικῆς τοῦ ἀξίας.

74(1). Ἐγκώμιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις, (480 π.Χ.).

α) εὐκλεῆς ἡ τύχη, διότι ἔπεσον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. — πότμος θάνατος. — πρὸ γόνων ἀντὶ θρήνων. — ἡ μνηστὶς ἡ μνήμη. — οἰκτος

λύπη.— **ἐντάφιον** (ἐνν. εἶμα) σάβανον (δηλ. τὴν δόξαν, ἢ ὅποια ἔχει περιβάλλει αὐτούς).— **εὐρῶς** εὐρωτίασις, μούχλα.— **ἀμαυρόω** ἐπισκιαζῶ, ἐξαφανίζω.— **σακός** (σηκός) ἱερὸς χῶρος (ἐδῶ = τάφος).— **οἰκέτης** ἔνοικος (**οἰκέταν**, κτηγμ. = ὡς ἔνοικον).— **εὐδοξία** δόξα.— **ἀνδρῶν ἀγαθῶν** κτλ., ἢ σειρά: **ὄδε σακός, (σακός ὦν) ἀνδρῶν ἀγαθῶν, εἶλετο (= ἐκτῆσατο) οἰκέταν εὐδοξίαν Ἑλλάδος.**— **μαρτυρεῖ**, δηλ. τοῦτο, ὅτι ὁ τάφος οὗτος ἐγκλείει τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος.— **λελοιπῶς**, μτχ. ἀναφορ.— **κόσμος** τιμῆ, ἐγκώμιον.— **ἀρετὰ** ἀνδρεία.— **ἀέναος** αἰώνιος.

β) Οἱ στίχοι οὗτοι διεσώθησαν ὑπὸ τοῦ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, ἱστοριογράφου τοῦ α' π.Χ. αἰῶνος, περιληφθέντες εἰς τὸ σύγγραμμά του «*Βιβλιοθήκη ἱστορική*» καὶ χαρακτηριζόμενοι ὑπ' αὐτοῦ ὡς «*ἄξιον τῆς ἀρετῆς ἐκείνων ἐγκώμιον*».

Στ. 3. βωμός· ἀποκαλεῖ βωμὸν τὸ τάφον τῶν πεσόντων, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἀπεδίδοντο τιμαὶ καὶ ἐτελοῦντο θυσίαι εἰς τοὺς νεκρούς, ὡς εἰς ἥρωας.

— *Ποῖαι αἱ ἀρεταὶ τοῦ ποιήματος; Ποῖα τὰ τεχνικὰ μέσα; Εἰς ποίους στίχους ἐνπάρχει ἡ κεντρικὴ ἰδέα;*

75 (2). Ἄσταθῆ τὰ ἀνθρώπινα.

α) **ἐὼν** = ὦν, αἰτιολ. μτχ.— **μὴ φάσης** = μὴ φήσης.— **μηδέ· μηδὲ φάσης... ὅσον** κτλ.— **ἔσσεται**, ἐνν. ὄλβιος (= εὐτυχής).— **ὠκειᾶ**, θηλ. τοῦ **ὠκὺς** ταχὺς ἢ σειρά: **οὐδὲ γὰρ ἡ τῆς ταχυπερύγου μίας μετάστασις οὕτως ὠκειᾶ ἐστίν.**— **μετάστασις** ἀλλαγὴ θέσεως, ἐναλλαγὴ (καταστάσεως), ἢ ἐκ τῆς ζωῆς εἰς τὸν θάνατον μετάβασις.

β) Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο, ὡς καὶ τὸ ἐπόμενον, ἀνήκει εἰς τοὺς «*θρήνους*», τοὺς ὁποίους ἔγραψεν ὁ Σιμωνίδης διὰ τοὺς Σικοπάδας, τυράννους ἐν Κρανναῖνι τῆς Θεσσαλίας, οἱ ὅποιοι κατεπλακώθησαν ὑπὸ τῆς πεσούσης στέγης τῆς οἰκίας των, διασωθέντος ὡς ἐκ θαύματος τοῦ ποιητοῦ.

76 (3). Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.

κάρτος (κράτος) δύναμις.— **ἄπρακτος** ἀνωφελής.— **μεληδῶν** μέριμνα.— **παῦρος** ὀλίγος, μικρὸς (parvus - paulus).— **αἰὼν** βίος.— **πόνος** ἀμφὶ πόνῳ βάσανα διαδέχονται τὰ βάσανα.— **ἀφυκτος** ἀνα-

πόφευκτος.—**ὁμῶς** ὁμοίως (ἀδιακρίτως δι' ὅλους).—**κείνου**, δηλ. τοῦ θανάτου.—**λάχον** = ἔλαχον ἔλαβον παρὰ τῆς μοίρας.

77 (4). 'Η Ἀρετή.

α) **λόγος** μῦθος, θρύλος.—**ναίω** κατοικῶ.—**δυσάμβατος** δυσανάβατος.—**πέτρα** βράχος.—**ἀμφέπω** διαμένω, κατοικῶ.—**οὐδέ... ἔσοπτός (ἔστιν)** οὔτε εἶναι ὄρατή.—**βλέφαρα**, ἐδῶ = ὀφθαλμοί.—**ῶ** (περιληπτικόν), ἀναφέρεται εἰς τὸ **πάντων** ἀντί: **ἔσοπτος οὐδενὶ ῶ**.—**ῶ μὴ... μόλη** εἰς ὄντινα δὲν ἔλθῃ.—**δακέθυμος** βασανιστικός: (ὅστις δὲν βασανισθῇ καὶ δὲν ιδρώσῃ).—**ἴκη τ'** = **καὶ μὴ ἴκη**, ἐνν. οὗτος (ἐκ τοῦ ῶ): καὶ δὲν ἀναπτύξῃ οὗτος εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς του δυνάμεις.

β) 'Ο ποιητὴς π ρ ο σ ω π ο ι ο ε ἰ τὴν ἀρετὴν καὶ φαντάζεται ὅτι αὐτὴ ἀποσυρθεῖσα τοῦ κόσμου διὰ τὴν αὐξανομένην κακίαν του κατέφυγεν εἰς τὰς ἀπροσίτους κορυφὰς τῶν βράχων. Διὰ τὴν φθάση κανεὶς χρειάζεται νὰ ιδρώσῃ κτλ. πρβλ. 'Ησιόδου «'Εργα καὶ ἡμέραι», στ. 289 - 292 (κατὰ μετάφρασιν Σ. Μενάρδου): «'Ομοῦς ἐμπρὸς στήν 'Αρετὴν ἔχουν ιδρωῶτα βάλλει—οἱ ἀθάνατοι, καὶ μακρινὸς ἀνήφορος σ' ἐκείνη—πηγαίνει στήν ἀρχὴν τραχὺς μόν' ἅμα κανεὶς φθίαση—στήν κορυφὴν, τότε εὐκόλος ὁ πρὶν δύσκολος εἶναι».

78 (5). 'Επίκρισις ἐπιτυμβίου ἐπιγράμματος.

α) **τίς κεν αἰνήσειε** ποῖος θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπαινέσῃ.—**νόω** πίσιονος ὀρθοφρονῶν, ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν ὀρθὴν του κρίσιν.—**ναέτας, ναιέτης (ναίω** = κατοικῶ) **κάτοικος**.—**ἀέναιος (ἀεὶ νάω** = ρέω) ὁ διαρκῶς ρέων.—**δίην** στρόβιλος.—**ἀντία θέντα** παραλληλίσαντα.—**μένος** δύναμις, ἀντοχὴ, διάρκεια.—**στάλα στήλη, βάθρον**.—**ἦσσω** κατώτερα, ἀσθενέστερα.—**θραύοντι** = θραύουσι, δύνανται νὰ θραύσουν.—**φῶς, φωτός** ἀνὴρ.—**ἄδε βουλά** = **ἦδε βουλή** ἡ ἔμπνευσις αὐτῆ.

β) 'Επὶ τοῦ τάφου τοῦ Μίδα, τοῦ βασιλέως τῶν Φρυγῶν, εἶχε στηθὴ χαλκίνη Σφίγξ, ἐπὶ δὲ τοῦ βάρθρου αὐτῆς εἶχε γραφῆ ἐπίγραμμα τοῦ Κλεοβούλου, ἐκ Λίνδου τῆς 'Ρόδου, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς ἀρχαίας 'Ελλάδος. Τὸ ἐπίγραμμα αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐδῶ ἐπικρίνει ὁ Σιμωνίδης, ἔχει ὡς ἑξῆς:

Χαλκῆ παρθένος εἰμί, Μίδου δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι.
 Ἔστ' ἂν ὕδωρ τε νάη καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλη,
 ἥελιος τ' ἀνίων λάμπη, λαμπρῆ τε σελήνη,
 καὶ ποταμοὶ πλήθωσιν, ἀνακλύσῃ τε θάλασσα,
 αὐτοῦ τῆδε μένουσα πολυκλαύστῳ ἐπὶ τύμβῳ
 ἀγγελέω παριοῦσι Μίδας ὅτι τῆδε τέθαιπται.

Στ. 5. λίθον· ὁ ποιητὴς φαντάζεται τὸ βᾶθρον τῆς Σφιγγὸς λίθινον. —**θεῶν ἦσσω·** τὰ φυσικὰ φαινόμενα **μόνον** ἀπὸ τοὺς θεοὺς εἶναι ἀσθενέστερα. Ἐπομένως δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ παραβάλλῃ κανεὶς τὴν ἀντοχήν ἢ τὴν διάρκειαν τῶν φθαρτῶν (λίθος-στάλα), πρὸς τὴν δύναμιν ἢ πρὸς τὴν ἀνακύκλησιν τῶν φυσικῶν φαινομένων.

Β Α Κ Χ Υ Λ Ι Δ Η Σ

Ὁ Βακχυλίδης (περὶ τὰ 510 - 440 π.Χ.) ἐγεννήθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἰουλίδα τῆς νήσου Κέω, ἦτο δὲ ἀνεψιὸς τοῦ Σιμωνίδου καὶ συνοδὸς του εἰς τὰ ταξίδια. Ἰδιαίτερος ἐτιμήθη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἱέρωνος τῶν Συρακουσῶν. Ἐγράψε ποικίλα χορικά ποιήματα, ἐκ τῶν ὁποίων εἶχον σωθῆ ἑλάχιστα ἀποσπάσματα. Ἀλλὰ τὸ 1896 εὗρέθη εἰς τὴν Αἴγυπτον πάπυρος μὲ 13 ἐπινίκους καὶ 6 διθυράμβους του.

Ὁ Βακχυλίδης προήγαγεν ἔτι περαιτέρω τὴν χορικὴν ποίησιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδωσε τεχνικωτέραν μορφήν, μουσικότητα καὶ ρυθμικότητα.

79 (1). Παιὸν εἰς τὴν εἰρήνην.

α) **Στ. 1-5. τίκτει** γεννᾷ, φέρει, χαρίζει.—**μεγάλα** (θηλ.) ἡ μεγαλειώδης.— **καὶ ἄνθεα μελιγλώσσων ἀοιδᾶν** (= ὦδῶν) ἄνθη μελισταλάκτων ὦδῶν (: ὠραῖα καὶ εὐχάριστα ἄσματα).— **δαιδάλεος** τεχνικός, πολυποικίλος (: ἐπὶ δαιδαλέων βωμῶν).— **θεοῖσιν**, δοτ. χαριστική.— **αἶθομαι** καίομαι (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ **τίκτει**: κάμνει νὰ καίωνται).— **μῆρα** (βοῶν καὶ μῆλων) μῆρια βοῶν καὶ προβάτων.— **τανύθριξ** μακρόμαλλος.— **γυμνασίων τε νέοις... μέλειν** (τὸ ἀπαρ. πάλιν ἐκ τοῦ **τίκτει**): κάμνει νὰ καταγίνωνται οἱ νέοι εἰς τὰ γυμνάσια (τὰς ἀθλητ. ἀσκήσεις).— **αὐλῶν** (ἄρσ.) **τε καὶ κώμων** (ἄρσ.) εἰς τὴν μουσικὴν καὶ εἰς τὰ τραγούδια.

Στ. 6-8. ὁ πόρπαξ ἡ λαβὴ τῆς ἀσπίδος.—**αἰθὸς** καμένος, μαῦρος : ἱστοὶ αἰθᾶν ἀραχνῶν, γενικὴ πληθ.—**πέλονται** γίνονται, ὑφαίνονται.—**τὸ ἔγχος** τὸ δόρυ.—**ἀμφάκης (ἀμφήκης)** ἀμφιστομος.—**δάμνημι** καταβάλλω, καταστρέφω.—**εὐρώς** μούχλα, σκωρία.

Στ. 9-13. **χαλκεῖν** (γεν. πληθ.) χαλκῶν (σαλπίγγων).—**σουλᾶται** ἀφαιρεῖται, διακόπτεται (ὑπὸ τοῦ ἤχου τῶν σαλπίγγων).—**μελίφρων** γλυκὺς (ἐκ τοῦ μέλι καὶ φρῆν).—**ἄῶς (ἄως=ἡώς)** πρωϊνός.—**θάλπω** ζωογονῶ.—**τὸ κέαρ (κῆρ)**, γεν. κῆρος, καρδία.—**ἐρατὸς** ποθητός.—**βρίθοντ(ι)** δωρ. = **βρίθουσι**.—**παιδικοὶ ὕμνοι** νεανικὰ τραγοῦδια.—**φλέγονται** ἀνάπτουν, ἀντηχοῦν ἐνθουσιᾶδῶς.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ὁ μόνος διασωθεὶς παιὰν τοῦ Βακχυλίδου. Ὁ *Παιὰν* ἦτο: 1) ἄσμα εἰς τὸν Ἄρην πρὸ τῆς μάχης (ἐμβρατήριον). 2) ἄσμα εὐχαριστήριον πρὸς τοὺς θεοὺς μετὰ τὴν νίκην (ἐπινίκιον). 3) ἄσμα εἰς Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν εὐχαριστήριον διὰ τὴν ἐκ κακοῦ τινος λύτρωσιν. 4) ἐπιτραπέζιος προσευχή κατὰ τὸ συμπόσιον.

Κατὰ τὸν παιᾶνα τοῦτον ὁ γλύπτης Κηφισόδοτος (ἀκμάσας τὸ ἀΐμιον τοῦ δ' π.Χ. αἰῶνος) κατεσκεύασε τὴν θεὰν Εἰρήνην φέρουσαν εἰς τὰς χεῖρας τὸν Πλοῦτον. Ὡραῖον ἀντίγραφον εὐρίσκεται εἰς Μόναχον.

80 (2). Μία ἡ ὁδὸς τῆς εὐτυχίας (ἀπόσπασμα).

α) εἰς ὄρος (εὐτυχίας ἐστίν) ὑπὸ ἓνα μόνον ὄρον ἐξασφαλίζεται ἡ εὐτυχία.—**ἀπενθὴς** ἀπαθής, ἥρεμος.—**διαιτελῶ βίον** διάγω τὸν βίον, ζῶ.—**ἀμφιπολῶ** σκέπτομαι.—**τὸ δὲ παρ' κτλ.**, ἡ σειρά: **ιάπτεται δὲ ἐὸν κέαρ παρ' ἄμαρ τε καὶ νύκτα χάριν μελλόντων (συμβῆναι).**—**ιάπτομαι** βλάπτω, πληγώνω.—**τὸ κέαρ (κῆρ)** καρδία.—**παρ' ἄμαρ τε καὶ νύκτα** ἡμέραν καὶ νύκτα.—**ἄκαρπον ἔχει πόνον** ματαίως μοχθεῖ.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι *προσόδιον*, ἦτοι ἄσμα ἀδόκιμον συνοδείᾳ αὐλῶν ὑπὸ χοροῦ προσερχομένου εἰς ναὸν ἢ βωμὸν κατὰ τὰς ἐορτάς.

Στ. 2. **θυμὸν ἀπενθῆ** ἡ ἀπάθεια ὡς προϋπόθεσις τῆς εὐτυχίας ἀπετέλεσε βραδύτερον τὴν βᾶσιν τῆς θεωρίας τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων, οἱ ὅποιοι ἔλεγον «*μένε καὶ κράτει*» πρβλ. Ἀρχιλόχου «*Θάρρος εἰς τὰς δοκιμασίας*» (σελ. 42).

α) Στ. 1 - 15. (στροφή α') τῶν ἱερῶν Ἀθανᾶν τῶν ἱερῶν Ἀθηνῶν.—**ἀβρόβιος** ἀβροδίαιτος, ἐπιχαρίτως ζῶν.—**Ἴωνες** οὕτω καλοῦνται οἱ Ἀθηναῖοι ὡς οἱ κυριώτεροι ἀντιπρόσωποι τῆς Ἰωνικῆς φυλῆς.—**τί** διατί.—**νέον** νεωστί, πρὸ ὀλίγου.—**ἔκλαγε**, ἀόρ. β' τοῦ **κλάζω** = ἡχῶ ἰσχυρῶς, ὀξέως, (κλαγγή τῶν ὅπλων).—**χαλκοκώδων** χαλκόστομος, χαλκῆ.—**ἄοιδά**, ἐδῶ = σάλπισμα.—**δυσμενῆς** ἐναντίος, ἐχθρός.—**ἀμφιβάλλω** περικυκλῶ· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἀμφιβάλλει ὄρια ἀμετέρας χθονός**.—**κακομάχανος** δόλιος, κακοῦργος.—**ἀέκατι** (ἐπιρ.) ποιμένων παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ποιμένων.—**σεύοντι** (=σεύουσιν) ἀπάγουσι.—**μῆλα** αἰγοπρόβατα (**ἀγέλας... μῆλων**).—**ἀμύσσω** (**ἀμυχή**) σπαράσσω, σχίζω.—**φθέγγυ** (=φθέγγου) ὀμίλει, λέγει.—**εἶ τιμι βροτῶν** περισσότερον παντὸς ἄλλου θνητοῦ.—**ἔμμεναι καὶ τιν** =εἶναι καὶ σοὶ ὅτι ἔχεις καὶ σύ.

Στ. 16 - 30. (στροφή β') **νέον**, βλ. στ. 3.—**ἀμείβω** ποσὶν ἀλλάσσω τόπον, διαβαίνω.—**δολιχὸς** μακρός.—**κέλευθος** (ἡ) ὁδός.—**δολιχὰν Ἰσθμίαν κέλευθον** τὴν μακρὰν (διὰ) τοῦ Ἰσθμοῦ ὁδόν.—**κάρυξ** κήρυξ.—**ἄφατος** ἀνέκφραστος, καταπληκτικός (μέση λέξις: ἐδῶ ἐπὶ καλοῦ): **ἄφατα ἔργα** καταπληκτικὰ κατορθώματα.—**κραταιοῦ φωτός** ἐννοεῖ τὸν Θησέα.—**ὑπέρβιος** βίαιος, σκληρός.—**ἔπεφνεν**, ἀόρ. β' τοῦ ἀχρήστου ρ. **φένω** = φονεύω.—**φέρτατος** καὶ **φέριστος** (συγκριτ. **φέρτερος**) = ὑπεροχώτατος: (**φέρτατος ἰσχύϊ** = ἰσχυρότατος).—**Κρονίδα τέκος** τέκνον τοῦ Κρονίδου (τέκνον τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου: ἐδῶ Κρονίδης νοεῖται ὁ Ποσειδῶν).—**σεισίχθων**: ἐπίθ. τοῦ Ποσειδῶνος ὡς σειόντος τὴν γῆν.—**σῦς**, **συός** ἀγριόχοιρος.—**νάπη** κοιλὰς σύνδενδρος (λόγγος).—**ἀτάσθαλος** ἀκατάστατος || **μοχθηρός**, κακοῦργος.—**ἔσχεν** κατέλαβε.—**πολυπήμων** ὁ προκαλῶν πολλοὺς πόνους, ὀλέθριος.—**ἔξέβαλε** ἀπέριψε, ἐπέταξε.—**ἀρείων** γενναιότερος.—**ὄπα τελεῖται** ποῦ θὰ καταλήξουν.

Στ. 31 - 45 (στροφή γ') **πολεμήσιος** πολεμικός.—**πολλὰν** πολλήν.—**ὄπαων** ὄπαδός, ἀκόλουθος.—**ἔμπορος** ὁδοιπόρος, ταξιδιώτης.—**οἶ(α)** ὡς, ὡσάν.—**ἀλάτας** ἀλήτης, πλάνης.—**ἄλλοδαμία** ξένη χώρα.—**ᾧδε** οὕτω (ὡς περιεγραφή ὑπὸ τοῦ κήρυκος).—**θρασύς** τολμηρός.—**ἔσχεν** ἐδάμασε, κατενίκησε.—**ἦ ἀληθῶς**.—**ὄρμᾳ** παρορμᾷ, παρακινεῖ.—

μήσεται, μέλλων τοῦμήδομαι = σκέπτομαι, σχεδιάζω νὰ ἐκτελέσω.—
ὄφρα ἵνα (ἐδῶ μὲ ὀριστικὴν).—**αἰὲν ἔρδοντα** (ἐνν. ὑποκείμεν. **τινά**,
ἀντικείμεν. **κακόν**).—**μὴ ᾽ντυχεῖν** (= ἐντυχεῖν) **κακῶ** νὰ μὴ συναν-
τήσῃ κακόν.

Στ. 46 - 60. (στροφή δ΄)· **φῶτε**, αἰτ. δυϊκ. συναπτομένη μὲ αἰτ.
πληθ. (**μόνους**).—**ὄμαρτέω τινί** (καὶ **ἀμαρτέω**) συνοδεύω τινά.—**οἶ**
=**αὐτῶ** (ἀντικ. τοῦ **ὄμαρτεῖν**).—**φαιδίμος** λαμπρός, ἐδῶ = ἰσχυρός.
—**ἐλεφαντόκωπος** ὁ ἔχων ἐλεφαντίνην λαβήν.—**ξεστός ἄκων** λεῖον,
στιλπνὸν ἀκόντιον.—**χείρ**, ποιητ. δοτ. πληθ. **χέρεσσ(ι)** = **χερσί**.—
κηϋτύκτον=**καὶ εὐτύκτον** (ἐκ θ. τοῦ ρ. **τεύχω** = κατασκευάζω) κα-
λῶς κατειργασμένην.—**κυνέα** περικεφαλαία.—**κρατὸς πέρι** (ἀναστρ.)
περὶ τὴν κεφαλὴν (ἔνομα ἄχρηστον «κράς»), εὐχρηστος ὁ τύπος **τὸ κά-**
ρη ἢ κεφαλὴ (βλ. καὶ σελ. 126 στ. τελ.).—**πυρσοχαίτης** πυρρόθριξ,
ξανθός.—**ἀμφί**, εἰς τὸ **στέρνοις**.—**χλαμύς (ἡ)** βραχὺς μανδύας, ἐνδυ-
μα τῶν ἐφήβων ἱππέων.—**οὐλιος** μάλλινος.—**Θεσσαλὰν** Θεσσαλι-
κὴν.—**ὀμμάτων ἄπο** (ἀναστρ.) ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἀπὸ τοῦ βλέμ-
ματος.—**στίλβειν** ὅτι σπινθηροβολεῖ.—**Λαμνία** (Λημνία) **φλόξ**
φλόξ τῆς Λήμνου, ὅπου ἐπιστεύετο, ὅτι εἶχε τὸ ἐργαστήριον τοῦ ὀ
"Ηφαιστos.—**φοίνισσα** ἐρυθρωπὴ.—**πρώθηβος** ὁ ἐν ἀρχῇ τῆς ἐφηβι-
κῆς ἡλικίας, νεαρός.—**ἀρήιος** πολεμικός.—**ἄθυρμα** = παιγνίδιον, τέρ-
ψις.—**μέμναμαι** ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου, ἐνδιαφέρομαι, φροντίζω.—**χαλ-**
κεόκτυπος χαλκόβροντος.—**δίζημαι** ζητῶ νὰ εὔρω.—**φιλάγλαος** ὁ
ἀγαπῶν τὴν λαμπρότητα, φιλόκαλος.

β) Ὁ **διθύραμβος** εἶναι ἐν ἐκ τῶν εἰδῶν τῆς λυρικῆς ποιήσεως, συν-
δεόμενον μετὰ τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου. Κατὰ τὰς Διονυσιακὰς δηλ.
ἐορτὰς πολλοὶ ἐορτασταί, μετημφισμένοι εἰς **σατύρους**, τραγῳδοὺς
ὀπαδοὺς τοῦ Διονύσου, ὠρχοῦντο περὶ τὸν βωμὸν αὐτοῦ ἐξυμνοῦντες
καὶ μιμούμενοι ἐν ἐκστάσει καὶ τολμηρᾷ ποιήσει τὰ παθήματα ἢ τὰς
φαιδρὰς περιπετείας τοῦ θεοῦ.

Τὰ ἄσματα ταῦτα, συνοδευόμενα καὶ ὑπὸ αὐλοῦ, κατ' ἀρχὰς ἦσαν
ἄτακτα κατὰ τὸ μέλος, τὴν ποίησιν καὶ τὸν ρυθμὸν, διεμορφώθησαν δὲ
τεχνικῶς τὸ πρῶτον ὑπὸ **Ἀρίωνος τοῦ Μηθυμναίου** (περὶ τὸ 625 π.Χ.).
Ἐκτοτε ὁ ἀριθμὸς τῶν χορευτῶν ὠρίσθη εἰς 50, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς
ἀποσπώμενος ἀνέβαινεν ἐπὶ τραπέζης ἢ ἄλλου βάρθρου διὰ νὰ εἶναι ὀρατός

(κ ο ρ υ φ α ῖ ο ς τοῦ χοροῦ, ἐξάρχων τὸν διθύραμβον) καὶ ὑποδύομενος τὸν Διόνυσον διελέγετο πρὸς τὸν χορὸν περὶ τῶν περιπετειῶν του.

Βραδύτερον ὁ διθύραμβος ἀπέβαλε τὸν ἀποκλειστικὸν χαρακτῆρα τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου, αἱ δὲ ὑποθέσεις ἐλαμβάνοντο καὶ ἐξ ἄλλων μύθων ἀναφερομένων εἰς ἤρωας.

Εἰς τὸν διθύραμβον τοῦτον περιγράφεται ἡ πορεία τοῦ Θησέως πρὸς τὰς Ἀθήνας. Κ ο ρ υ φ α ῖ ο ς πρόφανώς εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀθηῶν καὶ πατὴρ τοῦ Θησέως Αἰγέως, χ ο ρ ὀ ς δὲ πολῖται Ἀθηναῖοι.

Στ. 15. Πανδίων· υἱὸς τοῦ Κέκροπος καὶ πατὴρ τοῦ Αἰγέως, βασιλεύσας ἐν Ἀθήναις περὶ τὸ 1300 π.Χ. — **Κρέουσα**· θυγάτηρ τοῦ Ἐρεχθέως, βασιλέως τῶν Ἀθηῶν.

Στ. 20. Σίνις (Σίνιδος)· ὁ ληστής Πιτυοκάμπτης : οὗτος συνέκλινε τὰς κορυφὰς δύο πεύκων καὶ προσέδενεν εἰς ἑκατέραν τὰ σκέλη τῶν διαβατῶν, ἔπειτα δὲ ἀφήνων αὐτὰς ἐλευθέρας τοὺς διεμέλιζε.

Στ. 21. Λυταῖος· ἐπώνυμον τοῦ Ποσειδῶνος, ὡς λύσαντος (διαρρήξαντος) τὰ Τέμπη, ἵνα χύνωνται εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὕδατα, τὰ ὁποῖα κατέκλυζον τὴν Θεσσαλίαν.

Στ. 24. Κρεμμυῶν (καὶ **Κρομμυῶν**)· ὄχυρά θέσις ἐντεῦθεν τοῦ Ἴσθμοῦ ἐν Μεγαρίδι (περὶ τοὺς σημ. Ἀγ. Θεοδώρους).

Στ. 25. Σκείρων (καὶ **Σκίρων**)· περιβόητος κακοῦργος, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν παρὰ τὰ Μέγαρα ἀπόκρημον τοποθεσίαν « Σκιρωνίδες πέτραι », τὴν σημερινὴν « Κακὴν Σιάλαν », ἠνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ κύψουν διὰ νὰ πλύνουν τοὺς πόδας του καὶ διὰ λακτίσματος τοὺς κατεκρήμιζεν ἐκ τῆς βραχύδους ἐκείνης ἀκτῆς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Θησέως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Στ. 26. Κερκυόνος παλαιστρα· μετὰ τὸ ἀνωτέρω κατόρθωμα ὁ Θησεὺς ἐφόνευσε τὸν φοβερὸν ληστήν Κερκυόνα, ὁ ὁποῖος παρὰ τὴν Ἐλευσίνα ἠνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ παλαίσουν πρὸς αὐτὸν καὶ τούτους ἠττωμένους ἐφόνευεν.

Στ. 29. Προκόπτας· ἄλλος διαβόητος κακοῦργος. Οὗτος διαιτώμενος παρὰ τὸν Ἀττικὸν Κηφισὸν καὶ κρατῶν σφῦραν ἠνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ ἐξαπλώνωνται ἐπὶ σιδηρᾶς κλίνης καί, ἂν μὲν οἱ πόδες ἐξεῖχον, ἀπέκοπτε τὸ ἐξέχον μέρος αὐτῶν, ἐὰν δὲ ᾔσαν βραχύτεροι, ἐτάνου καὶ ἐξήρθρωνεν αὐτούς. Ἦτο γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Προκρούστης.

82 (4). Ἐπίνικος Ἄργείῳ, Κεῖῳ παιδί, πύκτη, Ἴσθμια.

α) Στ. 1 - 5. ἄξιον, προστ. τοῦ ἄισσω (ἄττω, διάττω) ὀρμῶ, πετῶ (πρβλ. διάττων ἀστήρ).— σεμνοδότειρα ἢ φέρουσα σπουδαίας εἰδήσεις. — Κέος = Κέως.— χαριτώνυμος εὐχάριστος, εὐφρόσυτος.— μάχας (-ης) θαρσύχειρος εἰς ἀγώνισμα, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ στιβαρὰς χεῖρας (πυγμάς), πυγμαχίαν.— ἄρατο τοῦ αἶρομαι κερδίζω, κατάγω.

Στ. 6 - 10. ἀνέμνασεν (ἀνέμνησεν) ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν μας.— καλῶν (οὐδ. γεν. πλ.) ὠραίας ἀναμνήσεις (ἐνδόξων νικῶν). — ὄσα, νὰ συναφθῇ μὲ τὸ ἐπεδείξαμεν. — αὐχὴν λαίμους (στενὸν γῆς).— ζά-θεος ἱερώπατος. — Εὐξαντίς ἢ Κέως.— ἑβδομήκοντα σὺν στεφάνοις δι' ἑβδομήκοντα νικῶν.

Στ. 11 - 14. Μοῦσα αὐθιγενής, Μοῦσα ἐγγώριος, (δηλ. ἐγὼ ὁ συμπολίτης τοῦ νικητοῦ καλῶ τὴν γλ. καν. αὐλῶν)· διότι ὁ Βακχυλίδης ἦτο Κεῖος.— γλυκεῖαν καναχὰν αὐλῶν, τὸν γλυκὺν ἦχον τῶν αὐλῶν.— γεραίρω τιμῶ, ἐξυμνῶ.— ἐπινικίους, ἐνν. ἄσμασι. — Παν-θείδας (-δης) πατὴρ τοῦ νικητοῦ.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων ἐπινίκων. Οἱ ἐπίνικοι (ὕμνοι) ἦσαν λυρικά ἄσματα ὑμνοῦντα τοὺς νικητὰς τῶν Πανελληνίων ἀγώνων, ἤδοντο δὲ τῇ συνοδείᾳ λύρας (ἢ αὐλοῦ) ὑπὸ χοροῦ ἐκ νέων ἑορταζόντων τὴν νίκην.

Στ. 1. Φήμα· π ρ ο σ ω π ο π ο ἰ ἰ σ ι ς τῆς φήμης, ἢ ὁποία παρουσιάζεται ὡς «σεμνοδότειρα» θεά· (ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχε καὶ βωμὸς αὐτῆς).

Στ. 2. Κέον ἱεράν, διότι ἐτέλει ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν.

Στ. 8. Εὐξαντίδα· ἢ Κέως λέγεται Εὐξαντίς, διότι ἐπώνυμος τῆς νήσου ἦτο ὁ Εὐξάντιος, υἱὸς τοῦ Κρητὸς Μίνω καὶ τῆς Κεῖας νύμφης Δεξιθέας.

— Πόθεν ἐλήφθησαν αἱ ὀνομασίαι τῶν τριῶν τμημάτων (στροφῶν); Πῶς ἐχορεύοντο; Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Βακχυλίδου;

Π Ι Ν Δ Α Ρ Ο Σ

Ὁ Πίνδαρος (522 - 442 π.Χ.) ἔφερε τὴν χορικὴν ποίησιν εἰς ἄφθαστον ὕψος. Ἐγεννήθη εἰς Κυνὸς Κεφαλὰς τῆς Βοιωτίας, ὀλίγον ἔξω τῶν Θηβῶν, καὶ ἐπωνομάσθη Θηβαῖος. Κατήγετο ἐκ τοῦ ἐπιφανεστάτου γένους τῶν Αἰγιδῶν. Ἐσπούδασεν εἰς τὰς Ἀθήνας καί, νεώτατος ἀκόμη,

ἔγινε γνωστός ὡς χορικός ποιητής. Ἐπανελθὼν εἰς τὰς Θήβας παρέμεινεν ἐπὶ τι διάστημα ἀδρανῆς, διότι αἱ Θῆβαι εἶχον ταχθῆ ὑπὲρ τῶν Μήδων, ἣ δὲ πανελλήνιος δόξα ἐστεφάνωνε τότε τὸν Σιμωνίδην, τὸν ὑμνητὴν τῶν ἐλληνικῶν ἀγώνων. Ἄλλ' ἡ ἐλληνικὴ του ψυχῆ γρήγορα τὸν ὤθησε νὰ λάβῃ τὴν πρέπουσαν θέσιν καὶ συγκεκινημένος ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴν νικηὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐξύμνησε τὴν δόξαν τῶν Ἀθηναίων καὶ τὰς θυσίας τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος. Αἱ Ἀθηναῖοι τότε ἐτίμησαν ἐξαιρετικῶς τὸν ποιητὴν, ἣ δὲ φήμη του διεδόθη πανταχοῦ. Φιλοξενεῖται ἤδη ὑπὸ πολλῶν ἡγεμονικῶν αὐλῶν καὶ πλείστον ἐπιφανῶν οἰκῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἰδιαίτερος ἐδοξάσθη ὁ Πίνδαρος ὡς ἄριστος μουσικός καὶ ὑμνητὴς τῶν ἀθλητικῶν ἀγώνων, οἱ δὲ σφριζόμενοι 45 ἐπίνικοι πρὸς τιμὴν νικητῶν ἐξ ὅλων τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος μαρτυροῦν τὴν πανελλήνιον φήμην του. Ἐτιμήθη ἐπίσης καὶ ὡς θρησκευτικὸς ποιητής, αἱ δὲ διάφοροι πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἰς αὐτὸν ἀνέθετον τὴν σύνθεσιν ὕμνων καὶ παιάνων πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. Ἀλλὰ καὶ ποικίλα ἄλλα εἶδη ποιημάτων συνέθεσε. Ὅλα τὰ ποιητικὰ του δημιουργήματα συνεκεντρώθησαν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων θαυμαστῶν του εἰς 17 βιβλία. Ἐκ τούτων ἐσώθησαν μόνον τέσσαρα, τὰ περιέχοντα τοὺς ἐπινίκους. Ἀπὸ τὰ ἄλλα μόνον ἀποσπάσματα ἔχομεν τῶν διαφόρων ποιητικῶν εἰδῶν, ἵκανὰ ὅμως νὰ ἐπισφραγίσουν τὴν δόξαν του.

83 (1). Προσόδιον (εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος).

α) Στ. 1-6. θεόδματος (θεὸς-δέμω = κτίζω) θεόκτιστος (ἡ νῆσος Δῆλος).— λιπαροπλόκαμος ἢ ἔχουσα λαμπροὺς πλοκάμους (ὠραισιπέξουδη).— ἰμεροέστατον ποθητότατον (ἐκ τούτου ἢ δοτ. παιδεσσι).— ἔρνος βλαστάρι.— ἀκίνητος ἄσειστος, στερεός.— τέρας θαῦμα.— ἄν = ἦν.— κικλήσκοισιν (αἰολ. θαμιστ. τύπος) = καλοῦσιν.— τηλέφαντος (τῆλε-φαίνομαι) ὁ μακρόθεν φαινόμενος.— κυανέα χθῶν θάλασσα.

Στ. 7-14. τὸ πάροιθε πρότερον.— ἦν φορητὰ ἐφέρετο, ἔπλεεν (ἀνὰ τὴν θάλασσαν).— ριπαῖσιν, ποιητ. αἴτιον (ῥιπή = ὀρμή).— ἄ Κοιογενῆς ἡ κόρη τοῦ Κοίου (ἢ Λητώ).— αἱ ὠδίνες οἱ πόνοι (τοῦ τοκετοῦ).— ἀγχίτακος ἐτοιμόγενος.— θυίω(θύω) μαίνομαι, ὑποφέρω (= ὅταν ὑποφέρουσα ἀπὸ τοὺς πόνους τοῦ ἐπικειμένου τοκετοῦ...).

ἐπέβα νιν ἐπάτησεν ἐπ' αὐτῆς (τῆς Δήλου).—**δὴ τότε** τότε πλέον.—**ὄρθαι...** κίονες κατακόρυφοι κίονες.—**ἀπώρουσαν** ἐξεπετάχθησαν (τοῦ ἀπορούω ἀναπήδῶ).—**πρέμνον** ρίζα, πυθμὴν τῆς θαλάσσης (: πρέμνων χθονίων ἀπὸ τὰ ἐγκατα τῆς θαλάσσης).—**ἂν δὲ σχέθον** (= ἀνέσχεθον δὲ) καὶ ἐκράτησαν ἐπάνω τους.—**πέτρων** τὴν βραχίωδὴ νῆσον.—**ἀδαμαντοπέδιλοι** (κίονες) ἔχοντες ἀδαμαντίνην (στερεάν) βάσιν.—**τεκοῖσ'** = τεκοῦσα.—**ἐπόψατο** (ποιητ. ἀόρ. τοῦ ἐφορῶ) ἠτύχησε νὰ ἴδῃ.—**ἡ γέννα** τὰ τέκνα.

β) Τὸ παρὸν προσόδιον συνέθεσεν ὁ Πίνδαρος κατὰ παραγγελίαν τῶν Κείων, ἄδεται δὲ ὑπὸ χοροῦ Κείων προσερχομένων εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. (Περὶ προσοδίου βλ. εἰς σχόλια ποιήματος 80 (2), σελ. 135).

Στ. 2. ἔρνος (βλαστός) λέγεται ἡ Δήλος ὡς «βλαστήσασα» ἐκ τῆς θαλάσσης.—**παίδεσσι Λατοῦς**, βλ. Θεόγνιδος «Εἰς Ἀπόλλωνα» (σελ. 98).

Στ. 7. ἦν τὸ πάροιθε φορητά· ἐπιστοῦετο, ὅτι ἡ Δήλος ἦτο πλωτή, ἀλλὰ κατέστη ἀκίνητος, ἀφ' οὗτου ἡ Λητὴ ἐγέννησεν ἐκεῖ τὰ δίδυμα τέκνα τῆς διὰ τοῦτο καὶ ἐν στ. 3 ὀνομάζει αὐτὴν **ἀκίνητον τέρας** (ἀκλόνητον θαῦμα).

Στ. 9. Κοιογενῆς· ἡ Λητὴ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Τιτᾶνος Κοίου καὶ τῆς Τιτανίδος Φοίβης.

—**Προσέξατε τὰς μεταφοράς, τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα, τὰ ποιητικὰ σύνθετα**· (διὰ τὰ τελευταῖα βλ. «Σαλαμίνα», εἰς σημειώσεις, σελ. 89 στ. 6).

84 (2). Διθύραμβος πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου.

α) **Στ. 1-5. ἴδετε**, ἐπιβλέψατε (λέγει πρὸς τοὺς θεοὺς ὁ Πίνδαρος παρερχόμενος ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ χοροῦ).—**ἐν** = εἰς πρὸς.—**ἐπὶ τε πέμπετε** καὶ πέμπετε ἐπ' αὐτόν.—**κλυτὰν χάριν** τὴν θεῖαν χάριν σας.—**πολύβατος** παλυπάτητος, πολυσύχναστος.—**οἷ τε** = οἷ.—**ὄμφαλὸς** κέντρον τῆς πόλεως.—**θυόεις** εὐώδης, μοσχοβολισμένος (ἀπὸ τὰ θυμιάματα).—**οἰχνέω** συχνάζω, ἐπισκέπτομαι συχνὰ (τοῦ αὐτοῦ θέμ. μὲ τὸ οἰχομαι).—**πανδαίδαλος** κατὰτεχνος, κατεσκευασμένος μὲ τέχνην· ἐκ θεμ. τοῦ ρ. **δαιδάλλω** (= διακοσμῶ, ἐπεξερ-

γάζομαι τεχνικῶς), ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου Δαιδάλου, συμβολίζοντος τὴν ἐπιτηδειότητα εἰς τὴν κατασκευὴν τεχνικῶν ἔργων.

Στ. 6 - 12. **ἰόδετος** πλεγμένος ἀπὸ ἴα («μενεξεδοπλεγμένος» κατὰ Βουτιερίδην).— **λάχετε** δεχθῆτε.— **ἐαρίδρεπτος** ὁ κατὰ τὸ ἔαρ δρεπόμενος («ἀνοιξιάτικος» Βουτ.).— **λοιβὰ** σπονδή, προσφορά (πρὸς τοὺς θεούς).— **Διόθεν** κατ' ἐντολὴν τοῦ Διός, κατ' εὐδοκίαν τοῦ Διός.— **ἀγλαΐα** λαμπρότης: **σὺν ἀγλαΐᾳ... ἀιδιᾶν** = μετὰ τὴν λαμπρότητα τῶν ᾠδῶν (μετὰ τὰ χαρούμενα τραγούδια μου).— **πορευθέντ(α)** ὑποκ. **μέ.**— **δεύτερον** διὰ δευτέραν φοράν.— **κισσοδέτας** (ὁ Διόνυσος) κισσοστεφανωμένος (ἢ σειρά: **ἴδετέ με πορευθέντα δεύτερον σὺν ἀγλαΐᾳ ἀοιδᾶν ἐπὶ κισσοδέταν θεόν**).— **Βρόμιος, Ἐριβόας** μετὰ τὰ ἐπιθέτα ταῦτα προσηγόρευον τὸν Διόνυσον ὡς θεὸν τῆς εὐθυμίας, ἢ ὁποῖα συνήθως ἐκδηλοῦται θορυβωδῶς: **βρόμιος** = θορυβώδης ἐκ τοῦ **βρόμος** = κρότος, πάταγος. **ἐριβόας** = ὁ ἰσχυρῶς βοῶν, ἐκ τοῦ **ἐριβοᾶω**.— **μελπόμεν** (κυρίως τελικ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ **πορευθέντα**) = διὰ τὰ ψάλλω.— **γόνος υἱός**.— **ὑπάτων πατέρων**, τοῦ Διός.— **γυναικῶν Καμειᾶν** (= Θηβαίδων), τῆς Σεμέλης (πληθυντικοὶ μεγαλοπρεπείας).

Στ. 13 - 18. **ἐναργῆς** ὀλοφάνερος.— **σάματα** σημεῖα, προμνηύματα.— **τέλεα** αἱ τελεταί, αἱ (ἑαρινὰ Διονυσιακὰ) ἑορταί.— **οὐ λανθάνει**, ἐν. **ἡμᾶς**, τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ἑορτάζοντας· ἢ σειρά: **ἐναργέα σάματα τελῶν οὐ λανθάνει ἡμᾶς** = τὰ ὀλοφάνερα προμνηύματα τῶν ἑαρινῶν ἑορτῶν τοῦ Διονύσου δὲν μᾶς ξεφεύγουν (διότι βλέπομεν τὴν ἑαρινὴν ὄψιν τῆς φύσεως).— **φοινικοέανος** κοκκινόπεπλος (ἐκ τοῦ **φοῖνιξ** = κόκκινος καὶ **έανός** = πέπλος), ἐπιθ. τῶν **ᾠρῶν**.— **οἰχθέντος** = ἀνοιχθέντος.— **ἐπάγησιν** ἐπιφέρωσιν (αὐταί, αἱ ᾠραι)· ἢ σειρά: **ὁπότε οἰχθέντος θαλάμου φοινικοεάνων ᾠρῶν ἐπάγησιν εὐδομον ἔαρ**.— **νεκτάερος** θεῖος, εὐώδης (ἐκ τοῦ **νέκταρ** = τὸ ποτὸν τῶν θεῶν).— **βάλλεται** ρίπτονται, ἐκσφενδονίζονται.— **ἄμβροτος** ἀθάνατος· **ἐπ' ἀμβρόταν χθόνα** ἐπὶ τῆς ἀθανάτου (τῆς ἀγῆραστου) γῆς.— **ἐρατὸς** ποθητός, εὐχάριστος.— **φόβη** φύλλωμα, ἀνθοδέσμη.— **κόμαισι μείγνυται** περιπλέκονται μετὰ τὴν κόμην, στεφανώνουν τὴν κεφαλὴν.— **ἀχεῖτε** (= **ἠχεῖτε**) ὑμνεῖτε.— **ὄμφαι μελέων** μελωδικαὶ φωναί, ἄσματα τοῦ χοροῦ (κυρίως **ὄμφη** = φωνὴ τοῦ μαντείου).— **σὺν αὐλοῖς** μετὰ συνοδείαν αὐλῶν.— **Σεμέλαν**, τὴν μητέρα τοῦ

Διονύσου.— **ἐλικάμπυξ** ἡ φέρουσα στρογγύλον διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

β) Ὁ παρῶν διθύραμβος συνετέθη ὑπὸ τοῦ Πίνδαρου ἴσως ἐπὶ τῇ εορτῇ τῶν « *Μεγάλων Διονυσίων* », διεσώθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διονυσίου Ἀλικαρνασσεῶς, ὁ ὁποῖος περιέλαβε τοῦτον εἰς τὸ ἔργον του « *Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων* ». — (Περὶ τοῦ Διθύραμβου βλέπε εἰς σελ. 137).

Στ. 1. ἴδετ' ἐν χορόν, Ὀλύμπιοι· ὁ Πίνδαρος ἀρχίζει τὸ ἄσμα του ἐπικαλούμενος τὴν χάριν τῶν Ὀλυμπίων, ἐνῶ μετὰ τοῦ χοροῦ παρέρχεται ἐπὶ τὴν ὄρχήστραν.

Στ. 3. ὀμφαλὸς τοῦ ἄστεως ἦτο ἡ ἀγορὰ (τὸ κέντρον τῆς πόλεως), ὅπου καὶ ὁ βωμὸς τῶν 12 θεῶν, ὁ ἰδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου. Ὀνομάζει αὐτὸν **πολύβατον**, διότι ἐκεῖ συνήρχοντο τὰ πλήθη τῶν Ἀθηναίων.

Στ. 5. πανδαιδαλος (κατάτεχνος), διότι ἡ ἀγορὰ ἦτο κεκοσμημένη μὲ διάφορα ἔργα τέχνης, ἀγάλματα κτλ. Διὰ τοῦτο καὶ **εὐκλεῆς** (συγκεντρώνουσα καὶ ἐπιδεικνύουσα τὴν δόξαν τοῦ ἄστεως).— **κισσοδέταν θεόν**· ὁ Διόνυσος παρίστατο κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων κισσοστεφάνωτος· ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἄμπελος ἦσαν ἱερά φυτὰ τοῦ Διονύσου.

Στ. 11. γόνον κτλ. Ὁ Διόνυσος ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης. Ὁ Ζεὺς ὀνομάζεται ὑπατος πατήρ (κατὰ τὸν Ὅμηρον εἶναι « ὁ ὑπατος κρειόντων » καὶ « πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε »). Ἡ Σεμέλη ἦτο κόρη τοῦ Κάδμου καὶ τῆς Ἀρμονίας.

Στ. 14. Αἱ Ὠραι (προσωποποιεῖσαι τὰς ἐναλλαγὰς τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους) κατὰ τὴν μυθολ. παράδοσιν ἦσαν κεκλεισμένα ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ θαλάμου τῶν αἰθέρων τούτου ἠνοιγον κατὰ τὴν ἐναρξιν ἐκάστης ἐποχῆς, αἱ δὲ Ὠραι ἐξήρχοντο συνοδεύουσαι τὴν νέαν ἐποχὴν τοῦ ἔτους καὶ ἐγκαθιστῶσαι αὐτὴν ἐπὶ τῆς φύσεως. Κατὰ τὴν ἀνοιξιν αἱ Ὠραι εἶναι κοκκινόπεπλοι συμβολίζουσαι τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τῆς γῆς, καλυπτομένης ἀπὸ κοκκινόχρωμα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄνθη.

Τὸ ποίημα εἶναι κατάμεστον ἀπὸ μεταφορὰς, περιφράσεις, ἀντονομασίας, κοσμητικὰ ἐπίθετα, ποιητικὰ σύνθετα καὶ εἰκόνας.

—Νὰ εὐρεθοῦν, ν' ἀναλυθοῦν καὶ ν' ἀξιολογηθοῦν. Προσέξτε τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ὕφους καὶ τὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐκφράζεται ἡ ἐνθουσιαστικὴ διάθεσις τοῦ ποιητοῦ.

85 (3). **Διθύραμβος πρὸς τιμὴν τῶν Ἀθηνῶν.**

(Ἀπόσπασμα)

α) **ταὶ αἶ** (ἄρθρ.).—**λιπαρὸς** περιλάμπρος.—**ιοστέφανος** στεφανωμένος με ἰα.—**αἰοίδιμος** πολυῦμητος (ἐκ τοῦ **αἰοιδῆ**).—**δαιμόνιος** θεῖος, θεσπέσιος (**δαίμων** = θεός, θεῖον πνεῦμα).—**ὄθι** ὄπου.—**ἐβάλοντο** ἐθεμελίωσαν, ἐστερέωσαν.—**φαινὸς** φωτεινός, ἀκτινοβόλος.—**κρηπίς** βάσις, θεμέλιον.

β) Μολονότι ἡ πατρὶς τοῦ ποιητοῦ « ἐμήδισεν », ὁ Πίνδαρος δὲν ἔμεινεν ἀσυγκίνητος ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Περσῶν. Ὑμνεῖ λοιπὸν ἐν διθύραμβῳ τὴν συμβολὴν τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν νίκην τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκφράζει τὴν ἀγάπην του πρὸς τὰς Ἀθήνας.

Στ. 2. Ἑλλάδος ἔρεισμα, διατί ;

Στ. 3. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον λείπει μέγα τμήμα, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Πίνδ. ἐξήγει ἴσως διατὶ ὀνομάζει τὰς Ἀθήνας « Ἑλλάδος ἔρεισμα ».

84 (4). **Παιὰν ἐπὶ τῇ ἐκλείψει τοῦ ἡλίου.**

α) **Στ. 1 - 6.** **πολύσκοπος** ὁ πολλὰ ἐξετάζων, ὁ ἐπιβλέπων τὰ πάντα.—**μήσσαι**, μελ. τοῦ **μήδομαι** σχεδιάζω, μηχανεύομαι.—**μᾶτερ ὀμμάτων** τροφὴ τῆς ὀράσεως, πηγὴ τοῦ φωτός (« σὺ τῶν ματιῶν ἡ μάνα » κατὰ Σ. Μενάρδον).—**ἐν ἀμέρᾳ** κατὰ τὴν ἡμέραν, ἐνῶ εἶναι ἡμέρα.—**κλέπτομαι** ἐξαφανίζομαι, σβήνω.—**ἔθηκας** ἔκαμες.—**ἀμάχανος** ἀνίσχυρος.—**ἰσχύς** ἡ σωματικὴ δύναμις.—**σοφίας ὁδός** (π ε ρ ῖ φ ρ α σ ι ς) σοφία, νοῦς.—**ἐπίσκοτος** σκοτεινός.—**ἐπίσκοτον** ἀστραπὸν σκοτεινὸν μονοπάτι (πρὸς τὸ ὁποῖον δηλ. ἐτράπη ὁ ἥλιος ἐκφυγῶν ἀπὸ τὸν κανονικὸν φωτεινὸν δρόμον του).—**ἐσσυμένα** μτχ. πρκμ. τοῦ **σεύομαι** κινεῖσθαι ταχέως, ἐκτρέπομαι.—**ἐλαύνω** (μτβτ.) φέρω.—**νεώτερον** εἰς παρομοίαν ἐκφράσεις σημαίνει : κακόν.—**πάρος** προηγουμένως ἢ **πάρος**, β' ὄρ. συγκρ. πρὸς τὸ **νεώτερον** (: προμηνύεις κανένα κακόν, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπῆρχε προηγουμένως ;).

Στ. 7 - 10. **Πρὸς Διὸς** δι' ὄνομα τοῦ θεοῦ.—**ἵπποσάα** (θηλ. τοῦ) **ἵπποσάας** ἡ δίδουσα δρόμον εἰς τοὺς ἵππους (ἐκ τοῦ **ἵππος** καὶ **σεύω** = κινῶ).—**θοός** ὁ ταχύπους· **θοάς**, θηλ. αἰτ. πληθ. εἰς τὸ **ἵππους** ἐκ τοῦ **ἵπποσάα** (: ἡ κινουσα ταχύποδας ἵππους).—**ἀπήμων** ἄλυπος (**ἀ-πῆ-μα**).—**ὄλβος** εὐτυχία (εἰς **ὄλβον**, δηλοῖ ἀποτέλεσμα : ὥστε νὰ ἐπέλθῃ εὐτυχία, πρὸς εὐτυχίαν).—**τράπαιο** (δηλοῖ εὐχὴν) εἶθε νὰ τραπῆς, νὰ ἀκολουθήσῃς πλέον τὴν κανονικὴν τροχίαν σου (ὥστε νὰ φέρῃς εἰς τὰς Θῆ-

βας κάποιαν καλήν εὐτυχίαν).— **πάγκοινον** κοινὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, παγκόσμιον.— **τέρας** θαῦμα.

Στ. 11 - 21. ἦρ(α) ἄραγε.— **ἀτασθαλία** ἁμαρτία.— **κοτεσσαμένα**, τοῦ **κοτέω** ὀργίζομαι, μνησικακῶ.— **πάμπαν** καθ' ὅλοκληρίαν.— **ἐξαιρέω** ἐξαφανίζω.— **αἰὼν** ἡ ζωὴ, ὁ κόσμος.— **ἀγνὸν** ἀμόλυντον.— **σᾶμα** προμήνυμα.— **καρποῦ φθίσις** σιτοδεία, λιμός.— **νιφετὸς** χιονοθύελλα, ὁ χιονιάς.— **σθένος νιφετοῦ** σφοδρότης χιονοθύελλης.— **ὑπέρφωτος** ἀνώτερος περιγραφῆς, πρωτοφανής.— **οὐλόμενος** κατηραμένος.— **κενέωσις** κένωσις, ἄδειασμα· **πόντου κενέωσις** κατακλυσμὸς τῆς θαλάσσης.— **ἄρ(α)** ἴσως.— **ἀμ πέδον** ἀνά τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς.— **παγετὸς χθονὸς** ψῦξις τῆς γῆς.— **νότιος** ὑγρὸς, βροχερός.— **ζάκοτος** λιαν ὀργισμένος, λυσσώδης (ἐκ τοῦ ἐπιτατ. **ζα** καὶ **κοτέω**).— (**θέρος**) **ρέον** ἔχον βροχάς.— **κατακλύσαισα** (δωρ.) ἀφοῦ πνίξεῖς μὲ κατακλυσμὸν.— **θήσεις** θά κάμης, θά δημιουργήσης—**οὐδὲν ὄ,τι** οὐδόλως δι' ὅ,τι (: οὐδόλως θρηνηῶ δι' ὅ,τι θά πάθω μαζὶ μὲ ὅλους).

β) Ὁ παρῶν **παιᾶν** (βλ. σελ. 135 περὶ παιᾶνος) ἐψάλλη πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τῇ σχεδὸν ὀλικῇ ἐκλείψει τοῦ ἡλίου, ἡ ὁποία συνέβη τὴν 30 Ἀπριλίου 463 π.Χ., ὥραν 2 μ.μ. Ἡ ἐκλείψις τοῦ ἡλίου ἐθεωρεῖτο κακὸς οἰωνὸς προκαλῶν πανικόν. Ὁ Πίνδαρος ἐκφράζει τοὺς φόβους του μὲ τοὺς στίχους του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν μουσικὴν καὶ μὲ τὰ κινήματα τοῦ χοροῦ, ὁ ὁποῖος στρέφεται πρὸς τὸν ἥλιον καὶ ψάλλει.

Στ. 1. Ἄκτις ἀελίου (κατὰ συνεχδοχὴν) ἀντί: ἀκτινοβόλε ἥλιε. (Ὁ Σοφοκλῆς εἰς τὴν «Ἀντιγόνην» στ. 100 ἔχει τὴν ἰδίαν φράσιν. Καὶ ὁ Χορτάτζης εἰς τὴν «Ἐρωφίλην» λέγει «Ἀκτίνα τ' οὐρανοῦ χαριτωμένη»).

Στ. 7. ἱπποσόα θοάς, ἐφαντάζοντο, ὅτι ὁ ἥλιος ἐπέβαινε τεθρίπτου ἄρματος. (Βλ. καὶ εἰς σελ. 131, στ. 3, εἰς λέξιν **δέπας**).

Στ. 19 - 20. ἡ γαῖαν κατακλύσαισα κτλ. ὕπως ἐγένιν ἐπὶ Δευκαλίωνος, ὅτε διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐξηφανίσθη τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ ἐδημιουργήθη νέον διὰ λίθων, τοὺς ὁποίους ἔρριπτον ὀπισθέν των οἱ διασωθέντες Δευκαλίων καὶ Πύρρα.

—Τὶ ἐκφράζουν αἱ συνεχεῖς ἐρωτήσεις τῶν στίχων 1-5 καὶ 11-20; Ποῖον νόημα ἐγκλείει ὁ τελευταῖος στίχος; Ποῖα τὰ αἰσθητικὰ στοιχεῖα τοῦ ποιήματος;

87 (5). Ἐπίνικος εἰς Ὀλυμπιονίκην.

Ἀσωπίχῳ Ὀρχομενίῳ παιδί, σταδιεῖ (476 π.Χ.).

Ἐπίνικος (βλ. σελ. 139) διὰ τοῦ ὁποῖου ὑμνεῖται ὁ νέος (ὁ παῖς) Ἀσωπίχος, υἱὸς τοῦ Κλεοδάμου ἐξ Ὀρχομενοῦ τῆς Βοιωτίας, νικήσας ἀγῶνα σταδίου (σταδιεύς, σταδιοδρόμος). Στάδιον ἦτο ἀπλοῦς δρόμος ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας μέχρι τοῦ τέρματος τοῦ στίβου, 192 μ.

α) Στ. 1 - 10. Καφισίων, τοῦ Κηφισοῦ τῆς Βοιωτίας.—λαχοῖσαι (λαχοῦσαι), με γεν. : διὰ κλήρου λαβοῦσαι.—ταί τε καὶ αἱ ὅποια.—ναίω κατοικῶ.—καλλίπωλος ἡ τρέφουσα ὠραίους ἵππους, εὐίππος.—ἔδρα χώρα.—λιπαρὸς περιλαμπρὸς (ἔδῳ : πλούσιος) ἡ γεν. εἰς τὸ Ἐρχομενοῦ (= Ὀρχομενοῦ).—αἰδιδμος πολυῦμνητος.—παλαίγονος παλαιός, ἀρχαῖος.—Μινυᾶν γεν. πλ. (Μινυαῖ οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τοῦ Ὀρχομενοῦ).—ἐπίσκοποι προστάτιδες.—κλυτ' (ε) εἰσακούσατε.—ἀνεται, γ' ἐν. παθ. τοῦ ἄνω (καὶ ἄνυμι καὶ ἀνύτω) φέρω εἰς πέρας, κατορθώνω (: πάντα ἀνεται ὅλα κατορθώνονται).—βροτοῖς, ποιητ. αἴτιον.—εἰ σοφὸς κτλ., ἐπεξήγησις εἰς τὸ **τερπνὰ καὶ γλυκέα** (δηλ. ἐὰν κανεῖς θὰ γίνῃ σοφὸς κτλ.).—ἀγλάος, ἔδῳ : ἔνδοξος (τὸ νόημα : με τὴν βοήθειάν σας λαμβάνουν οἱ ἄνθρωποι ὅλα τὰ **τερπνὰ** καὶ **γλυκέα** χαρίσματα, ὅπως εἶναι ἡ σοφία, τὸ κάλλος, ἡ δόξα).

Στ. 11 - 17. σεμνᾶν, γεν. πληθ.—ἄτερ (με γεν.) ἄνευ.—κοιρανέοντι, γ' πληθ. τοῦ **κοιρανέω** κυβερνῶ, διακοσμῶ (ἐκ τοῦ **κοίρανος** = ἄρχων).—δαις (γεν. **δαιτὸς**) γεῦμα συμπόσιον.—ταμίαις οἰκονόμος, ὁ διευθύνων καὶ ἐπιμελούμενος τινός (**ταμίαι**, κτηγρμ. : αἱ Χάριτες φροντίζουν δι' ὅλα).—θέμεναι (μτχ. ἐπιθ.) αἱ ὅποια ἔθεσαν, ἔστησαν.—θρόνους (ἀντικ. τοῦ **θέμεναι**) τοὺς θρόνους των.—αἰέναιος αἰώνιος.—σέβοντι (= **σέβουσι**) σέβονται.—τιμὰ ἐξουσία.

Στ. 19 - 35. πότνια σεβαστή.—φιλησίμολπος ἡ ἀγαπῶσα τὴν χορῳδίαν.—ἐπακοέω ἐπακούω, εἰσακούω (ἐπακοοῖτε, εὐκτ. εὐχρηστική).—ἐρασίμολπος, συνώνυμον τοῦ **φιλησίμολπος**.—Εἰδοῖσα (ἰδοῦσα), χάριν τοῦ μέτρου ἀναφέρεται πρὸς τὴν τελευταίαν, ἀντὶ ἰδοῦσαι : ἐπὶ τῇ θεᾷ ... —κῶμος ἐπινίκιος πομπή.—ἐπ' εὐμενεῖ τύχῃ διὰ τὸ εὐτυχὲς γεγονός.—κοῦφα βιβῶντα βαινόντα με ἑλαφρὰ βήματα (**βιβᾶω** καὶ **βίβημι** = βαίνω).—(ἐν) **Λυδῶ** τρόπῳ με **λυδικὴν** ἁρμονίαν.—ἐν μελέταις τ' καὶ με ἐπιμελελημένους στίχους.—αἰείδων

ὕμνων, ἵνα ὑμνήσω.— ἔμολον ἦλθον (ἀ' πρόσ. διότι ὁμιλεῖ διὰ τοῦ χοροῦ)· τὸ ἔμολον ἀόρ. β' τοῦ βλώσκω ἔρχομαι, πηγαίνω.— οὐνεκα ἐπειδή.— Ὀλυμπιονίκος, κτρημ. (εἶναι Ὀλυμπιονίκης).— ἡ Μινύεια (πόλις), δηλ. ὁ Ὀρχομενός.— σεῦ ἕκατι ἐξ αἰτίας σου (μὲ τὴν βοήθειαν ὑμῶν τῶν Χαρίτων).— μελαντειχῆς ὁ ἔχων μαύρους τοίχους, ὁ σκοτεινός.— Γαχοῖ (Ἀχοῖ, Ἡχοῖ), κλητ. : σὺ ὦ Ἡχώ.— πατρί, εἰς τὸν πατέρα τοῦ νικητοῦ Ἀσωπίχου (δηλ. εἰς τὸν Κλεόδαμον).— κλυτὸς ἔνδοξος, περιφημος.— φέροισα (φέρουσα) ἵνα φέρῃς.— ὄφρα... εἵπης, ἐπεξήγησις εἰς τὸ ἀγγελίαν.— υἱόν, προληπτ. ἀντί : ὅτι Φοι υἱός...— νέαν χαίταν τὴν νεανικήν του κόμην.— παρ' εὐδόξοις κόλποις Πίσσης, εἰς τὴν ἔνδοξον κοιλάδα τῆς Πίσσης (ὑπὸ τὸ Κρόνιον ὄρος, ὅπου ἐτελέσθησαν οἱ ἀγῶνες).— πτεροῖσι κυδίμων ἀέθλων (οὐδ.) μὲ τὰ πτερά τῶν ἐνδόξων ἐπάθλων, δηλ. μὲ τὰς ταινίας τὰς κρεμασμένας ἐκατέρωθεν τῶν ἐνδόξων ἐξ ἐλαίας στεφάνων· κύδιμος ἔνδοξος.

β) Ὁ ὕμνος ἀπευθύνεται πρὸς τὰς τρεῖς Χάριτας, Ἀγλαΐαν, Εὐφροσύνην καὶ Θαλίαν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν τέκνα τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρυνόμης. Αἱ Χάριτες ἦσαν ἡλιακαὶ θεότητες, ἐξωραϊζουσαι τὴν φύσιν, παιδρύνουσαι τὰ ἔμψυχα ὄντα καὶ ἐπιδαψιδεύουσαι πλοῦσια δῶρα εἰς τὸν ἄνθρωπον (σοφίαν, κάλλος, δόξαν κ.τ.λ.).

Στ. 1. Καφισίων ὑδάτων λαχοῖσαι· εἰς τὸν παλαιὸν Ὀρχομενόν, πλησίον τοῦ Βοιωτικοῦ Κηφισοῦ, ὑπῆρχεν ἀρχαιότατον ἱερόν τῶν Χαρίτων, αἱ ὁποῖαι ἐκεῖ ἐτιμῶντο ἰδιαζόντως.

Στ. 2. καλλίπωλος· διότι ἡ Βοιωτία ἐφημίζετο διὰ τοὺς ἵππους, τοὺς ὁποίους ἔτρεφε.

Στ. 5. Εἰς Ὀρχομενὸν κατῴκουν παλαιότερον οἱ Μινύαι· οὗτοι κατῆλθον ἐκ Θεσσαλίας ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Μινύαν καὶ ἵδρυσαν τὸ κράτος τῶν Μινυῶν μὲ πρωτεύουσαν τὸν Ὀρχομενόν, προώδυσαν δὲ καὶ ἐπλούτησαν διὰ τοῦ ἐμπορίου.

Στ. 25. Λυδῶ τρόπῳ· ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ μουσικὴ εἶχεν ἕξ ἀρμονίας : δωρικὴν, φρυγικὴν, λυδικὴν, αἰολικὴν, ἰωνικὴν καὶ μιξολυδικὴν· ἐκ τούτων ἡ λυδικὴ ἦτο ἀπαλωτέρα καὶ γλυκυτέρα τῶν ἄλλων, διὰ τοῦτο δὲ ἤρμοζε περισσότερον εἰς ὕμνον τῶν Χαρίτων.

Στ. 30. Ἡχώ· οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες προσωποποίησαν τας

καὶ τὴν ἡχὴν ἐπλασαν περὶ αὐτῆς πολλοὺς μύθους. Κατὰ τὸν ἐπικρατέστερον ἢ Ἡχὴν ἦτο ὤραιοτάτη Νύμφη γαλουχηθεῖσα καὶ ἀνατραφεῖσα ὑπὸ τῶν ἄλλων νύμφων, ἐκπαιδευθεῖσα δὲ ὑπὸ τῶν Μουσῶν εἰς τὴν τέχνην τοῦ ἄσματος, τοῦ αὐλοῦ καὶ τῆς σύριγγος. Ἐπειδὴ ὅμως περιεφρονήθη ὑπὸ τοῦ Ναρκίσσου, καταφεύγει εἰς τὰ βάθη τῶν μονήρων ἄντρων, διὰ ν' ἀποκρύψῃ τὴν ἐντροπὴν τῆς, ἐκεῖ δὲ ἡ λύπη καὶ ἡ ὀργὴ τὴν κατάβαλλον: τὸ σῶμά της τήκεται, τὸ αἷμά της ἐξατμίζεται· μόνον ἡ φωνὴ καὶ τὰ ὀστέα της ἀπομένουν. Καὶ ἡ μὲν φωνὴ διετηρήθη· τὰ ὀστέα της ὅμως ἔλαβον μορφὴν βράχου. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν τὴν βλέπουν πλέον ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἀλλ' ἀπὸ τὰ βαθέα σπήλαια, ἔνθα κρύπτεται, ἀπαντᾷ ἀκόμη πρὸς τοὺς καλοῦντας αὐτὴν (Ovid. Metam. III, 342).

Ἡ Ἡχὴν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ διαβιβάζῃ — ὅπως καὶ ἡ Φῆμη — μακρινὰς ἀγγελίας· ὁ ἀντίλαλος τῆς ἐπινικίου ἐρορτῆς δύναται, κατὰ τὸν ποιητὴν, νὰ φθάσῃ καὶ μέχρι τοῦ Ἄδου, διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὸν πατέρα τοῦ νικητοῦ τὸ ἄγγελμα τῆς νίκης τοῦ υἱοῦ του.

— Ποῖος ὁ χαρακτῆρ τῆς ποιήσεως τοῦ Πινδάρου; Ὁμοιότητες καὶ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν διδαχθέντων εἰδῶν τῆς χορικῆς ποιήσεως: (προσόδιον, διθύραμβος, παιάν, ἐπίνικος).

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ε Ι Σ Α Γ Ω Γ Η

1. Ὁ γραπτὸς λόγος εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα	5
2. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς λυρικῆς ποιήσεως	6
3. Εἶδη τῆς λυρικῆς ποιήσεως	7
4. Α'. Ἑλεγειακὴ ποίησις	7
5. Β'. Ἰαμβικὴ ποίησις	8
6. Γ'. Μελικὴ ποίησις	9
7. Δ'. Χορικὴ ποίησις	9
8. Διαλεκτικαὶ διαφοραὶ	10

Α'. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. Η ΕΛΕΓΕΙΑ

	Σελ.				Σελ.	
		Κειμ.	Σημ.		Κειμ.	Σημ.
ΚΑΛΛΙΝΟΣ				11 (3). Ὑποθήκαι εἰς ἑαυτὸν..	24	92
1. Πολεμικὸν ἀόλισμα	15		77	ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ		
ΤΥΡΤΑΙΟΣ				12. Συμπόσιον	25	94
2 (1). Ὑποθήκη	16		80	ΘΕΟΓΝΙΣ		
3 (2). Ὑποθήκη	17		82	13 (1). Εἰς Ἀπόλλωνα	27	98
4 (3). Ἐμβατήριον	19		84	Ἑποθήκαι εἰς Κύρνον :		
ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ				14 (2). Οὐδὲν φίλτερον πατρὸς	27	98
5 (1). Ἡ ἀπολεσθεῖσα ἀσπίς	19		85	15 (3). Ἦν δὲ κακοῖσι συμμί-		
6 (2). Δὲν ὠφελοῦν οἱ θρῆνοι.	20		85	σῆς	28	99
ΜΙΜΝΕΡΜΟΣ				16 (4). Ὁ διπρόσωπος φίλος..	28	99
7 (1). Ἡ νεότης	20		86	17 (5). Εἰλικρίνεια	28	100
8 (2). Τὸ γῆρας	21		87	18 (6). Σπάνιος ὁ πιστὸς φίλος	29	100
ΣΟΛΩΝ				19 (7). Ἡ πένια	29	101
9 (1). Σαλαμῖς	22		88	20 (8). Ἡ ἐλπὶς	29	101
10 (2). Ὑποθήκαι εἰς Ἀθηναίους	22		90	ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)		
				21. Ὑποθήκαι εἰς νέον	30	102

2. Τ Ο Ε Π Ι Γ Ρ Α Μ Μ Α

	Σελ.		Σελ.
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ	Κειμ. Σημ.	ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ	Κειμ. Σημ.
22 (1). Εἰς τοὺς Μαραθωνομά- χους Ἀθηναίους	32 103	34 (4). Εἰς ἀπολέσαντα χρυσὸν, καὶ εὐρόντα βρόχον.	35 106
23 (2). Εἰς Θερμοπύλας	32 103	ΘΟΥΚΙΔΙΔΗΣ	
24 (3). Ἐπιτύμβιον εἰς τοὺς πε- σόντας ἐν Θερμοπύλαις	32 104	35. Εἰς Εὐρύπιδην	35 107
25 (4). Εἰς τοὺς πεσόντας μετὰ Λεωνίδου	33 104	ΑΝΑΚΡΕΩΝ	
26 (5). Εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Σαλαμῖνι Κορινθίους.	33 104	36. Ἡ μυκαμένη βοῦς	36 107
27 (6). Εἰς πεσόντας ἥρωας.	33 105	ΦΙΛΙΠΠΟΣ	
28 (7). Εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Μη- δικῶν πεσόντας ἥρωας	33 105	37. Εἰς Φειδίαν ποιήσαντα τὸν Ὀλύμπιον Δία	36 107
29 (8). Σκωπτικὸν εἰς Τιμοκρέ- ολτα Ρόδιον	34 105	ΠΑΛΛΑΔΑΣ	
30 (9). Εὐτράπελον ἀφιέρωμα	34 105	38. Συμβουλή πρὸς ὑπομονήν	36 108
ΠΛΑΤΩΝ		ΑΔΕΣΠΟΤΑ	
31 (1). Εἰς τοὺς μακρὰν τῆς πα- τρίδος ἀπαχθέντας Ἐρε- τριεῖς	34 106	39. Εἰς νεαρὰν παρθένον	37 108
32 (2). Εἰς φίλον τοῦ οὐρανο- φίδην μετὰ θάνατον.	35 106	40. Εἰς τὴν μακρόβιον καὶ πολύ- τεκνον Καλλικράτειαν.	37 108
33 (3). Εἰς Σαπφῶ	35 106	41. Εἰς ἄγαλμα Νιόβης ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθὲν	37 108
		42. Εἰς ἄγαλμα Σατύρου ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθὲν	38 109
		43. Ἐπὶ ἀνδριάντος τοῦ Δημο- σθένους	39 109

Β'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

	Σελ.		Σελ.
ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ	Κειμ. Σημ.	ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ	Κειμ. Σημ.
α'. τρίμετρα		47 (4). Ἐκ Θεῶν τὰ πάντα	42 111
44 (1). Περιγραφή τῆς Θάσου	41 110	48 (5). Θάρρος εἰς τὰς δοκιμα- σίας	42 112
45 (2). Ἀδιαφορία διὰ τὰ ἐγκό- σσια	41 110	49 (6). Τὰ πάντα πιθανὰ	42 112
β'. τετράμετρα		ΣΟΛΩΝ	
46 (3). Ἡ Μεγαλυχία	44 111	α'. τρίμετρα	
		50 (1). Ὁ σκοπὸς τῆς νομοθε-	

	Σελ.	Κειμ.	Σημ.
σίας του	43	113	
β'. τετράμετρα			
51 (2). 'Αφίλοκέρδεια	44	114	

	Σελ.	Κειμ.	Σημ.
ΣΗΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ)			
52 (1). Ματαιότης τῶν ἀνθρω- πίνων	45	115	
53 (2). Χαρακτήρες γυναικῶν	46	116	

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΗΣΙΣ

	Σημ.	Κειμ.	Σημ.
ΑΛΚΑΙΟΣ			
54 (1). 'Η αἴθουσα τῶν ὄπλων	51	118	
55 (2). 'Η πόλις ἐν τρικυμῇ..	51	119	
56 (3). Χαίρεκακία	52	120	
57 (4). Καταπολέμησις τοῦ χει- μῶνος	52	120	
58 (5). Συμποσιακὸν ἄσμα ...	52	120	
ΣΑΠΦΩ			
59 (1). 'Ωδὴ εἰς τὴν 'Αφροδί- την	52	121	
60 (2). 'Η ξενιτεμένη φίλη ...	54	122	
61 (3). Εἰς γυναῖκα ἄμουσον.	54	123	

	Σελ.	Κειμ.	Σημ.
62 (4). Εἰς ὠραῖαν κόρην ἀκό- μη ἀνύπανδρον	55	124	
63 (5). « Ὑπεροχὴ »	55	124	
64 (6). Ρέμβη	55	124	
65 (7). Γαμβρός	56	125	
66 (8). 'Ο θυρωρὸς	56	125	

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

67 (1). Παραγγελίαι διὰ τοῦ συμπόσιον	56	126	
68 (2). Στεναγμοὶ γήρατος...	57	126	
69 (3). Γεροντικὰ παράπονα..	57	127	

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

	Σελ.	Κειμ.	Σημ.
ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΣ			
70. 'Αποσπάσματα	61	128	
ΑΛΚΜΑΝ			
71 (1). Νυκτερινὴ ἠρεμία	61	129	
72 (2). Τὸ γῆρας	61	129	
ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ			
73. Νυκτερινὴ ἐπιστροφή τοῦ ἡλίου	62	130	
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)			
74 (1). 'Εγκώμιον εἰς τοὺς πέ- σόντας ἐν Θερμοπού- λαις	63	131	
75 (2). 'Ασταθὴ τὰ ἀνθρώπινα	63	132	
76 (3). 'Η ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου	64	132	
77 (4). 'Η 'Αρετὴ	64	133	

	Σελ.	Κειμ.	Σημ.
--	------	-------	------

78 (5). 'Επίκρισις ἐπιτυμβίου ἐπιγράμματος	64	133	
---	----	-----	--

ΒΑΚΧΥΛΙΔΗΣ

79 (1). Παιὰν εἰς τὴν εἰρήνην	65	134	
80 (2). Μία ἡ ὁδὸς τῆς εὐτυ- χίας	65	135	
81 (3). Διθύραμβος (εἰς τὸν Θησέα)	66	136	
82 (4). 'Επίνικος 'Αργεῖω, Κεί- ω παιδί, Πύκτη, Ἴσθμια	68	139	

ΠΙΝΔΑΡΟΣ

83 (1). Προσόδιον (εἰς τὸν ναὸν τοῦ 'Απόλλωνος)	69	140	
--	----	-----	--

	Σελ.		Σελ.
	Κειμ. Σημ.		Κειμ. Σημ.
84 (2).	Διθύραμβος (πρὸς τι- μὴν τοῦ Διονύσου)... 70 141	ψει τοῦ ἡλίου } 71 144	
85 (3).	Διθύραμβος (πρὸς τι- μὴν τῶν Ἀθηνῶν)... 71 144	87 (5). Ἐπίνικος εἰς Ὀλυμπι- ονίκην. — Ἀσωπίχῳ, Ὀρχομενίῳ παιδί, στα- διεῖ 72 146	
86 (4).	Παιάν (ἐπὶ τῇ ἐκλεί-		

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν « Ἐκλογῶν » τοῦ κ. ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ ΤΣΕΛΙΟΥ ἐλήφθησαν :

1) Τὰ ὑπ' ἀριθ. 4, 5, 6, 27, 35, 36, 44, 45, 46, 50, 51, 56, 58, 63, 64, 65, 66, 69, 72, 78, 81 ποιήματα.

2) Αἱ ἀντίστοιχοι ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις τῶν ἀνωτέρω ποιημάτων.

Ἡ λοιπὴ ὕλη τοῦ παρόντος βιβλίου ἐλήφθη ἐκ τῶν « Ἐκλογῶν » τοῦ κ.

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ.

0020556699

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ἔκδοσις ΙΣΤ', 1975 (III) - Ἀντίτυπα 35.000 - Σύμβασις 2519/15-3-75

Ἐκτύπωσις - Βιβλιοδεσία : Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

